

رەتۋىشىراھىان نور

Δ

بىرىجۇن (جۇم)

oia
K
K
K

موضوع:

تبليغ و مبلغ:

گروه محاطه:

- عمومی

- تخصصی (طلاب و دانشجویان)

سهماره کتاب ۱۴۲۸

همسایه اندیمه ۲۵۰۷

متن اموزشی طرح هجرت/۶۰

رهنمای راهیان نور: ویژه دانش آموزان ابتدایی، نوستان ۱۳۸۴ / ندوین دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز تربیت مریع کودکان و نوجوانان؛ نهیه: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت فرهنگی و تبلیغی - قم؛ بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۴، ص. ۲۲۲ . جدول، نمودار. (بوستان کتاب قم؛ ۱۴۲۸ متن اموزشی طرح هجرت؛ ۶۰) (تبليغ و مبلغ؛ ۶۷)

ISBN 964 - 371 - 838 - 7 - ۱۱۰۰

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

پشت جلد لایه شده:

کتابنامه به صورت زیرنویس

۱. اسلام - مسائل منقرق. ۲. اسلام - به زبان ساده. ۳. تعلیمات دینی. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز تربیت مریع کودکان و نوجوانان. ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت فرهنگی و تبلیغی - قم. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم مؤسسه بوستان کتاب قم

۲۹۷/۰۲

BPA / ۹۶۷۲

۱۳۸۴

رەتۇشە راھىان نور

وېژە دانش آموزان ابتدايى

تابستان ۱۳۸۴

تهيه: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیّة قم
معاونت فرهنگی و تبلیغی

تدوین: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیّة قم
مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان

بۆشىخ كىتب
1384

بوستان کتب

رهنمای راهیان نور (تابستان ۱۳۸۴)
ویژه دانش آموزان ابتدایی

- تهیه دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم معاویت فرهنگی و تبلیغی
- تدوین، ویرايش، حروف نگاری، صفحه آرایی و نمونه خوانی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم مرکز تربیت مردمی کودکان و سروحانان
- ناشر موسسه بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی چاچانه دفتر تبلیغات اسلامی • نوبت چاپ: اوّل / ۱۳۸۴
- شمارگان: ۵۵۰۰ • بها: ۱۱۰۰ • تومان

تمامی حقوق © محظوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

✓ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص ب ۹۱۷، تلفن: ۷۷۴۲۱۵۵-۷، نامبر: ۷۷۴۲۱۵۴
✓ فروشگاه مرکزی: قم، چهار راه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
تلفن پخش: ۷۷۴۳۴۲۶

✓ فروشگاه شماره ۲: تهران، خ فلسطین جنوبی، کوچه دوم (پشن)، تلفن: ۶۴۶۰۷۳۵
✓ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهار راه خسروی، مجتمع یاسن، تلفن: ۲۲۳۳۶۷۲
✓ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، گلستان کتاب، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰

E-mail:info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی با آن در وب سایت:
<http://www.bustaneketab.com>

امام خمینی (ره)

بچه‌های کوچک را آگر
اسلامی بار بیاورید، استقلال و
آزادی شما بیمه خواهد شد.

تربیت باید از اول باشد.
انسان باید از همان کودکی
تحت تربیت قرار بگیرد.

مقام معظم رهبری

بگردید و ببینید که نیاز این
زمان چیست و مردم محتاج
چه چیزی هستند. آن را از
شرع مقدس اسلام بگیرید...
آن را پخته کنید، آماده
نمایید و مثل شیری در کام
مردم بریزید.

فهرست

۹.....	پیشگفتار
۱۱.....	مقدمه
۱۲.....	احکام
۱۷.....	خوردنی‌ها
۲۰.....	وضو
۲۳.....	ارتباط با خدا
۴۳.....	دانستنی‌های احکام
ا	
۵۰.....	اخلاق
۵۷.....	نظم و انصباط
۶۹.....	کاخ بلند
۸۱.....	احترام به والدین
۹۱.....	پاکیزگی
ع	
۱۰۱.....	عقاید
۱۰۳.....	خورشید خوبی‌ها
۱۱۳.....	راز هستی
۱۲۰.....	راهنمای
۱۳۹.....	بهترین الگو
۱۴۹.....	معداد
۱۵۷.....	پاداش نیکوکاران

۱۷۷	اجتماعی
۱۷۹	زندگی زیبا
۱۷۹	مناسبت‌ها و فعالیت‌های پرورشی
۱۸۹	یاس کبود
۱۹۷	جنگ بدر
۲۰۱	مهر مادر
۲۲۵	بچه‌ها بیکار ننشینیم

پیشگفتار

برنامه‌ریزی آگاهانه و حساب شده برای کودکان و نوجوانان که آینده سازان نظام با برکت جمهوری اسلامی ایران می‌باشند، امری ضروری و لازم است که غفلت از آن پیامدهای ناگوار و لطمehای جبران‌ناپذیری را موجب می‌گردد.

بر این اساس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم همچون سال‌های گذشته درس‌های کاربردی و متنوع در زمینه‌های اعتقادی - اخلاقی - احکامی - اجتماعی و... تنظیم نموده است تا مبلغان و مریبان گرامی که در «طرح هجرت تابستان ۱۳۸۴» به سراسر کشور و مناطق شهری و روستایی اعزام می‌شوند بتوانند با استفاده از شیوه‌های غیر مستقیم، معارف دینی را در وجود آینده سازان این مرز و بوم نهادینه سازند.

لازم به ذکر است که ابتکار و سلیقه مربی و توجه به جنبه‌های روان‌شناسنخانی دانش‌آموزان و جامعه‌شناسی مناطق گوناگون شهری و روستایی و هماهنگی با نهادها و مراکز فرهنگی در موقیت هر چه بیش‌تر برنامه‌های تابستانی تأثیر بهسزایی خواهد داشت.

گفتنی است با توجه به نامگذاری سال ۱۳۸۴ به سال «همبستگی ملّی» و «مشارکت عمومی» از سوی مقام معظم رهبری شایسته است مریبان گرامی از مشارکت جدایی تشكیل‌های مردمی، نیروهای فرهنگی و دانش‌آموزان در فعالیت‌های تابستانی کلاس‌ها و برنامه‌ها حداقل استفاده را بنمایند تا نتیجه بهتری حاصل گردد.

در پایان از صاحب‌نظران و محققان مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان که با همکاری صمیمانه و مخلصانه خود جهت تدوین ره توشه راهیان نور ویژه کودکان و نوجوانان تلاش ارزشمندی را انجام داده‌اند تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

معاونت فرهنگی و تبلیغی
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

در دنیای امروز، رسانه‌های جمعی، فاصله‌ها را کوتاه، و امکان دستیابی به آخرین خبرها و دستاوردهای علمی و یافته‌های تجربی را آسان ساخته‌اند. همین امکان، معلومات و اندوخته‌های بهره‌وران از آن‌ها را به صورت بی‌سابقه‌ای بالا برده است. در چنین شرایطی دستیابی به روش‌های جدید و شیوه‌های نو جهت ارایه دانش والای دین - عقاید - و شناساندن و به ثمر رساندن رفتارهای شایسته الهی انسانی - اخلاق و آداب - و گسترش دیدگاهها و نگرش‌ها نسبت به حقایق عالم - تفسیر - به شدت احساس می‌شود.

احساس این رویکرد در نسل جوان و نوجوان که با شتابی دو چندان از رسانه‌های جدید، همچون ماهواره، اینترنت بهره می‌برند و به سرعت و شتاب، خود را با آخرین یافته‌ها تطبیق می‌دهند، بیشتر خود را نمایان می‌سازد.

رسالت حوزویان!

منادیان پیام‌های انبیای الهی
طلایه‌داران اندیشه‌های اصلاح و رهایی،
در این زمانه حساس چگونه باید به بار نشیند؟

مگر نه این که پیامبران در هر زمان، حرف اول را می‌زندند؟ و مگر نه این که هر پیامبر به ویژه پیامبران بزرگ و اولوالعزم با درک صحیح و دقیق تمامی نیازها و بایدها و نبایدهای زمان خویش و کرانه‌های دور آینده، وارد صحنه می‌شند؟

امروز نیز ما با الهام از آن خداگونه گان، باید همزمان با تحکیم و استوار سازی مبانی اصیل دین الهی در درون خویش و با استفاده از ابزارهای زمان، آن را به نسل فردا منتقل سازیم و همزمان با آگاهی از ضرورت‌های زمان و فعالیت‌های بد و خوب دیگران، راه انتخاب سره از ناسره را با زیبایی و گوناگونی روش‌ها به نسل جوان گوشزد نماییم؛ همچنین همزبان با تثبیت سجایای والای انسانی در زوایای کردارمان که پیامبرمان برای اتمام آن‌ها خود را مبعوث شده نامید - آن‌ها را با شیوه‌هایی دلپذیر و جذاب به آینده‌سازان بسپاریم.

این رسالت را هر چند نه به تمامی و نه به ادعای آن - مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان به یاری پروردگار و عنایت‌های ویژه حضرت بقیه‌الله الاعظم عجل الله فرجه الشریف - بر خود احساس نموده است و گسترش آن را بر شما مسئولیت شناسان و مسئولیت‌پذیران سخت کوش کم نام و نشان - ولی با اراده و مخلص - عرضه می‌دارد. به امید آن که با تلاش‌های اندیشمندانه و صبورانه شما شاهد اصلاح و تکامل جامعه در همه زمینه‌ها باشیم.

نکاتی چند:

۱. ره توشه فقط آغاز راه است، شما ادامه دهنده و پایان رسان آن باشید.
۲. این مجموعه توسط برادران و محققان ارجمند مرکز تربیت مربی، حضرات حجج اسلام آقایان: حسین حقیقت(مسئول محترم تحقیقات مرکز تربیت مربی) و آقایان محمد علینی، محمدرضا عابدی، غلامرضا محسنی، محمود خیری، (اعضای محترم هیأت تحریریه) و محققین گرامی: حامد محقق زاده، علیرضا خضری فرد، عبدالله عمادی، محمود لطفیان، مسعود شهیدی، نقی محمدزاده، منصور رجبیان، مجید شیرازی فرد، محمدرضا میرزاوی، علی تقیدیری، علیرضا نجفی، حسینعلی عرب‌انصاری و دیگر کارمندان سخت کوش مرکز به ویژه آقای محمد رضا شفاعتی و سید محمود موسوی تهیه شده است که از همه آن‌ها صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌نمایم.
۳. انتقادها و پیشنهادهای سازنده شما همواره راهگشای راهی است که در آن قدم نهاده‌ایم، لذا از نظریه‌های خوب و سازنده شما نهایت استقبال را به عمل می‌آوریم.
۴. استفاده از امکانات محلی - هر چند به صورت محدود - و بهره‌گیری از ابزارهای دیگر آموزشی، به عهده شما و ابتکار شما و تلاش بی‌وقفه شما نهاده شده است.

من الله التوفيق و عليه التكلان
مدیر مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان
با ارادت به همه مبلغان سخت کوش
محمد حسن راستگو

أحكام

لیس:

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

مهم‌ترین:

احکام

هدف گلی:

دانش آموزان در این درس با برخی از احکام خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها آشنا می‌شوند.

اهداف چریکی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. خوردنی‌های حلال و حرام؛
۲. مستحبات خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها؛
۳. سیره پیامبر(ص) در مورد خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها.

هدف رفتاری (خروبی):

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس آداب خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها را رعایت کنند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی
۲. فعال: (داستان، شعر، بازی با کلمات، شعار،)

روش‌های آموزشی:

قرآن، تخته و گچ ، کارت

خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

چی بود؟ چی بود؟

بارون او مد از توی آسمون او مد

دوید و رفت سر به هوا توی سوراخ مورچه‌ها

مورچه‌ها تا خبر شدن حسابی خیس و تر شدن

لونه‌ی مورچه‌ها یه حوض آب شد انبار نون و قند شون خراب شد

با یک سلام گرم به سراغ یک سؤال خوشمزه و پر کردن یک جدول می‌رویم.
البته این جدول با همه جدول‌هایی که حل کرده‌اید، یک فرق اساسی دارد. به زودی متوجه می‌شویم.

حالا به من جواب بدهید که شما صبحانه چی می‌خورید؟

ناهار چی می‌خورید؟

شام چی می‌خورید؟ من همه خوردنی‌های شما را در این جدول می‌نویسم.

شام	نهار	صبحانه
کلت	مرغ	شیر
تخم مرغ	ماکارونی	چای
لوبیا	کباب	پنیر
سیب زمینی	آبگوشت	کره

این همه خوردنی، البته هر کدام دارای یک خاصیتی هستند.

من خواهید بدانید چرا این سؤال‌ها را از شما پرسیدم؟ مگر امروز برنامه آشپزی داریم؟ نه، چند لحظه صبر کنید و به این معماها که می‌پرسم جواب دهید.

من خوشه خوشه هستم، بر روی بوته هستم
حالا مرا جدا کن، مهمان دست‌ها کن
آن گاه توى خانه، بردار دانه دانه
شیرینی مرا با دندانت آشنا کن

بله جواب انگور است!

گاه زرد و شیرینم
من پر از ویتامینم

گاه سرخ و خوشبویم
گاه سبز و ترش من

لیمو
آفرین،

معروف به سلطان میوه‌ها من باشد؟ گلابی

حالا از دو کلمه انگور و لیمو حرف اول و از کلمه گلابی حرف دوم را انتخاب نموده و یک کلمه معنادار بسازید.

بچه‌ها چه کلمه‌ای به دست آمد؟ بله، لال

حالا به این سؤال‌ها که در باره چند حیوان است، جواب دهید.
سنگه سنگه نه سنگه

تخته سنگه نه سنگه

چارپا داره نه گاوه
تخم می‌زاره نه مرغه

۱. جواب‌ها در کارت نوشته و به بجهما نشان داده شود.

احسنت، جواب لاک پشت است.

حیوانی که به گله گوسفندان حمله می‌کند: گرگ

وقتی نگاه می‌کنی خیلی قشنگه، ولی دارای زهری کشنده است: مار

حالابچه‌ها از هر کدام حروفی را انتخاب می‌کنیم و با آن کلمه‌ای می‌نویسیم، خوب دقت کنید: از لاک پشت «ا» و از گرگ «ر» از مار «م» با کنار هم قرار دادن این حروف چه کلمه‌ای به دست آمد؟ بله، کلمه رام به دست آمد.

بچه‌ها! اولین قسمت که میوه‌ها بودند کلمه «لال» به دست آمد. و حیوانات که

قسمت دوم بودند کلمه «رام» به دست آمد.

حالا با یک حرف این کلمه‌ها معنای جدیدی پیدا می‌کنند. تنها یک حرف را انتخاب کنید!

رام

لال

+

+

ح

ح

حرام

حلال

بله؛ دوستان، میوه‌های قسمت اول، حلال هستند و آن حیوانات هم، «حرام گوشت» هستند و نمی‌توان آنها را خورد.

راستی فکر می‌کنید حلال یا حرام بودن این‌ها در کجاست؟

- دانش آموزان حرفی را انتخاب می‌کنند و باید راهنمایی شوند تا کلمه مورد نظر به دست بیاید و توضیحی در مورد آنها داده شود.

ل ب ر د لیں

حالا چند دستور دینی را در قالب یک مسابقه برایتان می‌گوییم.
ابتدا چند کارت را روی میز قرار می‌دهم و از ۲ نفر از شما می‌خواهم تا
برای مسابقه آماده شوند!

نخوریم	بخوریم	نباشد	باشد
بخاریم	حیوانات حلال گوشت	غذایی که نجس است	میوه باید شسته
نخوریم	خوردنی باید حلال	ماهی مرده در آب	پرنده خفه شده
باشد	نخوریم	نخوریم	گوشت مرغ و ماهی
باشد	نخوریم	نخوریم	گندمی که آرد می‌شود، نجس
نباشد	نباشد	نباشد	احسنست بر شما.

بعد از این همه صحبت و مسابقه یک لیوان آب خنک آدم را سرحال می‌آورد.

۱. از هر شرکت‌کننده یک سزا می‌شود که باید از میان آن چهار کارت یک جواب را سریع بگوید.
۲. سعی شودیک پارچ آب و لیوان در کلاس آورده شود. مشروط بر اینکه بچه‌ها نیاز به آشامیدن نداشته باشند.

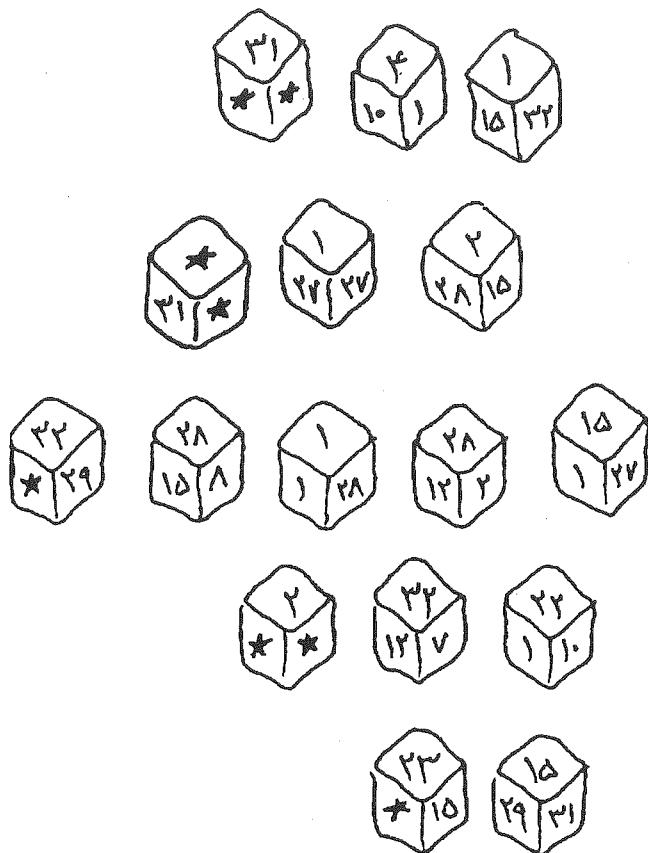
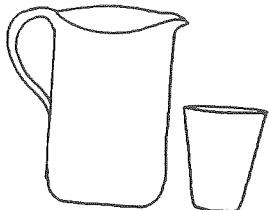
و اما دوستان! همان‌طور که برای خوردنی‌ها،

احکامی گفته شد برای آب خوردن هم آداب

و احکامی وجود دارد که با مسابقه دنبال آن‌ها

می‌گردیم. البته بعضی‌ها را باید مرتب و در

جای خود قرار دهید.

با قرار دادن حروف الفبای فارسی به جای اعداد داخل بلورهای یخی جمله‌های زیر را تکمیل نمایید.

۱. در روز .... آب را بنوشیم.
۲. اول آن .... بگوییم.
۳. آخر آن.... بگوییم.
۴. همراه .... ننوشیم.
۵. نوشیدن با ... خوب است.

پیامبر اکرم(ص) وقتی از ظرفی آب میل می کرد به سه نفس می آشامید و در هر نفس ابتدا «بسم الله» می گفت و در آخر «شکر خدا» را می کرد.
همچنین حضرت غذای داغ میل نمی کرد تا این که سرد شود و می فرمود: «خداؤند به ما آتش نخورانید؛ همانا غذای داغ برکت ندارد. پس آن را سرد کنید». ^۱

حالا شما بگویید با رعایت این احکام زندگی ..... خواهیم داشت.

---

۱. سید محمد حسین طباطبائی، سنن النبی، کاپفروشی اسلامیه، تهران، چاپ دوم ۱۳۶۲.

تدریس:

وضو

نمودن تصریع:

احکام

هدف گلایی:

دانشآموزان در این درس با برخی از احکام وضو آشنا می‌شوند و به ثواب و ارزش آن پی می‌برند.

اهداف چریکی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. کیفیت وضو؛
۲. مواردی که برای آنها باید وضو گرفت؛
۳. ارزش و اهمیت وضو.

هدف رفتاری (خرچه):

از دانشآموزان انتظار می‌رود در پایان درس بتوانند یک وضوی صحیح و بدون اشکال بگیرند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی
۲. فعال: (معما، شعر، جدول، مسابقه، حدیث)

رسانه‌های آموزرشی:

تخته سیاه یا وايت برد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَضْوَءُ

سلام بچه‌ها! حالتان خوب است؟ خیلی خوب است؟ خوب، الحمد لله، حالا که حال همگی خوب است و خوب و خوش و سلامت هستید، برای سلامتی امام زمان(عج) هم یک صلوٽ بلند بفرستید.

فایده نداشت. صلوٽ بفرستید که صدایتان را ملایکه‌های آسمان نیز بشنوند. ماشاءالله، آفرین به این نفس‌های قشنگتان که این‌طور برای امام زمان صلوٽ می‌فرستید.

حالا برنامه امروز را شروع می‌کنیم. راستی بچه‌ها! اول هر کار؟ «بسم الله الرحمن الرحيم» به نام خداوند بخشنده؟ مهریان به نام آن که رحمان و رحیم است. کتابش نور و قرآنش؟ چه است؟ مجید است! کریم است! بله، عظیم است.

بچه‌ها! آماده یک مسابقه جذاب هستید؟ پس من چند تا سؤال و معماٽ قرآنی می‌پرسم، هر کس پاسخ صحیح داد، برای مسابقه انتخاب می‌شود. آماده‌اید؟

الف: کدام سوره در قرآن است که اگر به اول آن یک حرف اضافه

شود، نام یکی از پیامبران الهی می‌شود؟

آفرین، سوره مبارکه حمد، که اگر حرف «میم» را به اول آن اضافه کنیم «محمد» می‌شود که آخرین پیامبر الهی است و قرآن را از سوی خدا برای ما هدیه آورد.

ب: سوره‌ای را نام ببرید که نام یکی از روزهای هفت است؟

بله، سوره جمعه که نماز پر فضیلت جمعه در این روز خوانده می‌شود.

ج: نام یکی از سوره‌ها قرآنی که سلاح دانشمند نیز می‌باشد، کدام است؟

آفرین، قلم

د: حیوانی که قاتل نمرود بود چه نام داشت؟ بله، پشه بود که از راه بینی وارد

مغز او شد و او را که از دشمنان خدا بود، هلاک ساخت.

حالا از این ۴ نفر دوستی که پاسخ سؤالها را دادند، دعوت می‌کنیم در مسابقه

ما شرکت کنند.

اسم مسابقه ما « بشوی، نشوی » می‌باشد.

می‌دانید روش مسابقه چگونه است؟ خوب، من توضیح می‌دهم و شما

خیلی دقیق گوش دهید. من با حالت شعر و آهنگ می‌گوییم: بشوی، بشوی،

دست را بشوی، جوراب را بشوی، لیوان را بشوی و... شما باید انجام دهید. اما

وقتی گفتم «بس»، باید کار خود را ادامه دهید. زمانی که گفتم «ادامه»، باید دستان

تکانی نخورد. آماده‌اید؟

بشوی بشوی، دستت رو بشوی، دستت رو بشوی (بس)، بشوی بشوی

جوراب بشوی، لیوان بشوی، دندان‌های خوبت رو بشوی (ادامه)،....

خوب بچه‌ها! این دوستان عزیز و همه‌شما عزیزان صبح که از خواب

برمی‌خیزید، دست و صورت را می‌شویید، بعد از صبحانه و ناهار و شام دندان‌ها

را مسوак می‌زنید. راستی وقتی که بخواهیم با خدا صحبت کنیم و نماز بخوانیم، چطور؟ آفرين، اينجا نيز باید دست و صورت خودمان را بشویم و جلوی سر و دو پا را مسح بکشیم. البته به آن صورتی که خدا گفته است.

گسی هی تواند بگوید که چطور باید وضو بگیریم؟

بله، اول صورت را از بالا به پایین می‌شویم. سپس دست راست را از آرنج تا نوک انگشتان می‌شویم. بعد دست چپ را از آرنج تا نوک انگشتان می‌شویم. بعد جلو سر را مسح می‌کنیم و در آخر پاهای را از نوک انگشتان تا برآمدگی پا مسح می‌کنیم.

حالا همان مسابقه « بشوی نشوی » را با وضو نیز انجام می‌دهیم. آماده‌اید؟...

۱. آب می‌ریزم رو صورتم، می‌شویم از اینجا تا اینجا (۲) (بس)

۲. با دست چپ آب می‌ریزم رو دست راست، می‌شویم از اینجا تا اینجا (۲) (ادامه)

۳. با دست راست آب می‌ریزم رو دست چپ، می‌شویم از اینجا تا اینجا (۲) (ادامه)

۴. مسح می‌کشم روی سرم از اینجا تا اینجا (۲) (بس)

۵. مسح می‌کشم روی سرم از اینجا تا اینجا (۲) (ادامه)

۶. مسح می‌کشم روی پاهام از اینجا تا اینجا (۲) (بس)

آفرين، صلوات بلندی بفرستيد.

حالا نوبت آن فرا رسیده است که یک مسابقه پانتومیم^۱ از همگی دوستان بگیرم. آماده‌اید؟

نحوه مسابقه اینطور است که بدون صدا و هیچ سخنی من وضو می‌گیرم و شما باید بگویید وضویم صحیح است، یا باطل؟

هر کس که متوجه اشتباه من شد، فقط دستش را بالا بگیرد و پاسخ صحیح را بگوید. خوب، شروع می‌کنیم.

۱. مربی دستش را می‌شوید و سپس صورتش را، ولی گاهی از پایین به بالا می‌شوید. دانش آموز باید بگوید که اعضای وضو را باید از بالا به پایین شُست.

۲. مربی پس از شستن صورت دست راست را می‌شوید، ولی دستش را مشت می‌کند و تا مچ دستش را می‌شوید. دانش آموز باید اشاره کند که شستن دستها تا نوک انگشتان واجب است.

۳. مربی دست چپ را می‌شوید. سپس مشغول مسح سر می‌شود، ولی مسح سر را تا پیشانی ادامه می‌دهد. دانش آموز باید بگوید که مسح سر را باید از بالای سر کشید و پیش از این که دست به صورت بر سد باید آن را تمام کرد.

۴. مربی مسح سر را می‌کشد. سپس مشغول مسح پا می‌شود، ولی مسح را از سر انگشت نمی‌کشد، بلکه از بالاتر می‌کشد. دانش آموز باید بگوید مسح را باید از سر انگشتان پا آغاز کرد و تا برآمدگی پا ادامه داد.

۱. نمایش صامت و بدون صدا را پانتومیم گویند.

۵. مریبی هنگام کشیدن مسح پای چپ، به جای این که دست را روی محل مسح بکشد، پا را با حرکت دادن به دست می‌کشد. دانش آموز باید بگوید که محل مسح باید ثابت باشد و دست را باید روی آن کشید، نه بر عکس.

خوب بچه‌ها! تا اینجا با وضو گرفتن آشنا شدید. حالا اگر بخواهید بدانید برای چه کارهایی وضو می‌گیریم، باید با هم جدول زیر را حل کنیم.

۴	۳	۲	۱
۸	۷	۶	۵
۱۲	۱۱	۱۰	۹
۱۶	۱۵	۱۴	۱۳
۲۰	۱۹	۱۸	۱۷

همگی آماده‌اید؟

من سؤال می‌پرسم و پاسخ‌های صحیح را در خانه‌های جدول قرار می‌دهیم تا بیام جدول ما معلوم شود.

۱. **ماiene حيati: آب.** حرف «آ» را در خانه‌شماره ۱۰ و حرف «ب» را در خانه‌شماره ۲۰ قرار می‌دهيم.
  ۲. سرمایه‌دار زمان حضرت موسى علیه السلام که در اثر نافرمانی و گناه مورد خشم خداوند قرار گرفت و تمامی مال و ثروتش نابود شد؟ قارون. حروف آن را در خانه‌های (۴، ۵، ۹، ۱۵ و ۱۳) قرار می‌دهيم.
  ۳. از میوه‌های چهار حرفی و از محصول‌های معروف شهرستان بم می‌باشد؟ آفرين! خرما، حروف آن را در خانه‌های (۱۷، ۷، ۶ و ۱۹) قرار می‌دهيم.
  ۴. یکی از هفت جایی است که هنگام سجده باید روی زمین باشد: بله، زانو حروف آن را در خانه‌های (۱۶، ۱۱ و ۱۴) قرار می‌دهيم.
  ۵. نام دیگر بدن که دو حرف دارد: تن. حروف آن را در خانه‌های «۳ و ۱» قرار می‌دهيم.
  ۶. یکی از مقدمات نماز است که از هر طرف خوانده شود، همان می‌شود: بله، وضو حروف آن را در خانه‌های (۱۸، ۱۲ و ۸) قرار می‌دهيم.
  ۷. پانزدهمین حرف الفبای فارسی: آفرين، (س) حرف «س» را در خانه (۲) قرار می‌دهيم.
- حالا بچه‌ها با کنار هم چيدن شماره‌های (۱، ۶، ۱۱ و ۱۶) و (۴، ۷، ۱۰ و ۱۳) و (۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰) سه کلمه به دست می‌آوريد.

---

۱. کلمه «نو» در خانه شماره چهارده نوشته می‌شود.

خوب بچه‌ها! کلمه‌ها را پیدا کردید؟

۱. آفرین، نماز خوانند. بچه‌ها! نماز پدون وضو صحیح است، یا باطل؟

بله، باطل

۲. آفرین، قرآن. مؤمن وقتی قرآن می‌خواند بهتر است با وضو باشد. راستی بچه‌ها اگر کسی بخواهد جایی از بدنش را به خطوط قرآن برساند، واجب است با وضو باشد.

۳. بله، خواب. هنگام خوابیدن بهتر است با وضو باشیم. بچه‌ها در اینجا با باقیمانده حروف جدول سه کلمه به دست آورده و جمله سازید.^۱

بچه‌ها! می‌دانید پیامبر خدا (ص) در مورد ثواب و ارزش وضو چه فرموده است؟ بله، فرمایش حضرت چنین است: هر گاه بنده مؤمن وضو می‌گیرد گناهانش همچون برگ درخت می‌ریزد.^۲

بچه‌ها! تا الان با وضوی صحیح و غلط آشنا شدید. حالا می‌خواهم بینم همه می‌توانند یک وضوی صحیح و بدون اشتباه بگیرند؟ برای این که هم تمرین کرده باشید و هم خستگی از تن شما بیرون آمده باشد. شعری راجع به وضو می‌خوانم به شرط این که خوب جواب بدهید. من وقتی دستم بالا آمد شما باید همگی با هم بگویید:

۱. حروف باقیمانده جدول (س،ت،ا،و،ر،ض،نو) وضو نور است.

۲. میزان الحکمه، ج ۱۴، ص ۶۸۶۵.

وضو می گیرم تا تمیز باشم
آماده اید؟

نیت می کنم، از برای او
می کنم تمیز پیش از وضویم
بالا به پایین، از زیر مویم
تا پیش خدا من عزیز باشم
اول کدام دست؟ اول، دست راست
می شویم با آب، یک مشت و دومشت
بالا به پایین، می شویم حالا
تا پیش خدا من عزیز باشم
به جلوی مو، دست ترم را
اما به ترتیب، اول پای راست
پایین به بالا می کشم با دست
تا پیش خدا من عزیز باشم
این دست چشم، پای چپ این جاست
بانام خدا می کنم آغاز
تا پیش خدا من عزیز باشم

بانام خدا، می گیرم وضو
دست و پاهایم، صورت و مویم
گردی صورت، حالا می شویم
وضو می گیرم تا تمیز باشم
حالا نوبت شستن دست هاست
از روی آرنج تا سر انگشت
مثل دست راست، دست چشم را
وضو می گیرم تا تمیز باشم
می کشم یکبار، مسح سرم را
بعد از مسح سر، مسح هر دو پاست
جائی مسح پا از سر انگشت
وضو می گیرم تا تمیز باشم
با دست راستم روی پای راست
آماده هستم، برای نماز
وضو می گیرم تا تمیز باشم

کاریز:

ارتباط با خدا

هموچنین:

احکام

هدف گلی:

دانشآموزان در این درس با اهمیت نماز و برخی از احکام آن آشنا می‌شوند.

اهداف چرکی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت نماز؛

۲. برخی از واجبات و مستحبات نماز؛

۳. برخی از مبظلات نماز.

هدف رفتاری (خرودجی):

از دانشآموزان انتظار می‌رود در پایان درس بتوانند نماز را با رعایت احکام و آداب آن به صورت صحیح به جا آورند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (راز گل‌ها، نمایش، مسابقه، داستان)

رسانه‌های آموزشی:

۱- کارت، ۲- تخته وایت برد

ارتباط با خدا

به نام خداوند رنگین کمان خداوند بخشندۀ مهربان

بچه‌ها سلام! حالتان خوب است؟ خیلی خوب است، الحمدلله، امیدوارم که همیشه حال شما خوب باشد و در درس خواندن و عبادت کردن موفق باشید. قبل از این که برنامه امروز را شروع کنیم، می‌خواهم همگی با هم ثواب آن را به آقا امام زمان(عج) هدیه کنیم. آماده‌اید؟ حالا همگی در دل‌هایتان نیت کنید. وقتی دست من بالا رفت بگویید: «یا» و زمانی که پایین آمد، بگویید: «مهلا!» آماده‌اید؟ آفرین! یکبار دیگر: «یامهدی». ماشاءالله. حالا همگی با هم یک صلوات آرام بفرستید.

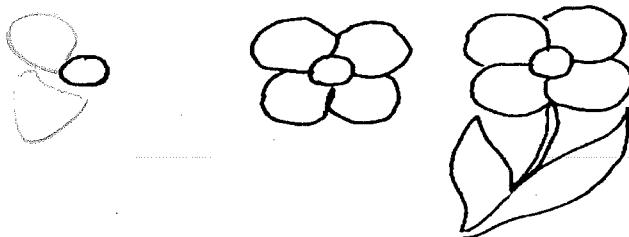
بچه‌ها! این وسیله در دسته من چه نام دارد؟ آفرین، ساک راستی اگر کسی بخواهد به مسافرت برود چه چیز‌هایی را باید در ساکش بگذارد و به همراه ببرد؟

آفرین! مساوک، بله، لباس، احسنت، جانماز و... حالا بچه‌ها من دانید به این وسائلی که در ساک من گذاریم و به همراه من بریم چه من گویند؟ آفرین! توشه، وسائل و لوازم سفر.

خوب گوش کنید: ما مسافری داریم که می خواهد به سفر مهمی برود و باید تو شہ مخصوصی را به همراه ببرد.

آیا شما می دانید چه چیزی است؟ خوب، اگر می خواهید بفهمید این تو شہ مهم چیست به ادامه برنامه توجه کنید.

بچه ها! حالا بگویید این که روی تخته می کشم، تصویر چیست؟

آفرین! یک گل زیبا که آن را به همه شما دانش آموزان خوب هدیه می کنم.
بچه ها! اگر بخواهید بدانید تو شہ مخصوص مسافر ما چیست، باید بتوانید به سؤال های ما پاسخ دهید.

۱. کدام پیامبر سحر و جادوی جادوگران را باطل کرد؟

آفرین! حضرت موسی ع

حرف «م» را در یکی از گلبرگ های این گل قرار می دهیم.

۲. نام پرنده ای که اگر آن را وارونه بخوانیم در آب شنا می کند؟

آفرین! زاغ

حرف «ز» را در یکی دیگر از گلبرگ های این گل قرار می دهیم.

۳. تو گو چیست آن مرغ بی بال و پر سرش تا نبری نگوید خبر؟

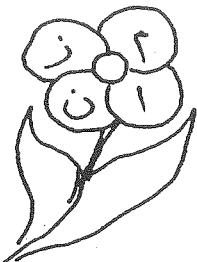
ماشاء الله ! نامه

حرف «ن» را در گلبرگ دیگر قرار می دهیم.

حضرت آدم الظیله

۴. کدام پیامبر بدون پدر و مادر به دنیا آمد؟

آفرین! حرف «ا» رادر گلبرگ آخر قرار می‌دهیم.

با توجه به حروف گلبرگ‌ها آیا می‌توانید حدس بزنید که زاد و توشه
مسافر ما چیست؟ بله،

نماز = نماز

پیامبر خدا حضرت محمد(ص) فرموده است: «الصَّلَاةُ زَادُ الْمُؤْمِنِ»؛ یعنی نماز
توشه مؤمن است.

بله بجههای عزیز! وقتی انسان بخواهد به سفر آخرت برود، احتیاج به توشه‌ای
دارد که او را در این سفر کمک کند و این توشه، نماز است. نماز یکی از
مهم‌ترین واجبات دین است که بر هر مسلمان واجب است در هر روز پنج نوبت
آن را به جا آورد و به این وسیله از نعمت‌های خدا تشکر کند.

برای این که این حدیث پیغمبر خدا(ص) همیشه در ذهن ما بماند و آن را
فراموش نکنیم به صورت آهنگین آن را می‌خوانم و شما نیز تکرار کنید.
آماده‌اید؟

زاد للهومن» (۲)

«الصلوة، الصلاة

حالا که فهمیدیم نماز توشه مؤمن برای سفر آخرت است، چطور باید یک
نماز خوب و زیبا بخوانیم تا مورد قبول خدا قرار گیرد؟

الآن یک مسابقه جذاب را با هم اجرا می‌کنیم. همچنین شیوه صحیح خواندن
نماز را نیز یاد می‌گیریم. آماده‌اید؟

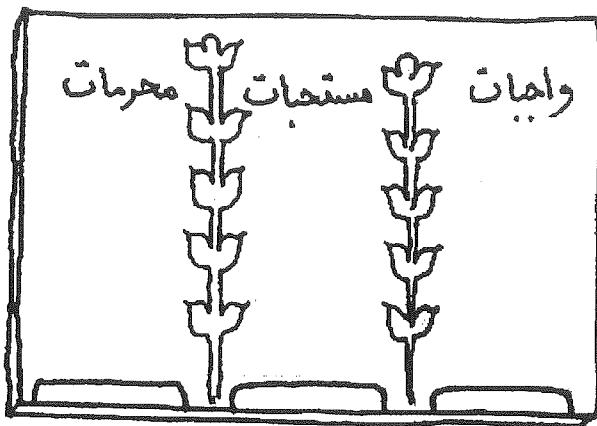
مرحله‌اول: اسم این مرحله «بین و به خاطر بسپار» است. من از این ساک،
کارت‌هایی^۱ را ببرون می‌آورم شما باید کلمه‌ای را که روی آن نوشته شده است و
مربوط به نماز است به ذهن بسپارید. یک دقیقه نیز فرصت دارید.

حالا به مدت ۳۰ ثانیه فرصت دارید تا هر چه را که حفظ کرده‌اید روی کاغذ
بنویسید. هر کس که کلمه‌های بیشتری را بنویسد، برنده است.

ركوع	قرائت	قيام	تكبيره الاحرام	نيت
۹	۶	۵	۲	۱
آشامیدن	خوردن	اذان	قنوت	سجود
۷	۱۲	۸	۱۱	۱۰
اقامه	صحبت			
۳	۴			

۱. کلمه‌های مورد نظر در کارت‌های ۱۰×۲۰ نوشته شود و آنها را برای مسابقه روی میز می‌چینند.

بچه‌ها! تا اینجا با بعضی از این کارهای مربوط به نماز آشنا شدید. حالا در مرحله بعدی مسابقه از سه نفر دیگر از دوستان دعوت می‌کنم تا بیایند و بگویند که کدام یک از این کارها از «واجبات»، «مستحبات» یا «محرمات» نماز است؟^۱ خوب، شما سه نفر آماده‌اید؟...

کارت شماره ۱ تا ۴ را به نفر اول و کارت شماره ۵ تا ۸ را به نفر دوم و کارت ۹ تا ۱۲ را به نفر سوم می‌دهم. آماده‌اید؟ شروع کنید.

هر کدام از شما ۳ نفر کلمه‌های کارت‌ها را در جای مناسب تابلو بنویسید.

وقت تمام است. شاداب و با نشاط باشید. آفرین! حالا نوبت آن است که برنده رامعلوم کنیم.^۲

۱. در مورد آن‌ها توضیح کوتاهی داده شود.

واجب: هر امری که از نظر شرعی الزامی و اجباری است.

مستحب: هر حکم شرعی که اطاعت آن موجب ثواب است ولی مخالفت آن عقاب ندارد.

حرام: هر عملی که از نظر شرعی ترک آن لازم است.

۲. مربی فردی را که بیشترین جواب صحیح را داده است، برنده محسوب کند و دانشآموزان با صلوuat یا...

او را تشویق کنند.

حالا هر کدام از شرکت کنندگان در باره کلمه‌های کارت‌ها توضیح دهد!

ابتدا نفر اول: نیت: آفرین! نیت یکی از واجبات است که باید برای نماز خواندن انجام شود. یعنی بگوییم: «خدایا! برای رضای تو نماز می‌خوانم قربه‌الله». **راستی آیا لازم است نیت را به زبان آوریم؟** آفرین، لازم نیست به زبان بگوییم یا حتی در دلمان بگوییم، بلکه به همین مقدار که قصد خواندن نماز را کنیم، کافی است.

تکبیره‌الاحرام: آفرین! یعنی در ابتدای نماز در حالی که بدن شخص آرام است، بگویید: «الله اکبر» و نماز را شروع کند.

اقامه: این دوست عزیز این مورد را نیز درست پاسخ داده است. بله، اقامه از مستحبات نماز است که قبل از نماز خوانده می‌شود و البته جزء نماز نیست.

صحبت کردن: بله، یعنی اگر به طور عمد بین نماز حرف بزنیم، نماز باطل است.

اما حالا نوبت نفر دوم است تا موارد خودش را پاسخ دهد.

قیام: آفرین! قیام یعنی ایستادن که از واجبات نماز است. هنگام گفتن تکبیره‌الاحرام و خواندن حمد و سوره و حتی ذکر تسبیحات اربعه در رکعت سوم و چهارم واجب است که بایستیم. در ضمن واجب است بعد از رکوع نیز به طور کامل بایستیم و سپس به سجده برویم.

۱. در صورتی که شرکت کننده نتواند جواب صحیح بدهد از سایر دانش آموزان پرسیده شود و جواب کامل را در انتها مربی می‌دهد.

قرائت: آفرین! قرائت نیز یکی دیگر از واجبات است. یعنی نماز گزار باید در رکعت اول و دوم، سوره حمد و یکی از سوره‌های قرآن، مانند سوره توحید را بخواند و در رکعت سوم تسبيحات اربعه را بخواند. یعنی بگويد: سبحان الله والحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر.

اذان: آفرین! اذان نیز از مستحبات نماز است که پیش از شروع کردن نماز گفته می‌شود.

اما حالا نوبت آخرین نفر است تا در مورد کارت‌های خود توضیح دهد.

ركوع: آفرین! رکوع یکی از واجبات نماز است که چه عمدى و چه سهوي ترك شود، نماز باطل است. در رکوع می‌گوییم: «سبحان ربى العظيم و بحمده». سجود: آفرین! نیز یکی از واجبات نماز است که چه عمدى و چه سهوي ترك شود، نماز باطل است. در سجده می‌گوییم: «سبحان ربى الاعلى و بحمده»

راستی بچه‌ها آیا می‌دانید گه در سجده چند جای بدن باید روی زمین قرار گیرد؟ آفرین، ۷ جای بدن هنگام سجده باید روی زمین قرار گیرد: ۱-پیشانی ۲ و ۳- کف هر دو دست ۴ و ۵- دو سر زانو ۶ و ۷- دو سر انگشت شست پا.

قنوت: آفرین! قنوت از مستحبات نماز است که در رکعت دوم نماز پیش از رکوع آن را به جا می‌آورند.

خوردن: یکی از چیزهایی است که نماز را باطل می‌کند.

آشامیدن: یکی دیگر از چیزهایی است که باعث باطل شدن نماز است.

خوب بچه‌ها! بار دیگر دوستانتان را با یک صلووات تشویق کنید.

خوب بچه‌ها! کی خسته است؟ همگی بگوید: دشمن. کی خسته است؟... دشمن (۲)

دشمن کیه؟ آفرین! شیطان دشمن کیه؟ ... شیطان(۲)

آفرین! به شما گل‌های بھشتی که با نماز خواندن، پوزه شیطان را به زمین می‌زنید.
بچه‌ها! همهٔ پیامبران و امامان ما به نماز اهمیت می‌دادند، حتی عالمان و
دانشمندان بزرگ نیز توجه خاصی به نماز داشتند.

یکی از پژوهشکاران قم نقل می‌کند: هنگامی که امام خمینی(ره) دچار ناراحتی
قلبی شد، خود را به بالین ایشان رساندم و فشار خون ایشان را گرفتم. دستگاه
فشار خون، عدد پنج را نشان می‌داد که از نظر طبی بسیار خطرناک است. کارهای
اولیه را انجام دادم. پس از دو ساعت، وضع قدری بهتر شد؛ اما حضرت امام(ره)
نباید حرکت می‌کرد؛ لیکن شاهد بودم که ایشان آمادهٔ حرکت شد. عرض کردم:
«آفاجان! چرا برخاستید؟!» فرمود: «نماز».

عرض کردم: آقا جان! شما در فقه مجتهدید و من در طب. حرکت شما به
فتواهی طبی من حرام است. ایشان با احترام، نماز را در حالی که دراز کشیده بود،
به جا آورد!

.... بچه‌ها! تا اینجا شما با بعضی از واجبات و مستحبات نماز و برخی از
چیزهایی که نماز را باطل می‌کند، آشنا شدید.
در پایان بچه‌ها می‌خواهم یک دعا کنم همگی بلند آمین بگویید.
خدایا! ما را از نمازگزاران خوب قرار بده، و در آخرت هم پاداش نمازهای ما را
بهشت عنایت کن.

والسلام عليکم و رحمة الله

---

۱. محمدی اشتهرادی، محمد، داستان دوستان، ج. ۵. ص. ۱۶۶.

لریس:

دانستنی‌های احکام

نموداری:

احکام

هدف گلی:

دانش آموزان در این درس با برخی از مسائل مورد نیاز و احکام مربوط به آن آشنا می‌شوند.

اهداف حزیری:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. احکام شیء که پیدا می‌شود؛
۲. احکام و آداب امر به معروف و نهی از منکر؛
۳. بعضی از احکام نماز؛
۴. برخی از احکام قسم.

هدف رفتاری (خرچه):

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس اگر چیزی پیدا کرذند، به احکام آن عمل کنند، موارد امر و نهی را با مهربانی تذکر دهند و از قسم بیهوده هم پرهیز نمایند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی
۲. فعال: (پرسش و پاسخ، شعر، بازی، مسابقه، بازی با کلمات و...)

رسانه‌های آموزشی:

تخته و کارت

لَمْ يَرَكُمْ لِكُمْ لَمْ يَرَكُمْ

دانستنی های احکام

به نام خدای خوب، بزرگ و مهربان و خدای شما گل های قشنگ باع آفرینش
سلام سلام! آی بچه ها

آی بچه های با صفا

امیدوارم خندون باشد

همیشه مهربون باشد

فکر هایتان اینجا باشه

دلایتانا باما باشه

حالا به یک معما گوش کنید:

حسن املا نوشت. همه رو غلط نوشت، ولی ۱۹ گرفت. چطور می شود که همه
رو غلط نوشته باشد ولی ۱۹ بگیره؟ (حسن صفر گرفت دوستش «ولی» ۱۹
گرفت)

بچه ها می خواهیم یه بازی کنیم. حاضرید؟ چه بازی؟ بازی گمشده^۱
یک نفر دا طلب می خواهیم از کلاس بیرون برود تا ما یکی از بچه ها را پنهان
کنیم و شما وارد کلاس شده و او را پیدا کنید شما برو بیرون تا ۳۰ ثانیه صبر کن
و سپس بیا تو^۲

۱. مربی نام بازی را روی تخته بنویسد.

۲. مربی یکی از بچه ها را از جای خود بلند کرده و آن طرف کلاس زیر یکی از میزها پنهان می کند.

حالا شما باید بگویید کدام یک از بچه‌ها از جای خود بلند شده و قایم شده است. آفرین، یک بار دیگر هم انجام می‌دهیم!

خوب گم شده ما راحت پیدا شد، اما بچه‌ها شما تا به حال چیزی را گم کرده‌اید که بعد پیدا کنید، یا دیگر اصلاً پیدا نکنید یا یک چیزی را پیدا کنید که گم شده باشد؟

بچه‌ها! شما اگر یک چیزی را پیدا کنید چه کار می‌کنید؟

آفرین، اعلام می‌کنید تا صاحبیش چی؟ پیدا بشود، یا تو مدرسه یا توی مسجد محل و جاهای دیگر و همینطور اگر گم کرده باشیم می‌رویم به نظام مدرسه، یا خادم مسجد می‌گوییم من فلان چیز را گم کردم. اگر کسی پیدا کرد مال من است.

راستی بچه‌ها! من یک نفر دیدم تو خیابان ۵۰ تومان پیدا کرد و سریع گذاشت توی جیبش و رفت پفک خرید. **بچه‌ها آیا کار درستی کرده است؟ به نظر شما باید چه کار می‌کرد؟**

بله، باید صاحبیش را پیدا می‌کرد، اگر پیدا نکرد، از طرف صاحبیش آن را داخل صندوق صدقه می‌انداخت.

۱. این دفعه (دفعه دوم) به کسی که از بیرون می‌آید بگوید کدام یک از بچه‌ها سر جای خودش ننشسته؟ و او چند نفر را نام می‌برد و معلم می‌گوید نه خیر - نه خیر. از آخر معلوم می‌شود که خود دانش‌آموزی بوده که بیرون رفت و الان در کلاس ایستاده و جای خودش ننشسته است.

پس مواظب باشید که خدای نکرده مال یک نفر دیگر توی کیف، جیب و در بین وسایل ما نباشد. آن‌هایی که حواس‌شان جمع بود، دست‌هایشان را بیارن بالا. بالا بالا. حالا با دست‌های دوست کناری خودتان یک کف مرتب!

اما حالا به قسمت بعدی برنامه توجه کنید:

بچه‌ها من عروسکی دارم که کارهای بد انجام داده و می‌خواهم که به او بگویم کارهای بد را از این به بعد کنار بگذارد و کارهای خوب را انجام بدهد.

سلام وروجک^۱ من! خوبی؟ وروجک، من خیلی تو را دوست دارم، اما تو همیشه دست و صورت و لباس‌هایت کثیف است و من را ناراحت می‌کند. تازه دیشب هم خودم دیدم که مسواک نزدی و خوابیدی. من دوست دارم که وروجک من همیشه تمیز باشد و مسواک بزند. باشد؟

حالا بچه‌ها این را ببینید!

وروجک! آهای عروسک بی‌ادب، آخر تو کی می‌خواهی ادب یادبگیری؟ مگر من نگفتم که باید با پدر و مادرت خوب صحبت کنی و حرف‌های آنان را گوش بدھی. چرا امروز مامانت را ناراحت کردی؟ من اصلاً با تو دوست نیستم. تازه دیروز هم با یکی از دوستانت دعوا کرده بودی. واقعاً که خیلی بی‌ادب و بداخل‌لaci. من دیگر با تو قهرم.

خوب بچه‌ها! وروجک ما کارهای خوبی نکرده بود. چه کارهایی کرده بود؟ با دوستش دعوا کرد، حرف پدر و مادرش را گوش نداد و تمیزی را رعایت نکرد.

۱. اینجا معلم با پرخاش ساختگی می‌گوید: چرا هم دیگر را می‌زنید؟

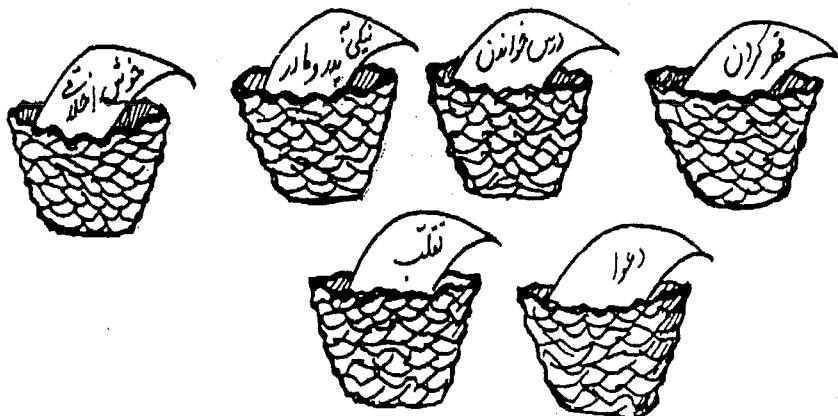
۲. مربی عروسک ثابت یا دستکشی با خود به کلاس برد و یا به جای آن، از نفر دانش‌آموز بخواهد تا نمایش را هر کدام جدایگانه اجرا کنند.

اما شما بگویید کدام یک از کارهای من بهتر بود؟

آفرین، اولی چرا؟ بله، باید وقتی که به کسی دستور می‌دهیم تا کار خوبی را انجام دهد با خوبی و مهربانی و خوش اخلاقی صحبت کنیم. اگر کسی را از انجام کار زشتی باز می‌داریم باید طوری رفتار کنیم که متوجه کار زشت خود بشود و دیگر آن را انجام ندهد.

مسابقه! مسابقه! چه کسی حاضر است در این مسابقه شرکت کند؟ شما و شما، من به هر کدام از شما سه توب می‌دهم که آن‌ها باید یکی یکی توب‌های خود را داخل سبدهای آن طرف بیندازنند. داخل هر کدام از آن ۶ سبد، کارت هم هست که در آن کلمه‌ای نوشته شده است و بجهه‌ها باید آن‌ها را با نشانه گیری صحیح بردارند و امتیاز کسب کنند.

هر کسی هم که کارتی را از آن خود کرد باید آن را توضیح بدهد.

۱. مریم ۲ نفر از دانش آموزان را انتخاب می‌کند تا مسابقه را انجام دهد. قبل از مسابقه وسائل انجام آن تهیه شود.

سبد اول	در امر به معروف و نهی از منکر نباید با کسی دعوا کنیم. اگر کسی داشت دعوا می‌کرد بایستی او را از این کار بازداریم
سبد دوم	در امر به معروف و نهی از منکر نباید با کسی قهر کرد. اگر کسی قهر بود باید او را آشتبانی دهیم و ...
سبد سوم	دیگران را به درس خواندن تشویق کنیم.
سبد چهارم	دوستان خود را به نیکی با پدر و مادر تشویق کنیم.
سبد پنجم	در امر به معروف باید خوش اخلاق بود و دیگران را هم به خوش اخلاقی واداشت.
سبد ششم	اگر دیدیم خدای نکرده کسی تقلب می‌کند او را از آن بازداریم ^۱ خوب بینیم هر کدام از بجهه‌ها چند توب انداختند و چند کارت گرفته‌اند. قبل از این که نفر برنده را تشویق کنیم آیا شما نمونه‌های دیگری از کارهای خوب سراغ دارید که ما می‌توانیم آن‌ها را به دیگران بگوییم. ^۲ حالا نفر برنده را تشویق کنیم.

ماشاء الله ماشاء الله چشم نخوری انشاء الله طیب طیب الله احسنت بارک الله

حالا نوبت به شعر می‌رسد. من چند نوع نماز را توی شعر می‌خوانم.
اگر خراب بود شما می‌گویید: «خرابه و خرابه، خرابه چو نقش روی آبه».
اگر خوب بود می‌گویید: «عالیه عالیه، مثل گل قالیه»

۱. اگر پرتاب دانش‌آموزی به خطأ رفت و داخل سبد نیفتاد بعد از مسابقه مریب خودش آنرا توضیح دهد.
۲. مریب نمونه‌های را که بجهه‌ها می‌گویند تایید یا رد کند و از طولانی شدن بیشتر پرهیز کند.

آهای آهای بچه ها
 گلهای سرخ و زیبا
 بیاین با هم بگردیم
 میون شهر خدا
 شهر خدا نمازه
 نماز یه دنیا رازه
 راز دل و جان ما
 گفتند قرآن ما
 اگر کسی بچه ها
 لباسش خونی بشه
 لباسشو نشوره
 نماز او چه جوره؟
 خرابه و خرابه، چون نقش روی آبه^۱
 اگر کسی مثل برق، تند و سریع بخونه
 یا حرفای نماز و ناقص و بدبخونه
 بفرمایید بچه ها، نماز او چه جوره
 خرابه و خرابه، چو نقش روی آبه
 وقت اذان رسیده
 لباس من سفیده
 یه عطر خوشبو و خوب
 بابام برام خریده
 وارد مسجد می شم

---

۱. معلم توضیح می دهد بیشتر از درهم و یک سکه در دست می گیرد و به بچه ها نشان می دهد، می گوید تقریباً به اندازه این سکه.

وارد مسجد می‌شم

با ادب و محبت

اول وقت می‌خونم

نماز و با جماعت

حالا بگین بچه‌ها

گلهای خوب و زیبا

نماز من چه جوره؟

عالیه و عالیه مثل گل قالیه

حالا که خوب و محکم جواب دادید، من می‌گویم: «من می‌بینم» شما می‌گویید:

«چی می‌بینی؟»

و من کاری را می‌گویم، به طور نمونه می‌گویم: من می‌بینم دارید غذا
می‌خورید و شما آن کار را باید انجام بدھید.

آماده اید؟ آماده اید؟ بله، بله

من می‌بینم؟ چی می‌بینی؟ من می‌بینم تو گوش هم زمزمه‌هایی دارد.
در گوشی صحبت نکنید که زشته.

من می‌بینم؟ چی می‌بینی؟ من می‌بینم چیزی را پیدا کردید. می‌خواهید
اعلامش کنید....

من می‌بینم؟ چی می‌بینی؟ من می‌بینم که دارید زیاد قسم می‌خورید.
بچه‌ها! برای کارهای بیهوده هیچ وقت قسم نخورید.

من می‌بینم؟ چی می‌بینی؟ من می‌بینم که دارید زیاد گریه می‌کنید.

من می‌بینم؟ چی می‌بینی؟ من می‌بینم که زیاد بلند بلند می‌خندید.

من می بینم؟ چن می بینی؟ من می بینم که دارید با صدای زیبا سوره والعصر
می خوانید.

من می بینم؟ چن می بینی؟ من می بینم که محکم یک صلوات بلندی
می فرستید.^۱

حالا مسابقه نهایی

۶ نفر داوطلب باید بیایند به دو گروه این بادکنک ها را ازمن بگیرند و باد کنند^۲. سریع و سریع تر، فوت محکم با شمارش معکوس بچه ها ۱۰ - ۹ - ۸ - ... حالا روی بادکنک ها ببینید چی نوشته شده است. نفر اول هر گروه «اعداد فرد»، نفر دوم «اعداد زوج»، نفر سوم «اعداد دو رقمی». پس منظور از اعداد زوج و فرد، یک رقمی است. برای هر گروه دایره یا محلی مخصوص قرار داده می شود به این شکل:

- محل گروه یک
- محل گروه دو

یعنی فاصله گروه ها تا محل باید به طور مساوی باشد.

هر کدام از افراد گروه به شماره هایی که دارند، نامیده شده اند. پرسش هایی که خوانده می شود، جوابش اگر آن شماره باشد، باید آن افراد به طرف محل مخصوص خود برسند. هر گروه که فرد آن ها زودتر رسید، امتیاز می گیرد. مثلاً اگر جواب سؤال ۳ بود، فرد اول هر گروه حرکت می کند. هر سؤال ۵ امتیاز دارد.

۱. مربی می تواند کارهای دیگری جایگزین و یا اضافه کند.

۲. مربی روی بادکنک ها اعداد ریزی نوشته است که تا باز نشود معلوم نمی شود روی دو تا نوشته فرد دو تا زوج و دو تا دو رقمی.

پرسش‌ها

۱. هر رکعت چند سجده دارد؟
  ۲. در روز چند رکعت نماز می‌خوانیم؟
  ۳. در هر رکعت تسبیحات اربعه را چند بار می‌خوانیم؟
  ۴. در اذان چند جمله را می‌خوانیم؟
  ۵. چند تا از حیوان‌ها نجسند؟
  ۶. نمازهای یومیه در چند وقت خوانده می‌شود؟
  ۷. رکعت آدم مسافر چند رکعت است؟
  ۸. در اذان چند بار الله اکبر می‌گوییم؟
  ۹. پسران در چه سنی به تکلیف می‌رسند؟
  ۱۰. امر به معروف چندمین فروع از فروع دین است؟
  ۱۱. نهی از منکر چندمین فروع دین است؟
  ۱۲. در سجده چند عضو روی زمین قرار می‌گیرد؟
  ۱۳. دختران در چه سنی مکلف می‌شوند؟
  ۱۴. «الله اکبر» در تسبیحات حضرت زهرا چند تاست؟
- خوب بچه‌ها خسته نباشید، خدا قوت، همه با هم خودتان را تشویق کنید.

ماشاء الله ماشاء الله چشم نخورین انشاء الله

اخلاق

کریستن:

نظم و انضباط

هموکسریع:

اخلاق

هدف گلایی:

دانشآموزان در این درس با مفاهیم و مصادیق نظم و انضباط در زندگی فردی و اجتماعی آشنا می‌شوند و تأثیر نظم را در موقعیت زندگی فردی و جمعی درک می‌کنند و به تقسیم اوقات در زندگی یک مسلمان پی می‌برند.

اهداف چرخی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. ارزش پیشی گرفتن در نظم و انضباط؛
۲. آشنایی اجمالی با مصادیق نظم و انضباط؛
۳. نظم و انضباط از دیدگاه آیات و روایات؛
- ۴ ارزش نظم و انضباط و تأثیر آن در زندگی فردی و اجتماعی؛
۵. الگوهای موفق در نظم.

هدف رفتاری (خرچه):

از دانشآموزان انتظار می‌رود در پایان درس نظم و جلوه‌های مختلف آن را شرح دهند و تأثیر نظم را در موفقیت فردی و اجتماعی بیان کنند. همچنین در نظم و انضباط و برنامه‌ریزی مدرسه و منزل و جامعه تلاش کنند.

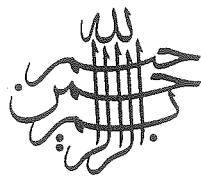
روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، مسابقه، داستان، تمثیل تصویر، بازی با کلمات، راز دایره‌ها)

رسانه‌های آموزشی:

تخته، کارت، پوستر، تسبیح، دفترچه یادداشت.

نظم و انضباط

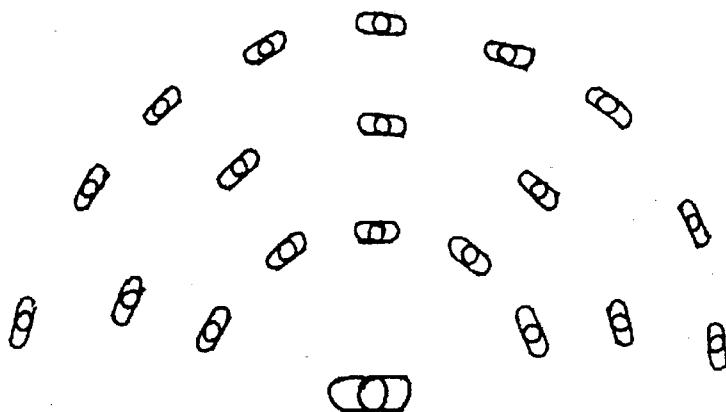
برای ماز بابا و ز مادر
بنام آن که باشد مهریان تر
سلام و صد سلام به تمامی شما دانش آموزان منظم و عزیز و خدا قوت به
جمع خوب و صمیمی شما. حواستان جمع است. جمع جمع؛ تفریق و ضرب
و تقسیم که نیست! حالا که حواستان جمع جمع است و آمادگی مطالب ریاضی
و حساب را دارید، بگویید این چیست؟

به نام آن که نکن هرگز خدای خود فراموش
دهم پندی بکن آویزه گوش
توانایی ده هر ناتوان است

۵۱۱ → آللہ

حالا با یک خط به هم وصل کنید.
پس اول هر کاری به نام خدا و بعد از آن سلام.
چرا سلام؟ چون ۱- سلامتی می آورد. ۲- احترام به دیگران است. ۳- یک هدیه
خوب است. ۴- پیمان وفاداری است.

حالا اگر می توانید به این شکل بنشینید.

هر شهید است جامع برکات
بر شهیدان یکی یکی صلوات
اللهم صل علی محمد و آل محمد
ببینید چقدر منظم و مرتب مثل یک رنگین کمان زیبا نشسته اید. به خاطر همین
برای یک مسابقه به سه گروه تقسیم می شوید. تا از هر گروه سؤال های بپرسیم.
حالا سؤال های گروه اول:

۱- بعض از سخنان حضرت علی علیه السلام در کدام کتاب جع آوری شده

است؟
نفع البلاغه

۲- به ورقه ای که بر روی آن قطعه زمین یا شهر یا کشوری نشان داده

منشود، چه من گویند؟
نقشه

۳- کدام شهر استان سیستان و بلوچستان به معنای نیکی و خوبی

است؟
نیک شهر

گروه دوم: سه نفر بلند شوند و هر کدام به یکی از این سؤال‌ها جواب دهند.

ظهر

۱- به میانه روز چه می‌گویند؟

۲- به معنای آشکار شدن که با اضافه نمودن یک حرف به کلمه «ظهر» به

ظهور

دست می‌آید؟

۳- به هر چه که در آن چیزی جا بدنه‌ند می‌گویند؟ (جمع آن ژروف است)

ژروف

گروه سوم:

۱- سطحی محدود به ۳ خط مستقیم که دارای ۳ زاویه است چه می‌گویند؟

مثلث

(حالا چه کسی می‌تواند یک مثلث با دو خط بکشد.)

احسنست، پاسخ عبارت است از این شکل:

۲- به محلی که مسلمانان در آنجا نماز می‌خوانند. چه می‌گویند؟

مسجد

مداد

۳- قلم کلاس اولی‌ها چه نام دارد؟

خوب هر سه گروه پاسخ‌های خود را تکرار کنند و با کلمه‌های آن یک جمله زیبا بسازند.

حالا بچه‌ها اگر گفتید با کنار هم گذاشتن حروف اول پاسخ سه گروه چه کلمه‌ای به دست می‌آید؟ آفرین؛ «نظم»

بلند بگویید نظم	یواش بگویید
با هم بگویید نظم	اصلا نگویید (چرا بعضی گفتند. پس معلوم می شود که
	حوال بعضی ها جمع نیست).
محکم بگویید نظم	گروه اول بگویید
گروه دوم بگویید نظم	گروه سوم نگویید (آفرین، این دفعه حواس هایتان خوب
	جمع بود).

پس موضوع بحث در مورد نظم و انضباط است. راستی می دانید که در آخر کارنامه ها «نمره انضباط» نوشته شده است.

حالا با هم یک شعر جالب و خوب را می خوانیم. ده شماره دارد.
ابتدا بیت شعر آقا مظفر را با هم تمرین می کنیم تا بینیم چقدر نظم و هماهنگی در کار شما وجود دارد.

مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!	بچه ها: بله، بله،
مربی: نمره من، نمره چند؟	بچه ها: نمره تو، نمره یک.
مربی: یک من یکتا (خدا) یه	یه دین حق چه با صفا یه
مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!	با خدا آشنا می شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.
مربی: نمره من، نمره چند؟	بچه ها: بله، بله
مربی: دوی من دولت حقه	بچه ها: نمره تو، نمره دو.
مربی: همه از غم رها می شیم با خدا آشنا می شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.	کار دشمن همه لقه.
مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!	بچه ها: بله، بله،
مربی: نمره من، نمره چند؟	بچه ها: نمره تو، نمره سه.

- مربی: سه من سینه سپر کن
شیطونو تو در به در کن.
- بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم
با خدا آشنا می‌شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.
- مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!
بچه‌ها: بله، بله،
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: نمره تو، نمره چهار.
- مربی: (برای خواهران) چهار ما چادر عفت بر سر هر زن و دختر
حالا که موقع کاره
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: نمره تو، نمره پنج.
- مربی: پنج من پنجه شیره
تبنی باید بمیره
- مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!
بچه‌ها: بله، بله،
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: نمره تو، نمره شش
- مربی: شش من شش تا جوونه
پسر خوب (دختر خوب) درس می‌خونه
- مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!
بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم
- مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!
بچه‌ها: بله، بله،
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: نمره تو، نمره هفت
- مربی: هفت من هفته شادی
ثمر کار و آزادی
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم
- مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!
بچه‌ها: بله، بله،
- مربی: نمره من، نمره چند?
بچه‌ها: نمره تو، نمره هشت

..... ره توشه راهیان نور

مربی: هشت من هشت در بهشته کار دشمن‌ها چه ز شته

بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم با خدا آشنا می‌شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.
می‌خواهم شماره ۹ را بلند بخوانم. بچه‌ها هر کدام شما هر کجا دوست دارد،
بنشینید و هر جور می‌خواهد جواب دهد!

مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!

بچه‌ها: نمره تو، نمره نه
مربی: نمره من، نمره چند؟
بچه‌ها: نمره تو، نمره نه
بچه‌ها چرا جواب‌ها این طور در هم ریخته و نامنظم و پراکنده است، نشد. پس
سریع. «از جلو نظام».

الله اکبر پاینده رهبر خبر دار جانم فدای رهبر
حالا منظم شد.

گروه اول بلند بگویید الله الله الله
حالا سریع بگویید:

دیدید وقتی که این شعارها را منظم پاسخ می‌دهید چه جرأت و قدرتی در
صدا و قلب شما ایجاد می‌شود و دشمن را به ترس و لرز وا می‌دارد.

پس حالا که منظم شدید، دایره‌وار بنشینید تا دو شماره آخر را هم بخوانم.

حالا ادامه شعر:

مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!

مربی: نمره من، نمره چند؟

مربی: نه من نور کتابه

بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم با خدا آشنا می‌شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.

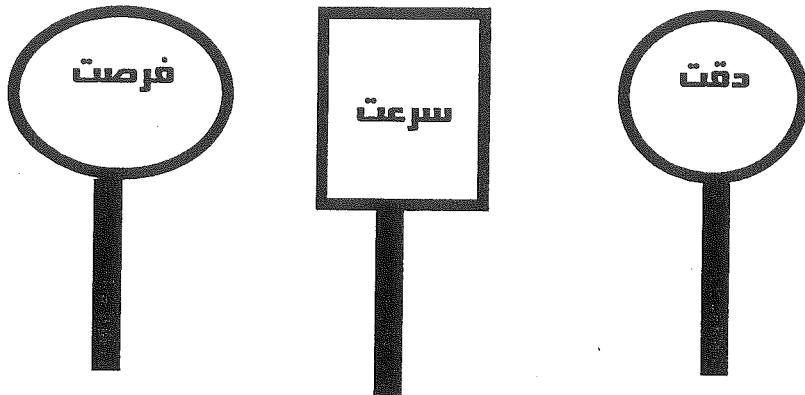
مربی: آقا ظفر! آقا ظفر!

مربی: نمره من، نمره تو نمره ده؟

بچه‌ها: نمره من، نمره تو نمره ده؟

مربی: ده من ده بارک الله

بچه‌ها: همه از غم رها می‌شیم با خدا آشنا می‌شیم اگه ایمان و عمل داشته باشیم.

حالا ما سه تابلو در ۳ مدل داریم. یاد چه می‌افتد؟ بله، تابلوهای راهنمایی و رانندگی که اگر راننده به آن توجه کند، سفرش را به سلامتی طی می‌کند. پس فواید نظم و برنامه‌ریزی و تنظیم وقت این ۳ مورد است که موجب آرامش فکر، ارتباط با خدا، خوش قولی، فرصت‌های مفید و تازه و از بین نرفتن وقت انسان می‌شود.

در تابلو دومی **سرعت** را بردارید و به جای آن الف

بگذارید. چه می‌شود؟ ساعت

ساعت در تنظیم وقت به ما کمک می‌کند.

حالا از هر گروه یک نفر انتخاب می‌شود تا جدول برنامه‌ریزی یک روز تعطیل، یک روز درسی و یا یک روز ویژه خود مانند روز جشن تکلیف را بگوید که چگونه برنامه‌ریزی می‌کند و در هر ساعتی چه کاری را انجام می‌دهد.

حالا برای جلسه بعد، هر کدام شما برای یک هفته برنامه‌ای بنویسید که از شنبه تا جمعه چه کاری انجام می‌دهد. مثلاً کارهایی مثل درس، ورزش، تفریح، غذا خوردن، نماز جماعت و... آن گاه نتیجه نظم و انضباط را در کارهایتان بینید.
حالا کسی که نظم ندارد، کارهایش

از	دست	ر	فتن	تگی	کندگی	ا	پر
چون؟							

فرصت‌ها و وقت‌ها که مانند طلا ارزشمند است که امام علیؑ فرموده است:
 الفرصة تمر مر السحاب. وقت و زمان، همچون ابرها می‌گذرند و دیگر هم برنمی‌گردند.

برنامه بعدی ما یک جدول است، البته نه جدول خیابان.

جدول نظم در کار روزانه

۳۲ حرف الفبا را روی برگه‌ای بنویسید و شماره‌گذاری کنید. آن گاه یک جدول 5×5 مطابق شکل بکشید. برای حل جدول، با توجه به شماره هر خانه، حرف مورد نظر را در جدول یادداشت کنید تا به حدیثی از امام علیؑ در مورد نظم در کار روزانه بررسید.

۱۲	۲۱	۱۲	۱	۲۵
۱	۱۲	۱۳	۳۰	۱۲
۱۲	۲۹	۱	۲۸	۳۱

پیام جدول می‌شود: کار - هر روز - را - همان روز - انجام - بدء^۱.

حالا که شما با نظم و انضباط آشنا شدید، می‌خواهم بچه‌های منظم را بشناسم. یک شعر با هم می‌خوانیم. هر چه من گفتم شما هم آن را تکرار کنید و انجام دهید. اشتباه نکنید. به طور نمونه وقتی گفتم که دست رو سرم می‌ذارم، شما دست روی صورت نگذارید.

دست رو سرم می‌ذارم

سرمو بالا میارم

سرمو پایین می‌یارم

می‌شینم و بلند می‌شم (۲)

یک کمی بالا می‌پرم

دستامو بر هم می‌زنم

با دست راست روی پای راست

با دست چپ، روی پای چپ

می‌شینم و بلند می‌شم

دو دستمو مشت می‌کنم

دو مشتمو باز می‌کنم

بلند شعار می‌دهم

حالا همه با هم:

خدایا! خدایا! تا انقلاب مهدی از نهضت خمینی محافظت بفرما.

خامنه‌ای رهبر به لطف خود نگهدار.

۱. وامض لکل یوم عمله، فان لکل یوم مافیه: کار هر روز را همان روز انجام بده - زیرا برای هر روزی کاری است. (ضربالمثل کار امروز را به فردا می‌فکن). *الحیاء: ج ۱، ص ۳۳۹*.

کریس:

کاخ بلند

میرخسرو:

اخلاق

هدف گالی:

دانشآموزان در این درس با عفو و گذشت آشنا می‌شوند.

اهداف چریکی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. بخشش و گذشت؛
۲. نحوه برخورد با خطا دیگران؛
۳. عیب‌پوشی دیگران.

هدف رفتاری (خروچی):

انتظار می‌رود دانشآموزان در پایان درس بتوانند خشم خود را کنترل کنند و اشتباه دیگران را ببخشند.

روش‌های مناسب تدریس:

۲. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، بازی با کارت، جدول)

رسانه‌های آموزشی:

تحته، کارت

4

کیم کل کل کل کل کل کل

کاخ بلند

به نام خداوند رنگین کمان
خداوند بخششند، مهربان
خداوند زیبایی و عطر و رنگ
خدا آیا به ما مهربانی بده

بچه‌ها! سلام، جواب سلام واجب است. بلند جواب بدھید. حالا دوباره سلام
می‌کنم. بچه‌ها! سلام، حالتان خوب است؟ حال بچه‌های مؤدب خوب است؟.
حال بچه‌های منظم خوب است؟ حال پسرهای (دخترهای) راستگو خوب است؟
حال دانش آموزان درس خوان، خوب هست؟ ببینم حال دوست‌های خوب من،
خوب است؟

امیدوارم همیشه مؤدب و منظم و راستگو و درس خوان باشد. ان شاء الله
دوست دارم همیشه سر حال و سالم و با نشاط باشد.

هشت تا سؤال ساده می‌پرسم. جواب آنها را بگویید تا من چهار تا از
جواب‌ها را از بالا به پایین، سمت راست تابلو (تخته) برایتان بنویسم و چهار
جواب بعدی را در سمت چپ تابلو بنویسم.

۱. در آخرت همه ما دوست داریم آنجا برویم:

بهشت

۲. او ما را می‌بیند، ولی ما او را نمی‌بینیم:

خدا

۳. در راه خدا کشته شده است:

شهید

شجاع

۴. انسان نترس:

حالا سؤالات سمت چپ:

۱. دلهره داشتن برای اتفاقی ناگوار (مضطرب):

نگران

۲. کیفر، مقابل پاداش:

عذاب

۳. استان ها او را تشکیل می‌دهند:

کشور

۴. ظلم:

ستم

می خواهیم یک مسابقه کوتاه دو نفره انجام دهیم^۱. آن دو نفر کسانی هستند که به این دو سؤال ما جواب بدهند. هر کس که می خواهد جواب بدهد، باید اول دستش را بالا بیاورد. وقتی من به او اجازه دادم، جواب را بگوید.

سؤال اول برای انتخاب نفر اول: چه کلمه‌ای با حروف اول چهار کلمه سمت راست تخته درست می‌شود؟

سؤال دوم برای انتخاب نفر دوم: چه کلمه‌ای با حروف دوم چهار کلمه سمت چپ تخته درست می‌شود؟

نفر اول که جواب صحیح، یعنی «بخشن» را داد برای انجام مسابقه اینجا بیاید و ما اسم ایشان را برای مسابقه «بخشن» می‌گذاریم و نفر دوم هم که «گذشت» را گفته است برای مسابقه اسمشان را «گذشت» می‌گذاریم.

۱. مرتب می‌تواند برای هر مرحله ۱۰۰ امتیاز در نظر بگیرد و در مرحله آخر برای هر سؤال ۱۰ امتیاز در نظر بگیرد.

مرحله اول:

برای هر کدام از شما، یک جمله روی تخته می‌نویسم که شما باید همین جمله را برای ما به دو صورت و دو طریق بخوانید که معنای هر جمله با دیگری فرق می‌کند. توجه کنید که در موقع خواندن هر جمله نباید حرف یا کلمه‌ای به آن اضافه شود. شما باید وقف و مکث‌های خودتان را بر روی این جمله طوری قرار دهید که همین جمله دو گونه معنا بدهد.^۱

جمله «بخشش»: بخشش کن

جمله «گذشت»: بخشش جایز نیست اعدامش کنید.

مرحله دوم

مسابقه بله یا خیر است که بخشش و گذشت باید سؤال‌های ما را به سرعت جواب بدهند.

سؤال‌های بخشش

۱. اسم گروه شما بخشش؟
بله
۲. بخشش، شش حرف داره؟
خیر
۳. هر کلمه شش حرفی شش تا نقطه دارد؟
خیر
۴. نقطه رو با «فاف» می‌نویسند؟
بله
۵. هر کسی می‌تواند یکی دیگر رو کتک بزنه؟
خیر
۶. اگر کسی، کسی را بزند او هم باید او رو بزنه؟
خیر
۷. انتقام گرفتن بهتر از بخشیدن است؟
بله
۸. بخشیدن کار خوبیه؟
بله

۱. معنای دوم جمله بخشش: بخش کردن کلمه‌ها منظور است (بخ - شش) و معنای دوم جمله گذشت با گذاشتن ویرگول قبل و بعد از «جایز نیست» به دست می‌آید. بخشش، جایز نیست اعدامش کنید. بخشش جایز نیست، اعدامش کنید.

سوال‌های گذشت

۱. اسم شما دشته؟	خیر
۲. دشت هم مثل گذشت، آخرش «ت» داره؟	بله
۳. گذشت را با «زا» می‌نویسند؟	خیر
۴. آیا بخشش همان گذشته؟	بله
۵. گذشت کردن کار خوبی است؟	بله
۶. هر کس کار زشتی انجام بدده خداوند از او راضی است؟	خیر
۷. هر کی خداوند از او راضی باشد بهشت می‌رود؟	بله
۸. بهشت جای بدھاست؟	خیر

بخشش و گذشت را تشویق کنید: «طیب طیب الله احسنت بارک الله»

اما این دو دوست برای شما کارت‌هایی را می‌آورند و بین شما تقسیم می‌کنند. هر کس یک کارت بگیرد تا معماهی کارت‌ها را با یکدیگر حل کنیم و بفهمیم چه رابطه‌ای بین این کارت‌ها با بخشش و گذشت وجود دارد. در هر کارت یک عدد و یک حرف یا کلمه ناقص نوشته شده است. ما می‌خواهیم این کلمه‌های بخشش شده را به یکدیگر متصل کنیم تا کلمه‌هایی بدست بیاید.^۱

۱. مرتبی باید کارت‌ها (کاغذهای) را بدین ترتیب آماده کند و بهتر است کارت‌ها را به ترتیب شماره به یچه‌ها ندهد.

۱	ع	م	۲	ر	۳	ط	۴	ل	۵	ن	۶	ک	۷	خ	۸	ب	۹	لند
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----

برای این کار ابتدا باید شماره هر کارت را نگاه کنید. هر کس به ترتیب، شماره عدد روی کارت خود را بلند بخواند. و به ترتیب عدها باستید این کار را چند بار انجام می‌دهیم تا از ۱ تا ۹ را سریع‌تر بگویید و یاد بگیرید که شماره نفر قبلی شما مال چه کسی است. تا زمانی که می‌خواهیم فقط حروف نوشته شده روی کارت را بخوانیم هر کس نوبت خواندن حروف روی کارت خود را یاد بگیرد. در موقع خواندن حروف یا کلمه‌های ناقص به همان ترتیب، شماره‌ها بهتر مشخص شود تا همه متوجه شوند چه کلمه‌هایی با متصل شدن این حروف به دست می‌آید.

همگی با هم دو کلمه به دست آمده را بلند بگویید تا من روی تخته آن‌ها را بنویسم.

عمر طولانی - کاخ بلند

چه کسی می‌تواند بگوید رابطه بین این دو کلمه با بخشش و گذشت چیست؟

هر کسی که زیاد ببخشد و گذشت کند، عمرش طولانی می‌شود.^۱ ما باید در زندگی از خطاهای لغزش‌ها و اشتباهات دیگران گذشت کنیم و آن‌ها را به جهت بدرفتاری و اذیت کردنشان ببخشیم. خدای مهریان و دانا که همه چیز را می‌بیند هر چند ما او را نمی‌بینیم، برای این بخشش و گذشت به ما عمر طولانی می‌دهد.

آیا می‌دانید که رابطه کاخ بلند با بخشش و گذشت چیست؟

۱. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمة، ج ۳، انتشارات دارالحدیث، ح ۱۳۱۸۴.

شبی که پیامبر گرامی اسلام(ص) به آسمان رفتند (در شب مراج) چنین
بیان کردند که وقتی من همراه جبرئیل به آسمان‌ها رفیم در آنجا کاخ‌های
بلند و بزرگی را دیدم که مشرف بر بهشت بودند.

از جبرئیل پرسیدم که این کاخ‌ها مال کیست؟

جبرئیل گفت: «مال کسانی است که خشم و عصبانیت خودشان را
فرومی‌خورند و از خطای دیگران نسبت به خودشان گذشت می‌کنند.
خداآوند مهریان و کریم نیز انسان‌های نیکوکار را دوست دارد.»^۱

ما هر وقت از دست کسی عصبانی می‌شویم، باید خودمان را کنترل کنیم و
از خطأ و اشتباه او گذشت کنیم. بچه‌ها! همان طور که شما خدا را دوست
دارید، خدا هم شما را دوست دارد. پس عزیزان بایستی با گذشت باشیم،
زیرا خداوند بسیار با گذشت است و گذشت را دوست دارد.^۲

امام حسین^{الله علیه السلام} هم که همه شما ایشان را دوست دارید، با گذشت بوده‌اند.
برای این که ما هم بتوانیم مثل امام حسین^{الله علیه السلام} و همه امامان دیگر با گذشت
باشیم به این داستان خوب گوش کنید:

مرد شامی و امام حسین^{الله علیه السلام}

شخصی از اهل شام به قصد حج، یا مقصد دیگری به مدینه آمد. چشمش
به مردی افتاد که در کنارش نشسته بود. توجهش جلب شد. پرسید: «این مرد
کیست؟» گفته شد: «حسین بن علی بن ابی طالب^{الله علیه السلام}»

۱. همان، ح ۱۳۱۷۸.

۲. همان، ح ۱۳۱۷۷ «ان الله عفو، يحب الغفرة».

سوابق تبلیغاتی عجیبی که^۱ بر او تأثیر گذاشته بود، موجب شد که دیگر خشمش به جوش آید و قربه الى الله! آنچه می‌تواند دشنام نشار حسین بن علی^{العلیہ السلام} بنماید. همین که هر چه خواست گفت و عقده دل خود را گشود، امام حسین^{العلیہ السلام} بدون آن که خشمگین شود و اظهار ناراحتی کند، نگاهی پر از مهر و عطوفت به او کرد و پس از آن که چند آیه از قرآن مبنی بر حسن خلق و عفو و گذشت و چشم پوشی قرائت کرد، به او فرمود: «ما برای هر نوع خدمت و کمک به تو آماده‌ایم!» آن‌گاه از او پرسید: «آیا اهل شامی؟»

جواب داد: «بلی»

حضرت فرمود: «من با این خلق و خوی، سابقه دارم و سرچشمه آن را می‌دانم.» پس از آن فرمود: «تو در شهر ما غریبی. اگر احتیاج به کمک داری، حاضرм به تو کمک کنم. حاضرм در خانه خود از تو پذیرایی کنم حاضرм تو را بپوشانم و حاضرм به تو پول بدهم.»

مرد شامی که متظر عکس العمل شدید حضرت بود و هرگز تصور نمی‌کرد با چنین گذشت و چشم پوشی رویه رو شود، چنان منقلب شد که گفت:

«آرزو داشتم در آن وقت زمین شکافته می‌شد و من به زمین فرو می‌رفتم و این چنین نشناخته و نسنجیده گستاخی نمی‌کردم. تا آن ساعت برای من، در

۱. در باره‌ی این سوابق تبلیغاتی توضیح کوتاهی برای بجهه‌ها داده شود و برای اطلاع یافتن از این سوابق به پاورقی همین داستان در کتاب داستان راستان مراجعه شود.

روی کره زمین کسی از حسین و پدرش مبغوض‌تر نبود و از آن لحظه به بعد
بر عکس، کسی نزد من از او و پدرش محبوب‌تر نیست^۱.

چه نتیجه‌ای از این داستان می‌گیریم^۲. ما از این داستان یادگرفتیم که لازم
نیست همیشه وقتی کسی به ما بدی می‌کند، ما هم از او انتقام بگیریم و دنبال
این باشیم که تلافی آن عمل و کار بد را بکنیم. همچنین باید دنبال موقعیت
و جایی بگردیم تا بتوانیم تلافی کار بد او را بکنیم، بلکه اگر زمانی هم
موقعیت و قدرت تلافی کردن و انتقام گرفتن را پیدا کردیم، همان گونه که
امام حسین علیه السلام آن قدرت را داشت، ولی از آن قدرت و موقعیت استفاده
نکرد و به دنبال تلافی کردن هم نبود ما هم تلافی نکنیم، چون انتقام گرفتن
و تلافی کردن قدرتمند کار زشت و ناپسندی است.^۳ در ضمن اگر کسی
زمانی که قدرت انتقام گرفتن دارد، گذشت کند خداوند هم از او گذشت
خواهد کرد^۴. همچنین این افراد با گذشت ترین مردم هستند^۵ و گذشت
آنها بهترین نوع گذشت است^۶

با همیگر این جدول را بکشیم و با جواب دادن به سؤال‌ها آن را پر کنیم.
تابه وسیله رمز جدول، پیام آن را پیدا کنیم.

۱. داستان راستان، ج ۱، داستان ۱۲.

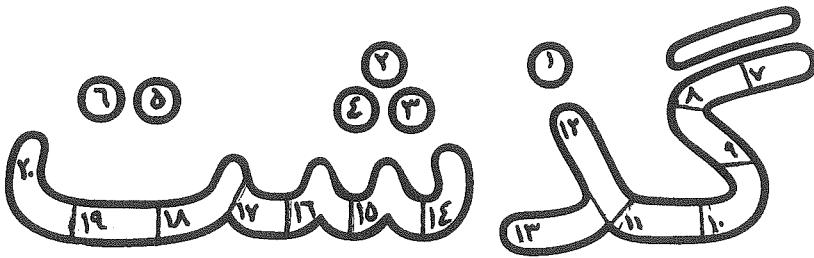
۲. بچه‌ها نظرهای خودشان را بیان کنند و مربی آنها را تشریق کنند و در انتها نتیجه گیری فوق را برای آنها
بیان نمایند.

۳. ميزان الحكمه، ج ۳، انتشارات دارالحدیث، ح ۱۳۱۹۶.

۴. همان ح ۱۳۲۱۰.

۵. همان ح ۱۳۲۰۷ و ۱۳۲۰۸.

۶. همان ح ۱۳۲۱۷.

۱. شخص:
۲. رفیق:
۳. ورزش همگانی:
۴. ریسمان:
۵. کسی که شغل و کاری ندارد: بیکار(۴، ۱۸، ۱۴، ۱۲ و ۱۱)
۶. کدام حیوان است که قسمت اول نام او وسیله‌ای برای نجاری است و قسمت دوم آن ماهی است؟ اره‌ماهی(۱۹، ۱۵، ۱۳، ۱۶، ۱۲، ۱۷ و ۱۸)

با رمز ۳ می توانید پیام جدول را به دست آورید. بدین ترتیب که حرف خانه شماره ۱ را می‌نویسید و از خانه بعد از آن ۳ خانه می‌شمارید و حرف خانه چهارم (شماره آن چهار است) را بعداز حرف اول بنویسید. دوباره از خانه شماره شش، سه تا می‌شمارید و حرف آن خانه را (خانه شماره ۷) بعد

از حروف خانه شماره چهار می‌نویسید. در واقع شما باید حروف خانه‌های شماره ۱ و ۴ و ۷ و ۱۰ و ۱۳ و ... را کنار هم به گونه‌ای قرار دهید تا ۲۱ حرف کنار هم نوشته شود و پیام جدول به دست بیاید.

پیام جدول: «ببخش همان طور که دوست داری ....»

بچه‌ها این پیام ادامه دارد. می‌توانید حدس بزنید امام صادق العلیله در ادامه این پیام به ما چه می‌فرماید.

امام صادق العلیله می‌فرماید: «ببخش، همان طور که دوست داری تو را ببخشند^۱.»

ما یاد گرفتیم در موقعی که کسی به ما بدی می‌کند به دنبال تلافی کردن از او نباشیم، بلکه او را ببخشیم چون خود خدا بسیار باگذشت است و گذشت کردن را دوست دارد. خداوند مهربان به پیامبر گرامی ما گفته است که وقتی تمام انسان‌ها در محشر جمع می‌شوند فرشته‌ای ندا می‌دهد و فریاد می‌زند: «کسی که مزد و پاداش او با خداست و خدا فقط پاداش او را می‌دهد، بلند شود و به بهشت برود.» همه می‌پرسند پاداش چه کسی با خداست؟ آن فرشته جواب می‌دهد: «آن‌ها که مردم را بخشدند و از خطأ و لغزش آن‌ها گذشتند.^۲»

حتماً شما هم دوست دارید که جزء این گروه باشید و وارد بهشت شوید. پس باید همیشه یادتان باشد که خدا شما را می‌بیند و دوست دارد که از خطأ دیگران گذشت کنید.

۱. همان ح ۱۳۲۲۹.

۲. همان ح ۱۳۱۷۳.

تاریخ:

احترام به والدین

هنر و فن:

اخلاق

هدف گلایی:

دانشآموزان در این درس با خانواده و چگونگی احترام به والدین آشنا می‌شوند.

اهداف چریکی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. خانواده؛
۲. والدین در قرآن؛
۳. والدین در روایات؛
۴. علت احترام به پدر و مادر؛
۵. وظیفه در مقابل پدر و مادر؛
۶. آشنایی با نعمت‌های الهی.

هدف رفتاری (خروبی):

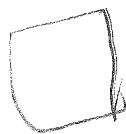
انتظار می‌رود دانشآموزان در پایان درس به پدر و مادر خود احترام بگذارند و به دستورهای آنان عمل بکنند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی
۲. فعال: (شعرخوانی، نقاشی، قصه‌گویی)

رسانه‌های آموزنده:

خطه سیاه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

احترام به والدین

اول هر کار به نام خدا^۱

مهربان تر از مادر مهربان تر از بابا

مهربان تر از گلها با دو بال پروانه

مهربان تراز خورشید با گل و زمینی تو^۲

با نام و یاد خدای مهربان

دوستان خوبیم! سلام،

حالتنان چطور است؟ خوب خوب هستید؟

خدا را شکر، از این که می‌بینم شما بچه‌های خوب، سر حال و آماده اید تا درس امروز را شروع کنیم، خوشحالم. امروز می‌خواهیم با هم نقاشی بکشیم. نقاشی امروز ما با نقاشی‌هایی که در مدرسه می‌کشیدیم، تفاوت دارد. امروز می‌خواهیم به جای کاغذ بر روی دستمان نقاشی بکشیم.^۳

۱. مربی محترم، کلمه (به نام) را به گونه‌ای تلفظ نماید که حالت پرسشی داشته باشد تا دانش آموزان کلمه خدا را یکصدا و بلند بگویند.

۲. افسانه، شعبان نژاد، تغمه‌های دینی کودکان، ص ۱۰.

۳. یک دست با پنجه‌های باز روی تخته ترسیم نمایید. با قرار دادن دست خود می‌توانید این کار را انجام دهید.

اول از همه می خواهیم روی کوچکترین انگشت دست نقاشی کنیم لطف کنید
و با دقت صورت یک بچه کوچولو را بکشید.^۱

دما غ و دهن یک گردو چشم چشم دو ابرو

موهاش نشه فراموش حالا بذار دو تا گوش

این هم یک گردی پهن چوب چوب یک گردن

این کوچولو یک برادر دارد که همیشه و همه جا مواظیش هست تا مبادا
صدمه‌ای ببیند و یا کسی او را اذیت کند
حالا شما صورت این برادر مهربان و خوب را روی انگشت کنارش نقاشی
کنید.

این انگشت وسطی که از این دو تا بزرگ‌تر است، خواهر آن‌هاست. این هم
صورت خواهرش که یک دختر خوب و باحجاب است.
حالا ببینم شما هنرمندان که این قدر نقاشی‌های زیبا کشیدید، چقدر با هوش
هستید. حواس‌ها جمع است تا یک معما را جواب بدهید.

آن چه حیوان درنده‌ای است که نوزاد آن را می‌خورد؟

آفرین، شیر. شیر غذای کودکان است، اما نه آن حیوان درنده، بلکه شیری که
توسط مادر به بچه‌ها داده می‌شود. این فرشته زمینی که خداوند تمام مهربانی
های دنیا را تو دلش جمع کرد.

حالا شما صورت مهربان مامان را هم روی انگشت اشاره نقاشی کنید.

۱. هنگام نقاشی صورت بچه بز روی انگشت کوچک این شعر را با صدای بلند بخوانید.

نوبتی هم که باشد نوبت سرپرست خانواده، یعنی بابای خانواده رسیده است صورتش را روی انگشت شست نقاشی کنید.

هر کس یک انگشت در خانواده
آنکه نخستین انگشت دست است
او مادر ماست، بانوی خانه
این جا نشسته پهلوی مادر
آری درست است، او هست برادر
انگشت‌ها را دیدی تو تک تک
با هم شریکیم در شادی و غم
هستیم با هم، مانند یک مشت

مانند دست است هر خانواده
بابا در این دست، انگشت شست است
انگشت بعدی، یعنی نشانه
انگشت سوم، یعنی که خواهر
پس این یکی کیست، انگشت دیگر
من هستم آخر، انگشت کوچک
ما پنج انگشت هستیم با هم
گرچه جداییم ما پنج انگشت

این پنج انگشت که شما نقاشی کردید حالا که کنار هم هستند یک خانواده را تشکیل دادند؛ پدر، مادر، خواهر و برادر. پدر خانواده همیشه از صبح زود حتی وقتی که بسیاری از شماها خواب هستید از خواب بیدار می‌شود و به دنبال کار می‌رود، بعضی‌ها کشاورزی می‌کنند بعضی‌هم کارمند هستند و هر کدام از پدرها شغلی دارند و سر کار خودشان می‌روند.

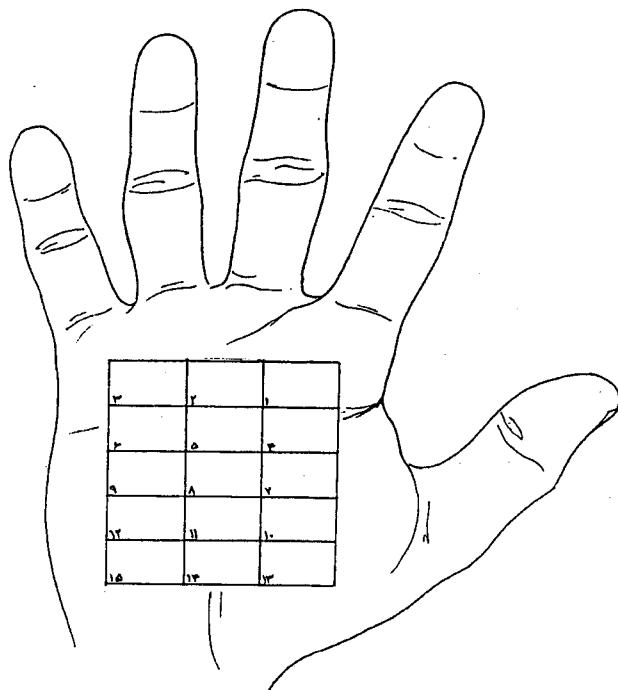
بچه‌ها از زمانی که خیلی کوچک هستند، تمام مسؤولیت آن‌ها را مادر خوبشان به عهده دارد؛ غذا، لباس، حمام کردن و همه کارهای کوچولوها را مادر انجام می‌دهد تا بزرگ شوند.

پدرها و مادرها برای این‌که بچه‌هایشان در آسایش و راحتی باشند، زحمت زیادی می‌کشند. همیشه با مهربانی به نیازهای بچه‌ها رسیدگی می‌کنند و آنچه را که نیاز دارند، را تهیه می‌کنند.

راستی بچه‌ها! اگر کسی برای ما کاری انجام بدهد ما باید چکار کنیم؟
آفرین، تشکر کنیم، قدردانی^۱

حالا می‌خواهیم بدانیم کسی که این فرشته‌های مهریان را آفرید چه دستوری
برای ما در قرآن آورده است.

به این کف دست روی تابلو توجه کنید که این نقاشی را من به چند خانه
می‌خواهم تقسیم کنم و شما هم روی کاغذ یک جدول بکشید که ۱۵ خانه داشته
باشد. یک جدول 5×3 خانه‌های این جدول را از ۱ تا ۱۵ شماره‌گذاری کنید.
حالا با دقت به سؤال‌های من جواب بدھید تا جدول را تکمیل کنم.

۱. سعی شود با بچه‌ها در کلاس گفت و گو و جواب کامل از آن‌ها گرفته شود.

دا (۳ و ۱۳)

۱. اول و آخر دنیا؟

۲. به معنای نیکویی است، اسمی برای پسرها است؟

احسان (۱۴، ۴، ۹ و ۵)

بال (۱، ۶ و ۱۱)

۳. هم فرشتگان دارند و هم پرندگان؟

وال (۲، ۷ و ۱۲)

۴. ماهی‌ای که به بچه‌اش شیر می‌دهد؟

۵. ابزار جنگی که حرف اولش را برداریم واحد پول ژاپن است؟

ین (۸) هر دو حرف در خانه هشت.

خوب حالا که جدول را تکمیل کردید از خانه اول، ۵ تا ۵ تا بشمارید و

حروف را کنار هم بگذارید تا بینم خداوند در قرآن چه فرموده است. احسنت،

«بالوالدین احسانا» یعنی «به پدر و مادر نیکی کنید.»

بچه‌های عزیز حتماً این را می‌دانید که:

خداؤند در قرآن بارها و بارها به بندگان دستور داده است تا به والدین خود

احترام بگذارند. مثلاً خداوند در سوره بقره و نساء، انعام و اسراء^۱ آنقدر مقام

پدر و مادر را بالا برده است که می‌فرماید: «جز خدا را پرستش نکنید و به پدر و

مادر نیکی کنید.»

این دستور خداوند نشان می‌دهد که فرزندان به جهت زحمت‌های فراوان پدر

و مادر وظیفه دارند که به آن‌ها احترام بگذارند و در مقابل آن‌ها مؤدب باشند و

کاری نکنند که پدر و مادر از آن‌ها ناراحت و دلخوز شوند. خداوند بهشت را در

مقابل اعمال نیک و خشنودی خود قرار داده است. پیامبر اکرم در حدیث

۱. بقره / ۸۲ - نساء / ۳۶ - انعام / ۱۰۱ - اسراء / ۲۳.

می فرماید: «هر که پدر و مادر خود را راضی و خشنود کند، خدا را راضی و خشنود کرده است در حدیثی دیگر نیز می فرماید: «بهشت با تمام نعمت هایش در سایه نیکی به پدر و مادر نهفته است و کسی که فرمانبردار پدر و مادر و پروردگار باشد، بهشت بر او واجب است.

خوب بچه های عزیزا حلا بگویید اگر بخواهیم خدا را خشنود کنیم چه کار باید انجام دهیم؟ آفرین بر شما، احترام به پدر و مادر.

برای این که همیشه یادتان باشد چه وظیفه ای داریم یک داستان زیبا برایتان نقل می کنم.

این داستان زیبا را که می خواهم برایتان بگویم از یکی از دانشمندان بزرگ حکایت می کنند.

ایshan در خواب دیده بود که در حرم امام حسین العلیہ السلام در حال زیارت است. در همین حال جوانی وارد حرم شد و با لبخند به طرف ضریح حرکت نمود و سلام کرد. حضرت هم با لبخند جواب سلام او را داد.

وقتی از خواب بیدار شد، پیش خود فکر کرد که این جوان چه کسی بود و چه کار کرده بود که امام حسین العلیہ السلام با لبخند جواب سلامش را داد و با او گفت و گو کرد. شاید جوانی بود که در راه اسلام شهید شد، یا کار بزرگی انجام داده بود که این قدر امام او را دوست داشت.

مرد دانشمند فردا شب که شب جمعه بود برای زیارت به حرم مطهر حضرت سید الشهداء رفت و در گوشه ای به دعا و زیارت مشغول گردید. ناگاه همان جوان را که در خواب دیده بود، وارد حرم شد و مقابله ضریح ایستاد و سلام کرد. آن عالم فقط جوان را در حال لبخند می دید، ولی امام حسین العلیہ السلام را ندید. وقتی

جوان از حرم خارج شد، فوری خودش را به او رساند و پرسید چرا هنگام سلام به امام حسین^{الله علیه السلام} لبخند زدی. سپس خوابی را که دیده بود برای جوان تعریف کرد.

جوان گفت: پدر و مادر پیری دارم که در یکی از روستاهای اطراف کربلا زندگی می‌کنند. شب‌های جمعه که برای زیارت به حرم امام حسین^{الله علیه السلام} می‌آیم یک هفته پدرم را سوار الاغ کرده و به زیارت می‌آورم و هفته بعد مادرم را می‌آورم. یک شب که نوبت پدرم بود که او را برای زیارت بیاورم، مادرم گریه کرد و گفت که مرا هم باید ببری، شاید هفته دیگر زنده نباشم. گفتم که باران می‌بارد و هوا سرد است و شما اذیت می‌شوید، اما او قبول نکرد و گفت مرا هم با خود ببر. ناچار پدرم را سوار الاغ کردم و مادرم را هم به دوش کشیدم و با زحمت فراوان آنها را به حرم رساندم. چون در آن حالت با پدر و مادرم وارد حرم شدم، حضرت سیدالشهدا را دیدم و سلام کردم. آن بزرگوار به رویم لبخند زد و جواب مرا داد. از آن وقت تا الان هر شب جمعه که به حرم مشرف می‌شوم، حضرت را می‌بینم که با لبخند جواب سلامم را می‌دهد.^۱

درس:

پاکیزگی

موضوع:

اخلاق

هدف گلایی:

دانش آموزان در این درس با آثار و فواید رعایت بهداشت فردی در جامعه آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. نام برخی از وسائل بهداشتی؛
۲. ضرر و زیان عدم رعایت بهداشت؛
۳. چند دستور بهداشتی از رسول خدا(ص).

هدف رفتاری (خروبی):

انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس به بهداشت فردی اهمیت دهنده و دستورهای بهداشتی اسلامی را به کار ببرند و با رعایت آنها به پاداش های داده شده امیدوار باشند.

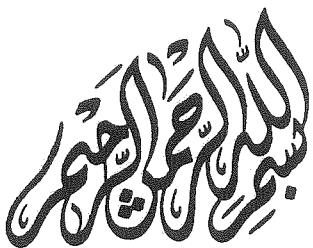
روش های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، شعر، بازی با کارت و...)

رسانه های آموزنشی:

تخنه سیاه و گچ ، کارت

پاگیزگی

با سلام به شما دانشآموزان خوب، امروز برنامه را با این معما شروع می‌کنم.

چه کسی زودتر می‌تواند پاسخ دهد؟

می‌شناسی من را

کوچکم من، اما

قدرتمن بسیار است

درد و بیماری از

کار من بیزار است؟

چه کسانی هی گویند جواب میکروب است، دستهایشان بالا؟

احسنت، معلوم است که حواسitan سرجایش نیست. چون درست است که

میکروب کوچک و پر قدرت است، ولی چرا جواب میکرب نیست؟ بلی، چون

میکروب خودش بیماری و درد می‌آورد، نه این که از کارش بیزار باشد. پس

خوب گوش کنید تا من شعر را کامل بخوانم و شما بگویید که چه کسی و یا

چه چیزی است؟

می‌شناسی من را
 دوستم با دستت
 دوستم با رویت
 می‌زنی من را گاه
 به سرت، به مویت
 کوچکم من، اما
 قدرتم بسیار است
 درد و بیماری از
 کار من بیزار است
 می‌شناسی من را
 اسم من صابون است
 دل بیماری از
 دست من پر خون است

بعضی‌ها با صابون دوست صمیمی هستند. شما چطور؟ آیا از آن خوب استفاده می‌کنید. خوب است به این داستان گوش کنید و بگویید نام کسی که این داستان را تعریف می‌کند، چیست؟

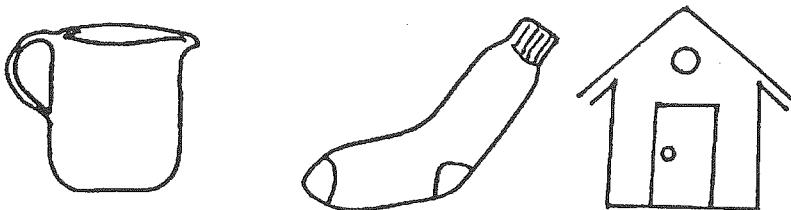
یک روز گوشه کلاس نشسته بودم و بجهه‌ها را تماشا می‌کردم. دیدم یکی خودکارش را داخل دهانش می‌گذارد و آن را می‌مکد. یک نفر دیگر را دیدم که معلم او را صدا کرد تا مسئله ریاضی را روی تخته حل کند. وقتی که در حل آن اشتباه کرد، فوری با انگشت‌هایش آن را پاک کرد و بعد هم دستش را به

شلوارش کشید و به سر جایش برگشت. مواضع دوست آنها هم برد؛ چون دیدم از همان وقتی که وارد کلاس شد، هی دست توی جیش می‌کرد و پولی را که با خود آورده بود، می‌شمرد. ده تومان، بیست تومان، این هم بیست و پنج تومانی جدید و این هم سه تا اسکناس ۵۰ تومانی. آخر قرار بود بروند از دست فروش کنار مدرسه، ساندویچ تخم مرغ بخورد و او آنها را مهمان کند. خدا عاقبت اینها را به خیر کند؛ مگر این که شانس بیاورند و دوستان من بسی آزار باشند، در غیر این صورت به بیماری‌های مختلفی مبتلا می‌شوند.

من را که شناختید. بلی، اسم من میکروب است.

اگر شما جای این افراد بودید چه می‌کردید؟ بلی، لابد با آب و صابون دستان را می‌شستید.

چه گسانی نقاشی آن‌ها خوب است؟ سه نفر از شما بیایند و این تصاویر را بکشند. تصویر خانه، جوراب و نفر سوم هم یک پارچ آب.

با تشکر از هر سه نفر شما که به این خوبی تصویرها را کشیدید. حالا بگویید که چگونه این‌ها را پاکیزه نگه می‌دارید؟

نفر اول: هر روز در تمیز کردن و جارو کشیدن خانه به مادرمان کمک می‌کنیم.

نفر دوم: هر شب جوراب‌هایمان را می‌شوییم تا فردا تمیز و پاک باشد.

نفر سوم: هر وقت آب نوشیدیم، روی پارچ را می‌پوشانیم تا مگس و حشرات دیگر داخل آن نشوند و آب را آلوده نکنند. یا اگر یخچال داریم آن را در یخچال قرار می‌دهیم.

این نکاتی را که دوستان شما گفتند مواردی است که امام صادق ع به آن سفارش کرده است. چون ایشان فرموده است: «لباس‌هایتان را پاکیزه نگه دارید و خانه‌هایتان را جارو کنید^۱ و ظرف‌هایتان را بدون درپوش رها نکنید» اما بعضی‌ها متأسفانه سستی می‌کنند و تنبیل تشریف دارند، مثل این مملی

مملی می‌یاد توى خونه

دست و روشو نمی‌شوره

می‌ره سراغ میوه‌ها

نشسته با پوست می‌خوره

مادر اون بهش می‌گه

دستات کثیفه مملی

با آب و صابون خوب بشور

این قد چرا تو تنبیلی

دستها رو باید بشوری

قبل از غذا. بعد از غذا

خوبه آدم تمیز باشه

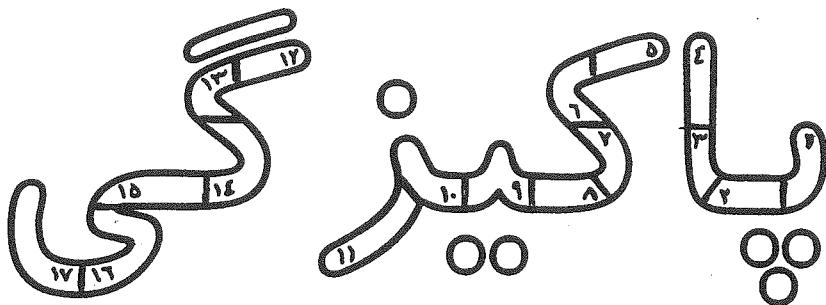
پیش تمام بچه‌ها^۲

۱. قال الصادق ع: إن الله تعالى يحب الجمال والتجمل ويكره البوس والتباوس فلن الله عزوجل إذا انعم على عبد نعمة يحب أن يرى عليه اثرها، قيل: و كيف ذلك؟ قال: ينظف ثوبه، ويطيب ريحه، بحار،

ج ۷۶، ص ۱۷۶، حدیث ۹.

۲. محمد رضا میرزا لی

گسی گه تمیز باشه این را | گ گ رعایت گرده است؟
این دیگر چیست؟ کمی دقت کنید، متوجه می‌شوید؟

به کمک شما می‌خواهم داخل این کلمه پاکیزگی را با حروفی که از پاسخ به سؤال‌ها می‌دهید پُر کنم. آماده هستید؟ پس سؤال اول:

۱. کتاب آسمانی ما مسلمانان: ☞ قرآن (۳، ۵، ۱۷ و ۱)
۲. میوه‌ای بسیار شیرین و خوش طعم با هسته سخت و پوست نازک، محصول درخت نخل:
۳. سرگرمی، ورزش:
۴. اداره نامه بر:
۵. خاندان:
۶. تکرار اولین حرف الفبا:

۱. مریب حرف «پ» را در خانه ۹ و دو حرف «ست» را در خانه ۱۲ بنویس.

اگر حرف اول را بنویسید و شش تا شش تا بشمارید، به پیام جدول خواهید رسید. احسنت به این دوست خوب که پیام جدول را به دست آورد.
به فرموده امام رضا^{علیه السلام}: پاکیزگی از اخلاق پیامبران است^۱

پیامبران برای راهنمایی انسان‌ها و نزدیک شدن آنان به خداوند برنامه‌های گوناگونی آورده‌اند، مثل نماز خواندن، کمک به دیگران، مبارزه با ظلم و ستم و... آیا می‌دانید یکی از پیامبران بزرگ خداوند که قهرمان مبارزه با بت و بت پرستی است چه نام دارد؟ احسنت، حضرت ابراهیم^{علیه السلام}

در میان سفارش‌ها و دستورهایی که این پیامبر بزرگ برای هدایت انسان‌ها دارد، سفارش به پاکیزگی نیز وجود دارد، مانند مساواک کردن، ناخن گرفتن و... به طور حتم شما این کارها را انجام می‌دهید، خوب است بدانید که پیامبر خوب ما، نیز که از فرزندان حضرت ابراهیم^{علیه السلام} می‌باشد در زمانی که مردم جاهلیت در بدترین وضعیت بهداشتی زندگی می‌کردند با انجام کارهای بهداشتی، مردم را به این کارها راهنمایی می‌کرد.

به این گزارش که یکی از دوستان برای شما ارایه می‌کند خوب توجه کنید: امام علی^{علیه السلام} در نهج البلاغه در باره وضعیت سرزمین حجاز در قبل از پیدایش اسلام می‌فرماید: آن گاه که شما ملت عرب، بدترین آیین را داشته و در بدترین خانه زندگی می‌کردید؛ میان غارها، سنگ‌های خشن و مارهای سمی خطرناک به سر می‌بردید، آب‌های آلوده می‌نوشیدید و غذاهای ناگوار می‌خوردید، خون یکدیگر را به ناحق می‌ریختید و پیوند خوشابوندی را می‌بریدید، بت‌ها میان شما پرستش می‌شد، و مفاسد و گناهان شما را فرا گرفته بود.^۲

۱. قال الرضا^{علیه السلام}: من اخلاق الانبياء التنظيف. بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۴.

۲. نهج البلاغه، (ترجمه محمد دشتی) خطبه ۲۶.

با تشکر از دوست خوبمان که این مطلب را از نهج البلاغه برای ما خواند.
اما خوب است بدانید که در چنین زمانی پیامبر اکرم(ص) با رعایت بهداشت و سفارش آن به مسلمانان، مردم آن زمان را به افرادی پاکیزه و رعایت کننده مسائل بهداشتی تبدیل کرد.

کدام روز در «فته» است که بیشتر در آن کارهای بهداشتی را انجام
می‌دهید؟ روز جمعه

چند مورد از کارهای بهداشتی را نام ببرید؟ کوتاه کردن **ناخن**، موی سر را **شانه** کردن، خود را **خوشبو** و **معطر** نمودن و ... .

حالا به دستورهایی که رسول خدا(ص) فرمودند گوش کنید:

پیامبر اکرم(ص) به **علی** ﷺ فرمود: بر تو باد که هر **جمعه** خود را **خوشبو** کنی، زیرا آن روش من است و تا زمانی که بوی آن از تو نمایان شود،

برایت پاداش می‌نویسند. خود پیامبر نیز قبل از خارج شدن از منزل برای برپایی **نماز جمعه**، **ناخن‌هایش را کوتاه** می‌نمود. امام **باقر** ﷺ فرموده است: «
مسواک زدن و کوتاه کردن **ناخن** از کارهای پستدیده است^۱».

۱. سید محمد حسین طباطبائی، سنن النبی، انتشارات اسلامیه، ج ۲، ۱۳۶۲.

عقايد

186

کرسن:

خورشید خوبی‌ها

همهٔ صریع:

عقاید

هدف گلای:

دانش‌آموزان در این درس با توجه به جزء چهارم قرآن با برخی از صفات خدا آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی:

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. دوری بچه‌ها از دعوا و اتحاد داشتن؛
۲. سبقت رحیم بودن خدا بر غضب او؛
۳. خداوند شاهد اعمال ما در همه جا؛
۴. آشنایی با بعضی از صفات خداوند مثل غفور، رحیم، مهربان، شاهد بودن خدا، دانا بودن خدا، روزی رسانی خدا.

هدف رفتاری (خروچی):

انتظار می‌رود دانش‌آموزان در پایان درس خداوند را ناظر بر اعمال خود بدانند به خداوند امید داشته باشند و به دیگران مهربان باشند و کارهای خوبشان را مخفی کنند و به کسی نگویند.

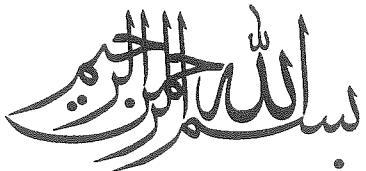
روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، کارت بازی، جدول، داستان، معما، شعر)

رسانه‌های آموزنشی:

تخته، کارت

خورشید خوبی‌ها

به نام خداوند رنگین کمان

خداوند بخشندۀ مهریان

به نام خداوند خوب و مهریان که داده است به ما چی و زیان^۱ گوش و زبان.
بچه‌ها خدا چرا به ما دو تا گوش داده است؟ شاید برای این که یکی را مامان
بکشد و دیگری را بابا بکشد! خدا دو تا گوش داده تا ما بهتر بتوانیم، حرف
خوب را؟ (گوش بکنیم)، حرف بد را (گوش نکنیم) حرف خدا، حرف آمریکا،
حرف شیطون، حرف قرآن، حرف امامان، پیامبران، رهبران، دوستان بد، دوستان
خوب، حرف تنبل‌ها، حرف بی‌دین‌ها، دعوا‌ای‌ها.

اگر کسی بخواهد با شما دعوا کند شما چه کار می‌کنید؟ می‌خواهید بدانید که
خدا در باره دعوا چه می‌فرماید. دستی را که با آن می‌نویسید، بالا بیاورید و روی
تخته خیالی بنویسید: و - لا - تنازعوا - فَتَفَشِّلُوا^۲ معنی آیه چیست؟ یعنی با
همدیگر دعوا؟ نکنیم. چرا دعوا نکنیم؟ چون قدرتمان از بین می‌رود و ضعیف

۱. مریب بگذارد بچه‌ها جواب بدهند و بعد با خط فانتزی بنویسد: گوش.

۲. مریب از بچه‌ها بخواهد جواب بدهند که گوش بکنیم یا گوش نکنیم.

۳. سوره انفال، آیه ۴۶. (در صورت امکان مریب حالت دعوا و سستی را با حرکات دست و بدن خویش نمایش دهد).

می‌شویم، به ویژه امسال که سال همبستگی و مشارکت می‌باشد. برای آن‌که مشارکت و همکاری شما بیش تر شود مسابقه‌ای اجرا می‌کنیم. از هشت نفر تقاضا می‌کنم که در مسابقه شرکت کنند. حالا دو گروه شوید:

گروه ۱

۱. با چرخاندن آن ماشین تغییر مسیر می‌دهد: فرمان
۲. الحمد لله: رب العالمين
۳. در ساعتی که در مدرسه بیش تر فعالیت می‌کنید، زنگ:

ورزش

غنچه

۴. گل باز نشد: گل

گروه ۲

۱. بغار قرآن و ماه خدا: رمضان
۲. بهشت زیر پای اوست: مادر
۳. ربنا آتنا في الدنيا: حسنہ
۴. آهسته و آرام: یواش

احسنت به همه شما، حالا این مسابقه یک مرحله دیگر هم دارد. مرحله بعد مسابقه آن است که هر گروه با کنار هم گذاشتن حرف اول جواب‌ها به یک واژه چهار کلمه‌ای می‌رسد. لازم به ذکر است که کلمه گروه اول با حرف «غ» شروع و با حرف «ر» ختم می‌شود و کلمه گروه دوم با حرف «ر» شروع و با حرف «م» ختم می‌شود.^۱

---

۱. مربی بچه‌ها را راهنمایی کند که با ایستادن در کنار هم کلمه مورد نظر را مشخص کنند.

آفرین، غفور و رحیم. آیا معنای این دو کلمه را می‌دانید؟ غفور یعنی؟ آمرزنده و بخشنده خطاهای رحیم یعنی؟ مهربان و بخشنده. این دو کلمه صفت چه کسی است؟ خدا. خدا به زبان عربی چه می‌شود؟ الله. حالا با هم بخوانیم: «و الله غفور رحیم»^۱ آیه را چه کسی می‌تواند معنا گند؟ خداوند بسیار آمرزنده و همواره مهربان است.

بچه‌ها! آماده باشید تا چند سؤال ریاضی را جواب دهید: در رکعت اول نماز، چند «بسم الله الرحمن الرحيم» می‌گوییم؟ ۲تا. در هر نماز چند مرتبه «بسم الله الرحمن الرحيم» می‌گوییم؟ ۴تا. در شبانه‌روز چند مرتبه نماز می‌خوانیم؟ ۵ مرتبه.^۲ ببینید خداوند چقدر مهربان است که ما در روز ۲۰ مرتبه بسم الله الرحمن الرحيم می‌گوییم. برای این که بدانید خداوند چقدر مهربان است به این داستان توجه کنید.

روزی جمعی نزد پیامبر اسلام(ص) نشسته بودند تا این که دیدند زنی نفس زنان وارد مجلس شد و به این سو و آن سوی مجلس نگاه کرد. هنگامی که چشمش به کودک خردسالش که او را گم کرده بود، افتاد به سرعت خود را به آن کودک رساند و او را در آغوش گرفت، پیامبر(ص) رو به یاران کرد و فرمود: «گمان می‌کنید که این زن کودکش را در میان آتش بیندازد؟» یاران حضرت عرض کردند که تا بتواند هرگز چنین کاری نمی‌کند، پیامبر(ص) فرمود: «خداوند به بندگانش مهربان‌تر از این مادر نسبت به فرزندش است».^۳ چون زمانی

۱. مریم آیه را کامل در تخته بنویسد. سوره آل عمران، آیه ۱۲۹.

۲. مریم اعداد را روی تخته بنویسد. $2 \times 2 = 4$ $4 \times 5 = 20$.

۳. معارف معارف، ج ۵، ص ۶۴۱.

که کار خطایی انجام بدهید یا...، رفتار مادرتان با شما مقداری تغییر می‌کند و از دست شما ناراحت می‌شود. همچنین اگر کار خوبی کنید و یا نمره خوبی بگیرید، مادرتان خوشحال می‌شود، ولی خداوند همه بندگانش را دوست دارد حتی آن‌هایی که از روی اشتباه کار خطایی انجام داده‌اند. خداوند به آن‌ها به چشم مهربانی و بخشش نگاه می‌کند تا آن‌ها همیشه به رحمت خدا امیدوار باشند^۱.

بچه‌ها! خدا چه دانش آموزانی را بیشتر دوست دارد؟ با مرتب کردن حرف‌های داخل کارت، این جمله‌ها را کامل کنید.
خدا دانش آموزان (ک و ش ا — م ه رب ان — ن ی ک و ک ا ر)^۲ را دوست دارد.

راستی دوستان عزیز اگر ما کار خوبی انجام دادیم بهتر است به کسی نگوییم، چون خدا از کارهای پنهانی ما با خبر است و شاهد همه اعمال ما است. علاوه بر خدا، معصومان هم از اعمال ما با خبر هستند.

حالا بگویید نام معصوم هشتم چیست؟ امام صادق العلی

روزی ایشان به شخصی فرمود: «من از کار شما خوشحال هستم، چون در این هفته کار خوبی کردی». آن شخص عرض کرد که آقا من چه کاری انجام داده‌ام؟ امام فرمود: «یکی از اقوامت با تو قهر بود و تو با او آشتبایی کردی». آن شخص گفت که از این قضیه هیچ کس به جز من و او و خدایمان باخبر نبود. شما از کجا فهمیدید؟ امام فرمود: «مگر تو نمی‌دانی که اعمال شما را ملاحظه که خدا هفته‌ای

۱. معارف و معاريف، ج ۵، ص ۶۴۰.

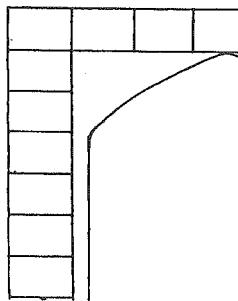
۲. مریب داخل کارت یا تخته کلمه‌های درهم ریخته را بنویسد. البته برای راحتی، حرف اول را مشخص کنید.

دوبار به ما گزارش می‌دهند و ما وقتی می‌بینیم که شیعیانمان کار خوبی کرده‌اند، خوشحال می‌شویم^۱.

حالا زود جواب بدھید: دو روز پیش سه شنبه بود. فردا چند شنبه است؟ جمعه، این روز متعلق به امام زمان (عج) می‌باشد و روز بزرگی است و عید مسلمانان است. در روز جمعه خدای مهریان گناهان را می‌بخشد و ثواب اعمال خوب را دو براب می‌کند. همچنین کارهایی که طی هفته انجام داده‌ایم به دست امام زمان (عج)^۲ می‌رسد.

اگر ما کار خوبی انجام داده باشیم، امام زمان (عج) خوشحال می‌شود. شعار همه انبیا و امامان کدام کلمه است؟ در گفتن آن لب‌ها به هم نمی‌خورد و با «لا» شروع می‌شود؟ لا الہ الا الله چه کسی می‌تواند آرم جمهوری اسلامی ایران را روی تخته بکشد. ﴿ با این علامت چه کلمه‌ای نوشته‌ایم. لا الہ الا الله بِهِ چِه مَعْنَىٰتٌ؟ خُدَّاْيِي جُزُّ اللَّهِ وَجُودُ نَدَارَد .

بچه‌ها این چه شکلی است:

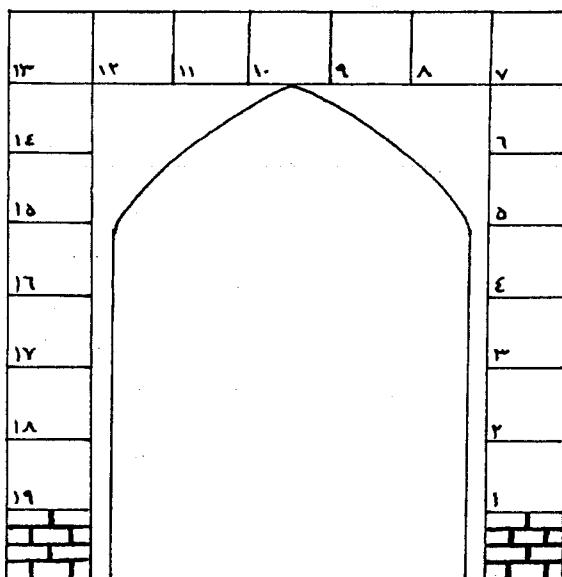

۱. حائزی شیرازی، مثلها و پندها، ص. ۱۱۰.

۲. مفاتیح الجنان، شیخ عباس نقی، اعمال روز جمعه.

یک راهنمایی: این شکل در جایی قرار دارد که انسان در آن جا به یاد خدا می‌افتد.

راهنمایی دیگر: این شکل در خانه خدا قرار دارد یعنی کجا؟ مسجد نام این شکل چیست؟ محراب. این شکل را تبدیل به یک جدول می‌کنیم. و من چند تا سؤال بپرسم تا حروف داخل این خانه‌ها مشخص شود.

۱. دروغگو نیست: راستگو (۳، ۱، ۹، ۱۵، ۷ و ۸)
۲. توana بود هر که (....) بود: دانا (۲، ۵، ۱۹ و ۱۲)
۳. فرستاده، نماینده سیاسی در کشور دیگر: سفیر (۱۰، ۶، ۱۸ و ۱۱)
۴. گل سرخ دو حرفی: رز (۱۷ و ۱۳)
۵. گلی خوشبو و سه حرفی: یاس (۱۶، ۱۴ و ۹)
- ۶.دوازدهمین حرف الفبا: ر (۴)

حالا حروف جدول را ۵ تا با هم بشماریم تا رمز جدول مشخص شود: «آفریدگار روزی رسان^۱»، کسی جز خداوند مهربان نیست. خدای مهربانی که در زندگی یار و یاور ماست و روزی همه را به عهده دارد. بچه‌ها آماده‌اید که یک شعر بخوانیم. شما فقط قسمت دوم هر بیت را تکرار کنید.

خدای دانا

خدای مهربان بیناست (۲)

خدای مهربان بیناست (۲)

به مهر خود کند یاری (۲)

چه در خواب و چه بیداری (۲)

رساند روزی ما را

ندارد در جهان همتا^۲

خداوند جهان دانست

به هر حالی که ما باشیم

خدا ما را به هر کاری

خدا مارانگه دارد

به هر جایی خدای ما

خداوند کریم ما

حالا می‌خواهیم دعا کنیم.

دستامون و می‌بریم بالا

عمر زیاد بده خدا

چشم می‌دوزیم به آسمان

غصه را از ما بردار

به هم‌دیگر می‌کنیم دعا

هم به مامان هم به بابا

می‌گیم خدای مهربون

امام زمان نگهدار رهبرمان نگه دار^۳

دوستان خوبیم! شما تا هفته آینده به خدای خود نامه‌ای با این عنوان: «خدایا تو را

دوست دارم» بنویسید. تا از میان آن‌ها بهترین‌ها را انتخاب کنیم و در کلاس

بخوانیم.

۱. مری رمز را در تخته بنویسد.

۲. بچه‌ها با هم‌دیگر بعد از خواندن هر بیت فقط مصرع دوم را یکبار تکرار کنند.

۳. نعمه‌های دینی کودکان – انتشارات. چ اول، تابستان ۱۳۸۲.

لریس:

راز هستی

نموده

عقاید

هدف گلایی:

دانش آموزان در این درس با بعضی از شگفتی های آفرینش آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. زندگی شگفت انگیز گیاهی به نام «کوزه»؛

۲. نام چند سوره از قرآن؛

۳. آثار و فواید موجودات در زندگی انسان.

هدف رفتاری (خروبی):

از دانش آموزان انتظار می رود در پایان درس بتوانند بعضی از شگفتی های زندگی در گیاهان و سایر موجودات را شرح دهند. همچنین خداوند را به عنوان خالق شگفتی ها مطرح کنند.

روش های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (مسابقه، شعر، بازی با کلمه ها، جدول)

رسانه های آموزشی:

تابلو

راز هستی

خبر مهم ، خبر مهم^۱

چه شده، چه خبر است؟ گویا این دوستِ خوبِ هیجان زده ما خبر مهمی دارند
که این گونه فریاد می‌زنند؟
آره آقا! یک خبر بسیار مهم، اجازه هست برای بچه‌ها هم تعریف کنم؟
بلی، بفرمایید:

آقا، دیروز برای نوشتن قسمت علمی روزنامه دیواری، مطالعه می‌کردم. این مطلب را خواندم، اما حیفم آمد که صبر کنم تا چند روز دیگر به دست شماها برسد. برای همین در اینجا به شما می‌گوییم:
همه موجودات برای رشد نیاز به غذا دارند. بعضی موجودات گیاه‌خوار، بعضی گوشت‌خوار و بعضی از مواد داخل خاک استفاده می‌کنند که گیاهان می‌باشند. راستی آیا می‌دانید که بعضی از گیاهان گوشت‌خوارهم هستند؟ بله، مانند گیاه «کوزه» که قسمت بالایی برگ‌های آن شبیه کوزه است و مایع چسبنده‌ای دارد. وقتی حشرات روی این قسمت بشینند، برگ‌ها بسته می‌شوند و حشره را هضم می‌کنند. همچنین گیاه دیگری است که برگ‌هایش از هر دو طرف قرمز و

۱. این قسمت را مربی با یکی از دانش‌آموزان با هماهنگی قبلی اجرا می‌نماید.

زیباست. وقتی حشره روی آن بنشیند، همانند چنگال بسته می‌شود و آن را هضم می‌کند!^۱

با تشکر از دوست شما که این خبر مهم را برای ما خواندند. من هم چند سؤال دارم. چه کسی می‌تواند جواب بدهد.

آیا گیاهان مانند حیوانات به خواب می‌روند؟

گیاهان به خواب نمی‌روند، ولی استراحت می‌کنند. برای مثال گیاهان سبز وقتی که در حال ساختن غذا نیستند، استراحت می‌کنند. یکی از ساعات استراحت گیاهان سبز، هنگام شب است. زمانی که هوا سرد می‌شود گیاهان نیز استراحت می‌کنند. بسیاری از درختان، مانند برخی از درختانی که شما می‌شناسید در تمام طول زمستان استراحت می‌کنند.^۲

سؤال بعدی مربوط به قرآن است.

چه کسی می‌داند کدام سوره در قرآن به نام میوه‌ای است؟ احستن، سوره مبارکه «تین» که به معنای انجیر است.

حالا که اطلاعات قرآنی شما خوب است، **پگویید کدام درخت است که در قرآن ۲۰ بار نام آن آمده است؟**

این سؤال کمی مشکل است. یک راهنمایی می‌کنم. نام این درخت در سوره نحل آیه ۱۱ آمده است. ابتدا ترجمه آیه را برایتان می‌نویسم.

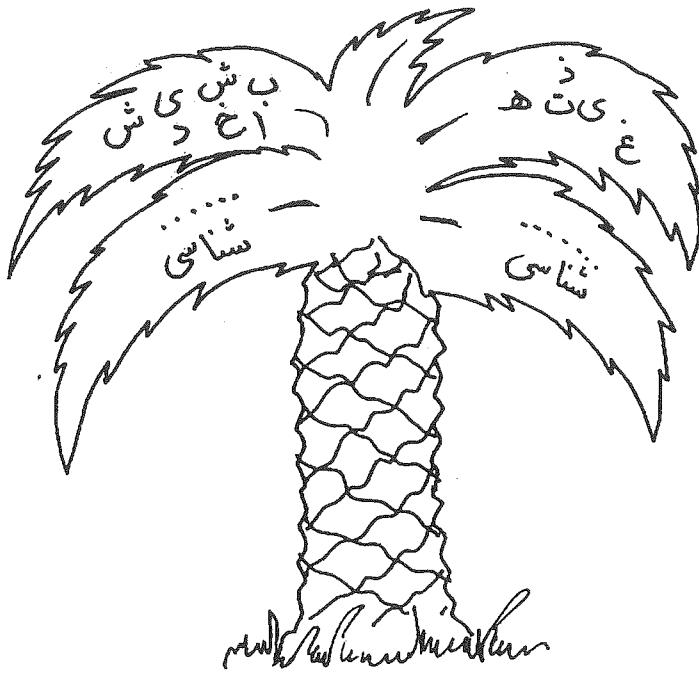
۱. بانک اطلاعات نوجوان. ترجمه منصوره یعقوبی، انتشارات عطار، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۶، ص ۳۳۰.

۲. سوال‌هایی که بچه‌ها می‌پرسند ترجمه نادر حبیبی، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، ۱۳۶۹، ص ۱۱۸.

ترجمه آیه: «اوست خدایی که زراعت‌های شما را از آب باران برویاند و درختان زیتون و خرما و انگور و از هر گونه میوه پرورش دهد. در این کار نشانه قدرت الهی برای اهل فکر پدیدار است.»

یک راهنمایی دیگر: میوه این درخت یکی از محصولات فراوان کشور پهناور ما است که «بمی» آن شهرت جهانی دارد؟

احسن، درخت خرما. من هم تصویر این درخت را می‌کشم. خوب توجه کنید که در میان برگ‌های آن چیزهایی نوشته شده است که نشان می‌دهد درختان چه فایده و تأثیری بر زندگی ما دارند و چه درس‌هایی می‌توان از آن آموخت.

فایده اول را چه کسی می‌گوید؟

تغذیه: چون ما به طور مستقیم از مواد درون خاک نمی‌توانیم استفاده کنیم، خداوند گیاهان را آفریده است که با استفاده از آب و مواد درون خاک، میوه‌ها و سبزی‌ها و حبوبات را برای ما آماده سازند.

خداوند هم در سوره مؤمنون، آیه ۱۹ فرموده است: «پس به وسیله آب برای شما باغ‌هایی از خرما و انگور پدید آورdim که در آن باغ‌ها برای شما میوه‌های فراوانی است و از آن‌ها می‌خورید.»

اما فایده دوم:

نیاز به این توضیح دارد که اگر بر روی زمین از گیاهان اثری نبود زمین خشک و بی‌روح بود. این گیاهان هستند که با رنگ‌های گوناگون به زندگی، شادی می‌بخشدند و باگرفتن گازهای سمی، هوای آلوده را پاک می‌سازند و محیط را برای زندگی لذت‌بخش می‌سازند.

خوب، پس فایده دوم، عبارت از شادی بخشی است.

اما برای پی بردن به درس‌هایی که گیاهان می‌دهند، این شعر را چه کسی می‌تواند کامل کند.

درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

بلی، همین دفترهایی که در اختیار شما قرار دارد، روزی درختان سرسبزی بودند که در جنگل‌ها برای خودشان زندگی می‌کردند. باید دقت کنید و خوب از آن‌ها استفاده کنید. از آن مهم‌تر این است که وقتی به گل‌ها، میوه‌ها، درخت‌های

گوناگون نگاه می‌کنید به این سؤال هم توجه کنید که چه کسی این‌ها را آفریده است و ما چه وظیفه‌ای داریم؟ بنابراین درس اول. «خداشناسی» است. تا به حال از سرسبزی درخت‌ها درس گرفتیم، اما از خواب و استراحت و زرد شدن آن‌ها هم درس دیگری می‌گیریم. اگر گفتید چه درسی؟ بلی، درس «معادشناسی».

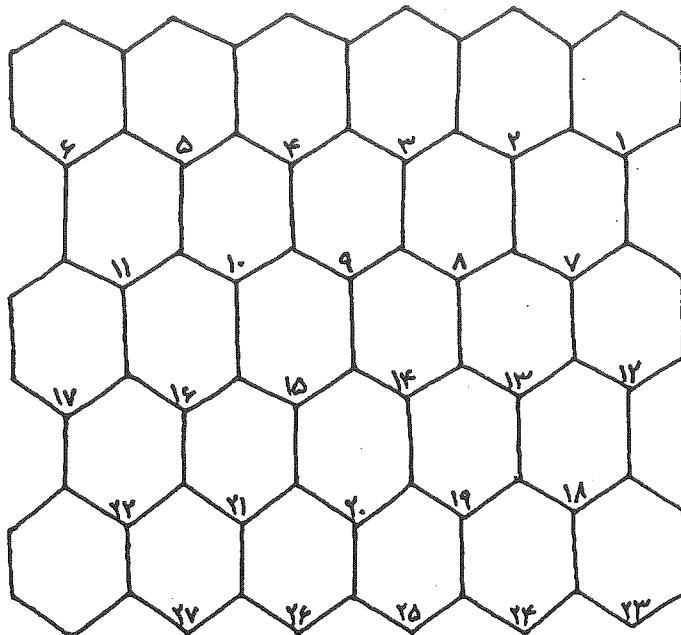
همان‌طور که در اول برنامه گفتیم، گیاهان هم به استراحت می‌پردازند. به ویژه در زمستان که در واقع یک نوع مردن و زنده شدن در فصل بهار است که با این تغییرات به ما خبر می‌دهند که برای انسان‌ها هم یک زنده شدن دوباره‌ای هست که به آن «معاد» می‌گویند. در این جا می‌خواهم راز هسته را برایتان فاش کنم. گوش کنید که کدام هسته؟

راز هسته
آن چیست؟ انگور
این؟ هندوانه
آن خوشه خوشه
این دانه دانه
این هندوانه
ترد است و رنگین
آن خوشه انگور
پر آب و شیرین
صد حبه دارد
یکی خوشه انگور
هر حبه یک رنگ
هر حبه یک جور

هر جبه در خود
یک هسته دارد
هر هسته رازی
سر بسته دارد
در هندوانه
صد تخمه خفته
هر تخمه دارد
رازی نهفته
این رازها را
بنشین و بنگر
فریاد بردار
الله اکبر
حالا بگویید این چه رازی است؟ بلی چقدر قشنگ دانه‌ها کنار هم قرار گرفته‌اند.
چه کسی آن‌ها را آفریده است؟ خدای خوب و مهربان
بعد از این‌که راز هسته معلوم شد، بیایید با هم سری به این لانه بزنیم.^۱ اما مواظب باشید که صاحب لانه را نترسانید که بدجوری ناراحت می‌شود. بلی، از دست زدن به این لانه پرهیز کنید، اما اگر کمک کنید تا حروف را داخل آن قرار دهیم به زودی از آن سود خواهید برد.

---

۱. مریی در حال کشیدن تصویر لانه زنبور عسل با دانش آموزان به صحبت ادامه می‌دهد تا ارتباطش با کلاس قطع نشود.

۱. حیوان دانه‌گش: مور (۱۷، ۲۱، ۳ و ۲)
۲. صاحب این لانه: زنبور (۱۱، ۱۶، ۲۶، ۹ و ۲۵)
۳. سلطان جنگل: شیر (۲۰، ۱۲ و ۲۵)
۴. موجوداتی که هم در آب و هم در خاک زندگی می‌گند: دوزیست (۱۰، ۱۱، ۹، ۱۵، ۸ و ۷)
۵. محل آبی زندگی بسیاری از حیوانات: دریا (۱۷، ۱۴، ۲ و ۴)

۶. خروس پر طلاین با پاهاي:

د د (۲۳ و ۲۷)

۷. حیوان درند:

۸. اولین عدد چهار رقمی که عددهایش تکراری است:

(۱۱۱۱) (۱۳، ۱۸، ۲۲ و ۲۴)

حالا حروف داخل کندو را به ترتیب کنار هم قرار دهید تا پیام آن به دست آید.

احسنست، «حیوانات سود زیادی برای شما دارند.»

این جمله ترجمه قسمتی از آیه ۲۱ سوره مؤمنون است.

آیا تا به حال به شگفتی ساختمان کندوی زنبور عسل فکر کرده‌اید که چگونه خانه‌های شش ضلعی می‌سازد و از راه‌های بسیار دور از شیره گل‌ها استفاده می‌کند و آن را تبدیل به عسل می‌نماید؟

تا به حال آرزو کرده‌اید که به جای یکی از پروانه‌ها و یا پرنده‌گان دیگر باشید.

به آرزوی این دانش‌آموز که «علوی فرد» نام دارد توجه کنید!

«من وقتی پرنده‌ها را می‌دیدم که در آسمان پرواز می‌کردند. با خودم گفتم: «خدایا کاشکی من یک کبوتر بودم!» وقتی شب برنامه زندگی پرنده‌گان را دیدم پشیمان شدم؛ چون عقاب‌ها کبوترها را شکار می‌کردند با خودم گفتم: «ای کاش! من مورچه بودم!» وقتی توی کوچه مورچه‌ای را دیدم که زیر پای عابران له شده بود، با خودم گفتم: «خدایا شُکرت که من مورچه نیستم!» من آرزوهای زیادی

۱. مربی از قبل متن را به یکی از دانش‌آموزان بدهد تا با مطالعه قبلی برای بچه‌ها خوانده شود.

داشتم. آرزو داشتم ماهی باشم، پرنده باشم، آهو باشم و آرزوهای دیگر، اما حالا
خیلی خوشحالم که یک آدم و انسان هستم و برای این، از خدا تشکر می‌کنم.
راستی چرا او از اینکه انسان است، خوشحال می‌باشد؟

چون انسان برترین موجودی است که خدا آفریده است و اعضای بدن او
دارای شگفتی خاص می‌باشد که با دقیق در آن، پی به راز هستی خواهیم برد.
پس شما هم دست به کار شوید و در طبیعت اطراف خود جست و جو کنید و
یک شگفتی از شگفتی‌های آفرینش را بررسی کنید و در روزهای بعد بیاورید.
خدایا! خدایا! تو خوبی، تو خوبی خدایا! جهان را تو خوب آفریدی

تعریف:

راهنما

مزموم کسریع:

عقاید

هدف گلایی:

دانشآموزان در این درس با ضرورت نیاز به پیامبران الهی آشنا می‌شوند. همچنین با نتایج تبعیت و عدم تبعیت از پیامبران الهی آشنا می‌شوند.

اهداف چرخی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. پیامبران نعمت‌های بزرگ خداوند؛
۲. پیروی از پیامبران در طول تاریخ؛
۳. نتیجه نافرمانی از پیامبران؛

هدف رفتاری (خرچه):

انتظار می‌رود دانشآموزان در پایان درس با علت آمدن پیامبران الهی آشنا شوند و این مطلب به عنوان یک اصل در وجودشان نهادینه گردد که از ابتدای خلقت انسان تا به حال کسی از پیروی از پیامبران ضرر نکرده است بلکه فواید بسیاری چه در این دنیا(پیروزیها) و چه در آخرت (بهشت و نعمت‌های جاویدانش) را در پی داشته است.

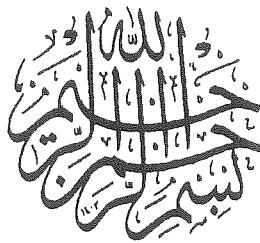
روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، مسابقه، جدول)

رسانه‌های آموزشی:

تخته سیاه و گچ، قرآن، کارت،

راهنما

به نام آن که باشد مهریان تر   برای ماز بابا و ز مادر
دهم پندی بکن آویزه گوش   مکن هرگز خدای خود فراموش
بچه‌ها سلام، حالتان که خوب است؟ سرحال و قبراق و سلامت که هستید.
اول هر برنامه بازم مثل همیشه   نام و یاد خداوند فراموشمن نمی‌شه
برنامه را با چند سؤال شروع می‌کنیم.

۱. فصل برگ ریزان:
  ۲. مرکز استان فارس:
  ۳. بهترین تشکر از خداوند مهریان:
  ۴. روز پاداش خوبان و عذاب بدان:
  ۵. پرندۀ‌ای ۶ حرفی که هم در آب است و هم در آسمان: مرغابی
  ۶. روز ولادت حضرت زینب(س) به این اسم نامیده شده است: پرستار
- خیلی ممنون! حالا سعی کنید رمز این کلمه‌ها را پیدا کنید.

یک راهنمایی می‌کنم. حرف اول از کلمه اول، حرف دوم کلمه دوم از حرف سوم از کلمه سوم و ... را کار هم بگذارید تا رمز مورد نظر را پیدا کنید. بله، «پیامبر»

بچه‌ها! حالا چند تا سؤال می‌پرسم که با جواب‌های شما جدول زیر را پر کنیم
تا به پیام آن برسیم.

	۱	۱
	۲	۲
۱	۱	۴
۱	۱	۰
۳	۰	۰
	۱	۰

۱۱. از بین امامان معصوم ما، چند نفر به شهادت رسیده‌اند؟
۱۲. روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران چه روزی بود؟
۱۳. تعداد سوره‌های قرآن چند تاست؟
۱۴. شماره تلفن پلیس چند است؟
۱۵. پنج دقیقه چند ثانیه می‌شود؟
۱۶. «نقی» و «هادی» لقبهای چندمین امام هاست؟

حالا پیام جدول را از ستون عمودی سمت راست به دست آورید.

بله آفرین، ۱۲۴۰۰ که تعداد پیامبرانی است که خداوند برای بندوهایش فرستاده است.

حالا چه کسی می‌داند که کار پیامبر چیست؟ اصلاً پیامبر را چه کسی فرستاده است؟ بله، خداوند مهریان برای چی فرستاده است؟ احسنت، برای هدایت مردم.

[در این مرحله شش نفر از دانش‌آموزان را انتخاب می‌کنیم و به هر کدام از آن‌ها یک کارت که بر روی آن حروف پراکنده است را می‌دهیم و از آن‌ها می‌خواهیم که یک کلمه مناسب بسازند. هر کدام که کلمه مناسب را حدس زد، کارت را از او گرفته و کارت دیگری که کلمه صحیح بر آن نوشته شده است را به او می‌دهیم. بعد از این‌که تمامی شش نفر، کلمه‌ها را صحیح حدس زند، از آن‌ها می‌خواهیم که با این ۶ کارت یک جمله زیبا بسازند. جمله‌ای که پیام آیه شریفه ۱۶۴ سوره آل عمران می‌باشد.]

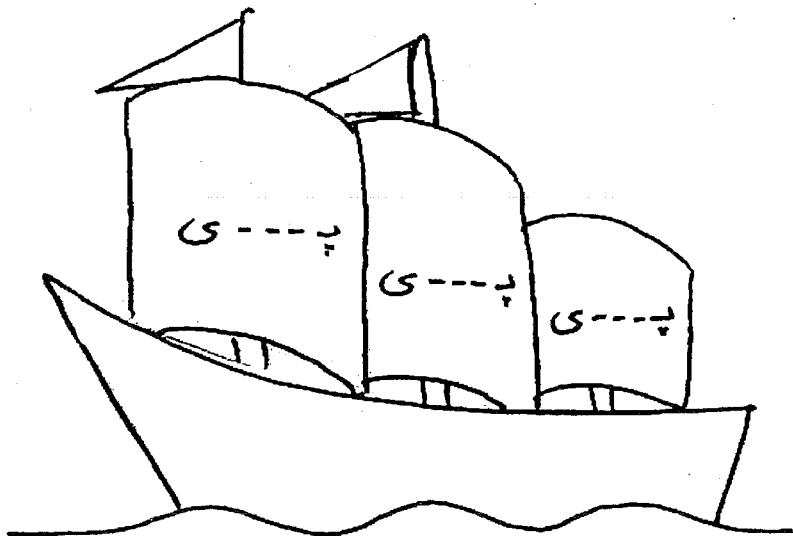
در م م ت م ع ن گ ز ب ر ه ب س ا ت .

پیامبر است خداوند به بزرگ نعمت مردم

خیلی ممنون! پیام آیه ۱۶۴ سوره آل عمران را همه با هم بخوانید.
«پیامبر، نعمت بزرگ خداوند به مردم است»

۱. مری کارت «به» را خودش می‌گیرد.

و اما یک پیام زیبای دیگر، پیامی که ۳ کلمه مهم آن را شما حدس بزنید. این ۳ کلمه بر روی بادبانهای یک کشتی نجات قرار گرفته است. اما قبل از دیدن و رسیدن به آن ۳ کلمه مهم، اول باید سوار بر کشتی نجات بشویم^۱. همه آماده سوار شدن هستند؟ (بله)

در زیر طرح این جمله را نیز می‌نویسم.
ما با.....از پیامبران و با ..... و صبر بر مشکلات به ..... خواهیم رسید^۲.
حالا نوبت یک معماهی پیامبری است هر که بلد است فقط دست بالا کند تا
بگوییم چه کسی جواب دهد.

۱. اگر مربی بتواند این تصویر را از قبیل بر روی مقوایی بزرگ بکشد، خیلی بهتر است، در غیر اینصورت، به سرعت، تصویر کشتن را روی تخته رسم کند.

۲. سه کلمه که در جاهای خالی از بادبان‌ها خوانده می‌شود و فرار می‌گیرد عبارتند از: پیروی، پایداری، پیروزی.

نام شش سوره‌ای که به اسم شش پیامبر است؟ یوسف، ابراهیم، محمد،

نوح، یونس، هود

حالا خیلی سریع بگویید که چند نفر از این پیامبران، پیامبر اولوالعزم

هستند؟ بله، سه تا. نوح (علیه السلام)، ابراهیم (علیه السلام) و محمد (ص)

اولوالعزم یعنی چی؟ آفرین، یعنی پیامبرانی که دارای دین و مکتب جدید

هستند.

قبل از شنیدن قسمت بعدی برنامه، بلند و هماهنگ یک «یاعلی» بگویید

انشاء الله که حضرت علی (علیه السلام) بار و بار همه شما باشد.^۱

من يطع الله و رسوله يدخله جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها و

ذلك الفوز العظيم (۱۳)

و من يعص الله و رسوله و يتعد حدوده يدخله نارا خالدا فيها و له عذاب

مهين (۱۴)

خب بچه‌ها حالا قبل از خواندن ترجمه این آیات، اول معملا طرح می‌کنم. هر یک

بلد بود فقط دست بالا کند.

قبر کدام پیامبر در شهر شوش در استان خوزستان است؟

۱. در این قسمت، مریم محترم، از قبل، آیات ۱۳ و ۱۴ سوره مبارکه نساء را که نتیجه و عاقبت اطاعت و نافرمانی از خداوند و پیامبر (ص) را بیان می‌کند، بر روی مقوا یا برگه‌ای می‌نویسد و یا در تخته می‌نویسد. و یا از دو نفر از دانشآموزان، برای نگهداشتن آن کمک می‌گیرد تا همه بیست و از طرف دیگر با یکی از دانشآموزان خوش صدای کلاس هماهنگ می‌کند تا باید و این دو آیه شریفه را تلاوت کند و در حین تلاوت آیات، نظر دانشآموزان را به آیات مکتوب جلب می‌کنیم. سپس ترجمه هر یک از این آیات را که از قبل، مریم محترم بر روی دو ورقه کاغذی جدا از هم بدون نقطه، با خط زیبا نوشته است، آماده می‌کند تا دو دانشآموزی که به معنای مورد نظر پاسخ دادند باید ورقه را بلند برای سایر دانشآموزان بخوانند.

بله، خیلی ممنون «دانیال» پیامبر بزرگواری که قبر شریفش در شهر شوش قرار دارد. پیامبری که در هنگام ظهرور آقا امام زمان(عج) به اذن خدا زنده می‌شود و امام زمان (عج) را یاری می‌کند.
اما معماً دوم

نام یکی از پیامبران بزرگ الهی که پدر نداشت و الان هم زنده هست و در زمان ظهور امام زمان(عج) ایشان هم آن حضرت را یاری می‌کند؟ احسنت
بر شما، حضرت عیسیٰ ﷺ
حالا این دو دوست شما که به معماها جواب صحیح دادند ببایند تا ترجمه دو آیه را بخوانند.

این ورقه را بگیرید. یک دقیقه فرصت دارید. در ذهستان نقطه‌های این جمله‌ها را بگذارید و بعد از یک دقیقه برای دوستانتان بخوانید. یک دقیقه از همین الان شروع شد.

در این فرصت، ما هم به سراغ یک لطیفة ریزه میزه می‌رویم.
یه روز دو تا شاگرد که از سر جلسه امتحان بلند شده بودند، در حیاط مدرسه همدیگر را دیدند. اولی گفت: «من که ورقه امتحانم را سفید دادم». دومی گفت: «اتفاقاً من هم همین طور»، اولی با ناراحتی گفت: «خیلی بد شد می‌ترسم آقا معلم فکر کند که ما از روی هم تقلب کرده‌ایم!!!!»
خُب حالا از دوست عزیزمان می‌خواهیم که ترجمه این آیه شریفه را با صدای بلند برای شما بخواند.

بسم الله الرحمن الرحيم

هر کس که ار حدا و سامرس اطاع کد، حداوید
او را در باغ های ار بهس وارد می کند که همواره آب
ار ریز در حساس حاری است، او برای همسه در
بهس می مادد و اس سروری برگی است. (۱۳)

حالا دوست دیگرمان ترجمه آیه بعد را بخواند!

و هر کس که نافرمانی خدا و سامرس را کند و به
کلام آها گوس ندهد، او را در آسی وارد می کند که
برای همسه در آن حواهد ماند و برای او محاراب
حوار کشده ای است. (۱۴)

بله بچه ها! هر کس دستورات خدا و پیامبران را گوش کند، پاداشش بهشت
است و هر کس به دستورات خداوند و پیامبران بی اعتمایی کند، نتیجه اش در دام
شیطان افتادن و شکست است.

در طول تاریخ، هر گاه که مسلمانان، گوش به فرمان پیامبران بودند، پیروز
شدند و هر وقت که نافرمانی کردند، شکست خوردنده که بعضی از این

۱. مریم محترم، دانش آموزان موفق را تشویق نماید. مثلاً بچه ها بگویند: باری باری باریک الله چشم نخوردی

شکست‌ها بسیار سنگین و جبران ناپذیر بوده است. یکی از این صحنه‌ها، صحنه‌جنگ اُحد بود.

شکست پس از پیروزی

در سال سوم هجری، نامه‌ای از طرف عباس، عمومی پیامبر(ص) به دست آن حضرت(ص) رسید که در آن نوشته شده بود: «مشرکان مکه به قصد جنگ با شما از مکه به سوی مدینه حرکت کرده‌اند». مشرکان مکه پس از شکست سنگینی که در جنگ بدر از مسلمانان خوردند، آتش انتقام وجودشان را فرا گرفته بود. به همین جهت تصمیم گرفتند برای انتقام گرفتن از مسلمانان، حمله سختی به آن‌ها کنند و اسلام را از بین ببرند. از این رو با سپاهی بزرگ که ۵ هزار سرباز و تجهیزات کامل نظامی داشت، به سمت مدینه حرکت کردند.

پیامبر گرامی اسلام(ص) پس از دریافت نامه، با ۷۰۰ سرباز جهت مقابله با مشرکان مکه، از مدینه خارج شدند تا به پای کوه اُحد رسیدند. رسول خدا(ص) در روز جنگ، بعد از ادای نماز صبح، صفوف مسلمانان را تنظیم نمود. عبداللہ بن جبیر را با ۵۰ نفر از تیراندازان ماهر، مأمور ساخت تا در دهانه شکاف کوه اُحد قرار گیرند و به آن‌ها سفارش فراوان کرد که در هر حال، از جای خود تکان نخورند و از پشت سر سپاه اسلام را حفظ کنند. حضرت به آنان فرمود: «حتی اگر ما دشمن را تا مکه تعقیب کنیم و یا اگر دشمن، ما را شکست داد و ما را تا به مدینه، مجبور به عقب نشینی کرد، باز هم از سنگر خود دور نشوید.»

از طرف دیگر، ابوسفیان، «خالدبن ولید» را با ۲۰۰ سرباز زیده، مراقب این گردنۀ حساس کرد و دستور داد در کمین باشند تا وقتی که سربازان اسلام از این

گردنه کنار کشیدند، آن‌گاه بلا فاصله سپاه اسلام را از پشت سر مورد حمله قرار دهند.

جنگ شروع شد. در همان ابتدای کار، مسلمانان دلاور با ایمان به خدا و اطاعت از دستورات فرمانده شجاع‌الشان، یعنی رسول خدا(ص) با یک حمله شدید توانستند لشگر ۵ هزار نفری قریش را در هم بشکند. مشرکان پا به فرار گذاشتند و سربازان اسلام نیز به تعقیب آن‌ها پرداختند. خالد بن ولید که شکست قریش را قطعی می‌دانست، خواست از راه گردنه کوه‌آخوند مسلمانان را از پشت سر مورد حمله قرار دهد، ولی تیراندازان مأمور حفظ گردنه، آن‌ها را مجبور به عقب نشینی کردند. این عقب نشینی قریش باعث شد جمعی از تازه مسلمانان به خیال این‌که دشمن به طور کامل شکست خورده است، برای جمع‌آوری غنایم جنگی یک مرتبه پست‌های خود را ترک کنند. حتی تیراندازانی که در بالای کوه ایستاده بودند سفارش پیامبر اکرم(ص) را فراموش کردند و سنگرهای خود را ترک کردند و برای جمع‌آوری غنایم به میدان جنگ هجوم برdenد. هر قدر عبدالله بن جبیر به آن‌ها سفارش و دستور پیامبر(ص) را یادآوری کرد، کسی گوش به حرف او نکرد و تنها تعداد بسیار کمی که مطیع دستورات پیامبر(ص) بودند، در جایگاه حساس خود ایستادگی کردند.

نتیجه مخالفت با دستور پیامبر(ص) این شد که خالد بن ولید با ۲۰۰ نفر دیگر که در کمین بودند، وقتی گردنه را از سربازان خالی دیدند، به سرعت به عبدالله بن جبیر و یاران اندکش حمله کردند و آن‌ها را به شهادت رسانیدند و از پشت سر به سپاه اسلام حمله کردند. ناگهان مسلمانان، خود را از هر طرف زیر شمشیر و تیرهای دشمن دیدند. بسیاری از مسلمانان از جمله افسر شجاع اسلام، حمزه

سید الشهدا عمومی پیامبر(ص) به شهادت رسیدند و جز عده کمی از مسلمانان که پروانه‌وار از رهبر خود رسول خدا(ص) دفاع می‌کردند، بقیه مسلمانان از وحشت، پا به فرار گذاشتند. در این دفاع جانانه، حضرت علی^ع بیش از ۶۰ زخم بر سر و صورت و بدن مبارکش وارد آمد. این گونه بود که یک نافرمانی و مخالفت با دستورات پیامبر(ص) توسط عده‌ای از مسلمانان، موجب شد تا سپاه اسلام در جنگ اُخُد با این که در ابتدا پیروز میان نبرد بودند، اما در نهایت شکست سختی خوردند و تعداد زیادی کشته و مجروح دادند.

حالا با هم به شعری که می‌خوانیم توجه کنید.

ای گل باغ ایمان	ای بچه مسلمان
هدایت و رسالت	چه دانی از نبوت
آمده‌اند درجهان	بدان که پیغمبران
به سوی هر خردمند	از جانب خداوند
رسند به فریاد ما	برای ارشاد ما
پیغمبر نامدار	صد و بیست و چار هزار
راستگو و مهربانند	پاکند و بی‌گناهند
با ادب و عزیزند	خوش اخلاق و تمیزند
صاحب علم و یقین	آدم بُوَّد اولین
بر دیگران رهبرند	پنج تا که بالاترند

دین و شریعت دارند	کتاب و مکتب دارند
خالص و متقی بود	اول نوح نبی بود
دوست خدای کریم	دوم بود ابراهیم
با هیبت است و عظیم	سوم موسای کلیم
همدم هر یینواست	عیسی که روح خداست
بین همه بهترین	آخرین و برترین
که بر همه رهنماست	محمد مصطفی است
شکوفه‌های ایمان	بچه‌های مسلمان
روشن کند دل و جان	حروف‌های پیغمبران

آخر برنامه همه با هم دعای سلامتی آقا امام زمان(عج) را زمزمه می‌کنیم.
اللهم کن لولیک....
موفق باشد.

کاریز:

بهترین الگو

میراثی:

عقاید

هدف گلی:

دانشآموزان در این درس با گوشاهای از زندگی رسول گرامی اسلام(ص) آشنا می شونند.

اهداف چریکی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. نام برخی از فرستادگان و پیامبران الهی؛
۲. بخشی از زندگی پیامبر گرامی اسلام(ص)؛
۳. فواید صلووات.

هدف رفتاری (خروبی):

انتظار می رود دانشآموزان در پایان درس پیامبر را الگوی خود قرار دهند و در کارها به یکدیگر کمک کنند.

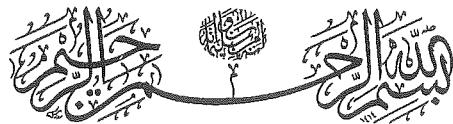
روش های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، راز گلها، کارت، رسم خورشید و بادکنکها روی تخته)

رسانه های آموزشی:

تخته سیاه و گچ - کارت

بِهِ مُتَرِّيْنَ الْكَوْن

بِهِ نَامَ آنَ خَداونَدِی کَهِ يَادِشِ کَنْدَ آرَامَ قَلْبَ بَندَگَانَشِ
بِهِ وَقْتَ شَامَ وَوقْتَ صَبَحَگَاهِی بِهِ هَرَ حَالِی کَنْمَ شَکَرَ الهِی

بَچَهَهَايِ خَوْبَ وَ مَهْرَبَانِ! سَلام، حَالَ شَما كَهِ خَوْبَ اسْتَ؟ سَرَحَالَ وَ پَرْتَوَانَ وَ
بَا نَشَاطَ کَهِ هَسْتَیدِ؟ پَسَ هَمَهِ باَهِم، يَكْصِدَا وَ هَمَاهَنَگَ باَ شَمَارَشَ منَ اولَ يَكَ
«يَاعُلَى»، بَعْدَ يَكَ «يَا زَهْرَا» وَ بَعْدَ هَمَهِ يَكَ «يَا حَسِين» بَگُوَيِيد. يَكَ، دَوَ، سَهَ،
(يَاعُلَى - يَا زَهْرَا - يَا حَسِين)

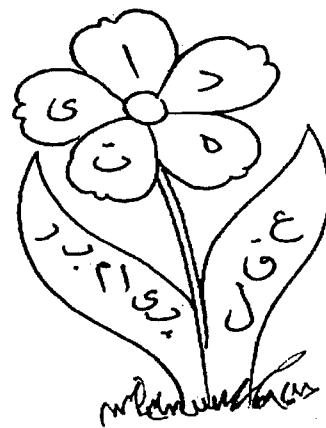
خَيْلِي مَمْنُونَ انْشَاءَ اللهِ کَهِ حَضُورَتَ عَلَى اللَّهِ يَارِ وَ يَاورَ هَمَهِ شَما باَشَد. خَبَ
حَالَا هَمَهِ باَهِمَ بَرَایِ سَلامَتِي امامَ زَمانِ(عَج) صَلَواتَ بَلَندِی بَفَرَسَتِید تَا بَرَنَامَهِ رَا
شَروعَ کَنِيم: اللَّهُمَّ صَلِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
برَنَامَهِ ما باَ يَكَ دَاستَانَ شَروعَ مَیِ شَوَدَ، دَاستَانِی کَهِ بَرَایِ هَزارَانَ هَزارَ سَالَ
پَیَشَ اسْت. اينَ دَاستَانَ زَمانِي اتفَاقَ افتَادَهِ کَهِ هَيْچَ كَدامَ ازَ ما هَنَوزَ بَهِ دَنيَا نِيَامَدَه
بَودِيم.

دَشْمَنَ قَسْمَ خَوْرَه

دَاستَانَ ازَ آنِ جَايِي شَروعَ مَیِ شَوَدَ کَهِ خَداونَدَ مَهْرَبَانَ، حَضُورَتَ آدمَ اللَّهِ رَأَافَرِيدَ
وَ بَهِ وَسِيلَهِ حَضُورَتَ آدمَ، مَلَائِكَهِ وَ فَرَشَتَهَا رَا امْتَحَانَ كَرد. خَداونَدَ بَهِ هَمَهِ آنَهَا
فَرَمَوَد: «بَرَ آدمَ سَجَدَهِ كَنِيد». هَمَهِ مَلَائِكَهِ آمدَنَدَ وَ بَهِ حَضُورَتَ آدمَ اللَّهِ سَجَدَهِ

کردند، اما شیطان که در آن زمان «ابلیس» نام داشت، سجده نکرد. خدا به شیطان فرمود: «چرا سجده نمی‌کنی؟»

شیطان پاسخ داد: «تو مرا از آتش خلق کرده‌ای و آدم را از گل و خاک. آتش نورانی است و گل تیره است. پس من از او بهترم؛ برای همین هم بر او سجده نمی‌کنم.» خداوند فرمود: «ای شیطان تو در این امتحان شکست خوردي. پس از درگاه من بیرون برو. جای تو اینجا نیست.» شیطان که فکر می‌کرد حضرت آدم باعث این همه بدیختی‌های او و بیرون شدن او از درگاه الهی شده است، همان‌جا کینه حضرت آدم را به دل گرفت و قسم خورد و چنین گفت: «به عزت و بزرگی تو ای خدا قسم می‌خورم که آدم و فرزندان آدم و همه انسان‌های روی زمین را گمراه کنم و فریب دهم، مگر کسانی که به حرف تو گوش دهند و از من پیروی نکنند.» بعد از بیرون رفتن شیطان، ملائکه به خدا گفتند: «در مقابل شیطان چه چیزی به انسان‌ها می‌دهی تا از شر شیطان نجات پیدا کنند.» خداوند فرمود: «برای انسان‌ها دو راهنما و کمک می‌فرستم که اگر از آن‌ها پیروی کنند، فریب شیطان را نمی‌خورند.»

حالا خیلی سریع بگویید: خدا چند پیامبر برای راهنمایی انسان‌ها فرستاده است؟ آفرین، ۱۲۴ هزار پیامبر.

۵ نفر از بین این پیامبران هستند که از همه مقامشان بالاتر است که به آن‌ها «اولوالعزم» می‌گویند. آنان چه کسانی هستند؟

بله، حضرت نوح الصلی اللہ علیہ وسَّلَّمَ، حضرت ابراهیم الصلی اللہ علیہ وسَّلَّمَ، حضرت موسی الصلی اللہ علیہ وسَّلَّمَ، حضرت عیسیٰ الصلی اللہ علیہ وسَّلَّمَ و حضرت محمد (ص).

و اما یک معماً قرآنی

در قرآن سوره‌ای وجود دارد که اگر حرف اول آن سوره را برداریم نام یک سوره دیگر از سوره‌های قرآن به دست می‌آید؟ آفرین، سوره مبارکه محمد (ص).

اما بچه‌ها! مثل این که چیزی یادتان رفت. اگر گفتید چه چیز؟ بله، هر وقت که اسم پیامبر عزیzman، «محمد» رو شنیدیم همه با هم بلند صلوات بفرستیم: «اللهم صل علی محمد و آل محمد»

حالا بگویید از پیامبران اولوالعزم که ۵ نفر هستند، آخرین و بهترین پیامبر کدام پیامبر است؟

احسن!	آخرین و برترین	بین همه بهترین
بر همه او رهنماست	محمد مصطفی است	

خیلی ممنون، حالا خیلی سریع سه نفر برای اجرای یک مسابقه به جلو تشریف بیاورند!
اول خودتان را معرفی کنید.

بچه‌های عزیزاً آخرین سؤال را بار دیگر می‌پرسم. همه با هم جواب بدهید.
آخرین و بهترین پیامبر کدام پیامبر است؟

بله، حضرت محمد(ص)^۲

خب سوال‌های مسابقه را شروع می‌کنیم:

اسلام	۱. به دین آخرین و بهترین پیامبر چه می‌گویند؟
مسلمان	۲. به پیروان این پیامبر مجرمان چه می‌گویند؟
قرآن	۳. اسم کتاب آسمانی پیامبر عزیز ما چیست؟
مکه	۴. محل تولد پیامبر اسلام در کدام شهر است؟
مدینه	۵. آن حضرت در کدام شهر دفن گردیده‌اند؟
عبدالله	۶. نام پدر بزرگوار پیامبر اکرم(ص) چیست؟
آمنه	۷. نام مادر گرامی رسول خدا(ص) چیست؟
ابراهیم	۸. نام یکی از پسران آن حضرت را بگویید؟

۱. مریم محترم ۱۲ سؤال در باره حضرت رسول(ص) طرح می‌کند و حتی الامکان پاسخ‌ها را در کارت‌های جداگانه بنویسد تا مسابقه جنبه سمعی - بصری بیشتری پیدا کند، چرا که ۷۰٪ یادگیری در انسان از طریق حس بینایی است. پس از این که پاسخ صحیح داده شد، کارت‌های صحیح را بر روی تخته بچسباند. نکته دیگر این که برای جمع بودن حواس تماشاگران، مریم اعلام کند که اگر شرکت کنندگان در مسابقه پاسخ صحیح ندادند از دیگران خواهد پرسید.

۲. مریم محترم کلمه محمد را طوری می‌کشد که اتوماتیکوار بچه‌ها صلوات بفرستند

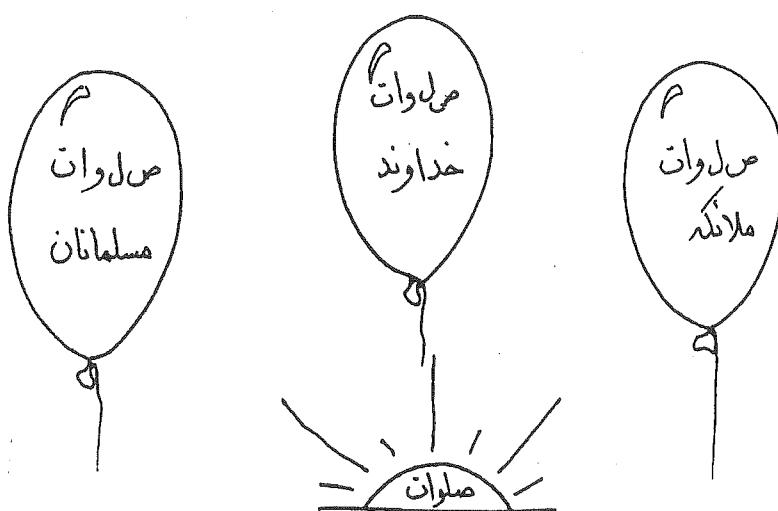
- فاطمه(س) ۹. نام یکی از دختران آن حضرت را بگویید؟
۱۰. اولین جنگ پیامبر و مسلمانان با مشرکان گدام جنگ بود؟ جنگ بدر
- حضرت علی (ع) ۱۱. جانشین پیامبر گرامی اسلام چه کسی است؟
۱۲. مسلمانان، هنگام شنیدن نام پیامبر گرامی اسلام(ص) چه می‌گویند؟ صلوات

حالا یک نفر که مکبر است باید و آیه ۵۶ سوره احزاب را تلاوت کند:

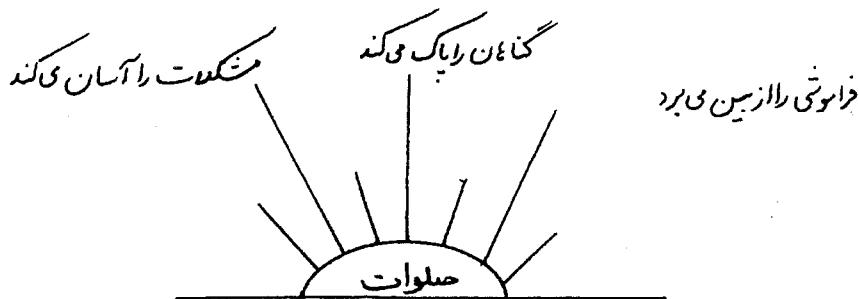
ان الله و ملائکته يصلون على النبی یا ایهالذین امنوا صلوا علیه و سلموا
تسليما

بله، ما از این آیه می‌فهمیم که تنها ما نیستیم که بر پیامبر صلوات می‌فرستیم،
بلکه قبل از ما خدا و ملائکه این کار را کرده‌اند.

بچه‌های عزیز! حالا به تصویر بادکنک‌ها که بر روی تخته رسم می‌کنم، توجه
کنید.

آیا من دانید که صلوات چه فوایدی دارد؟ آفرین!

بله بچه‌ها! این پیامبر مهربان ما که حتی خداوند و ملائکه بر او صلوات می‌فرستند، آنقدر خوش اخلاق بود که همه مسلمانان شیفتنه اخلاق و رفتار آن حضرت شده بودند. آنان رسول گرامی اسلام را سرمشق و الگوی خود قرار داده بودند و در هر جریانی از اخلاق آن بزرگوار درس می‌گرفتند. داستان زیر یکی از همین صحنه‌هایی است که پیامبر گرامی اسلام با رفتار خود، یکی دیگر از درس‌های زیبای اسلام را به مسلمانان آموختش داد. نام این داستان «غذای دسته‌جمعی» است:

داستان از آنجایی شروع شد که پیامبر گرامی اسلام، حضرت محمد(ص) همراه اصحاب و یاران خودشان به سفری رفته بودند. بعد از طی کردن مسافتی طولانی، تصمیم گرفتند که استراحتی کنند و غذایی بخورند. سپس به سفر خود ادامه دهند. برای همین هم از اسب‌ها و شترهای خود پیاده شدند. بارهای خود را بر زمین گذاشتند و تصمیم گرفتند که برای غذا، گوسفندی را قربانی و آماده کنند.

۱. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۴، ص ۴۷، باب ۲۹، باب «الصلوة على النبي و آلـهـ»، قال رسول الله(ص) : من صلى على ... .

یاران پیامبر که از آن حضرت یاد گرفته بودند که همیشه در کارها یکدیگر را یاری کنند، هر کدام مسؤولیتی را قبول کردند. یکی از اصحاب گفت: «قربانی کردن گوسفند با من». دیگری گفت: «کندن پوست آن با من». سومی گفت: «پختن گوشت آن با من». و ... به این ترتیب هر کسی، کاری را قبول کرد.

در این هنگام، صدایی به گوش اصحاب رسید: «جمع کردن هیزم از صحراء هم با من» همه این صدا را می‌شناختند. صدای مبارک پیامبر(ص) بود. هیچ کس انتظار کمک کردن از پیامبر را نداشت، آخر او فرستاده خدا و رهبر آن‌ها بود. برای همین هم به پیامبر گفتند: «یا رسول الله! شما زحمت نکشید و راحت بنشینید. ما خودمان با کمال افتخار همه این کارها را انجام می‌دهیم.» رسول گرامی اسلام فرمود: «می‌دانم که شما انجام می‌دهید، اما خداوند بنده‌ای که در میان یارانش خود را بالاتر ببیند و برای خود نسبت به دیگران امتیاز خاصی قایل شود، دوست ندارد.»

حضرت این جمله را فرمود و سپس به طرف صحراء حرکت کرد و به مقدار لازم هیزم از صحراء جمع کرد و برای پختن غذا آورد. این داستان، یکی از رفتارهای زیبای پیامبر گرامی اسلام بود. به نظر شما از این داستان چه نتیجه‌ای می‌توان گرفت؟^۱

اما یک سؤال: هر کس که قسمت‌های قبل را خوب گوش کرده باشد، می‌تواند پاسخ این سؤال را بدهد. گفتم که قبل از ما چه کسانی بر پیامبر گرامی اسلام(ص) درود و صلووات فرستاده‌اند؟ بله، خداوند و ملائکه.

۱. مریم کسانی را که پاسخ‌های بهتر و دقیق‌تر بدهدند، تشویق کند و در صورت امکان جایزه‌ای بدهد.

۳ تا از فایده‌های صلووات را هم گفتم.

چه کسی می‌تواند هر سه فایده را بگوید؟

اما آخرین قسمت برنامه ما یک شعر زیباست.

که توبی مهربان‌ترین عابر	کجهه‌های مدینه می‌دانند
بر لبیت می‌شود گلی ظاهر	تو که تا می‌رسی به رهگذران
گل روی تو را که می‌بینند	کودکان مثل شاپرک‌هایی
تا سر شانه تو بنشینند	بال و پر می‌زنند با شادی
که به دنبال درد می‌گردی	تو طبیب تمام دل‌هایی
که شفا می‌دهد به هر دردی	توی دست تو نسخه‌ای از نور
چشممه‌های زلال می‌جوشند	تو بهاری که از زمین دلت
از صفائی دل تو می‌نوشند	تشنگان، دسته دسته می‌آیند
روشنی بخش خانه دل‌هاست	سخنان تو مثل خورشید است
آشنای تمام محفل‌هاست	عطر خوشبوی نام نیکویت

انشاء الله که اخلاق همه ما مثل؟ بله، مثل اخلاق پیامبر مهربانمان زیبا شود.

در پایان برنامه دعای سلامتی امام زمان(عج) را همه با هم می‌خوانیم.

بسم الله الرحمن الرحيم
اللهم كن لوليک الحجه بن الحسن.....

کریسن:

معاد

همهٔ صنایع:

عقاید

هدف گلائی:

دانش آموزان در این درس با برخی از ویژگی های روز قیامت و معاد آشنا می شوند.

اهداف چریکی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. داستانی واقعی از زنده شدن مردگان؛
۲. علت حسابرسی روز قیامت؛
۳. ویژگی افراد رو سفید و رو سیاه؛
۴. نام چند سوره از قرآن.

هدف رفتاری (خروچی):

انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس، برخی از ویژگی های روز قیامت را بیان کنند.

رویکردهای مناسب تکریسن:

۱. توضیحی ۲. فعال: (پرسش و پاسخ، مسابقه، داستان)

رسانه های آموزشی:

تخته و کارت.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مُعَارِف

دل آرام گیرد به یاد خدا
خدایی که پشت و پناه تو است
و در بی کسی تکیه گاه تو است^۱

بچه‌ها سلام! حالتان چطور است؟ خوبید یا بهترید؟ خوب، حالا که حالتان
خوب است به این قصه قشنگ قرآنی گوش کنید:

شهری بود که هر چند وقت یک بار بیماری سختی به آنجا می‌آمد و مردم را
می‌کشت. نام این بیماری سخت و واگیردار طاعون بود. ثروتمندان و افراد
نیرومند همین که متوجه آمدن این بیماری وحشتناک می‌شدند، از شهر فرار
می‌کردند و به کوه و دشت پناه می‌بردند، اما افراد فقیر و ناتوان در شهر باقی
می‌ماندند و بر اثر بیماری طاعون می‌مردند. بعد از مدتی همه باور کردند که اگر
موقع آمدن طاعون از شهر خارج شوند، زنده می‌مانند. به همین دلیل تصمیم
گرفتند تا هر وقت طاعون آمد همه با هم از شهر بیرون بروند.

هنگامی که دوباره طاعون آمد، غوغایی در شهر به پا شد. هر کس سعی می‌کرد
با هر وسیله‌ای از شهر خارج شود. بعضی‌ها به افراد ضعیف و ناتوان کمک

۱. لطف الله ، داود، زندگی یک لیخند.

می‌کردند تا آن‌ها هم بتوانند از شهر خارج شوند و بعضی‌ها هم فقط به فکر نجات خود و خانواده خود بودند. آن‌ها حتی از مردمی افراد ضعیف و ناتوان که بر اثر شلوغی زیر دست و پا افتاده بودند، رد می‌شدند. بالاخره همه از شهر خارج شدند. در بین راه به شهر ویران شده‌ای رسیدند که ساکنان آن شهر نیز به دلیل بیماری طاعون از آنجا فرار کرده‌بودند و شهر خراب شده بود. همگی تصمیم گرفتند در آنجا بمانند. هنوز درست و حسابی مستقر نشده بودند که خداوند در یک لحظه جان همه را گرفت. همه مُردند و بعد از مدتی استخوان‌هایشان پوسید. چون این شهر کنار جاده بود، قافله‌هایی که از آنجا عبور می‌کردند، استخوان‌ها را جمع کردند و روی هم گذاشتند. روزی یکی از پیامبران الهی به نام «حزقیل» وقتی که از آنجا می‌گذشت، استخوان‌های پوسیده را دید و از خداوند خواست آن‌ها را دوباره زنده کند تا خدا را عبادت کنند.

خداوند از طریق وحی از او پرسید که آیا او به طور حتم می‌خواهد که این افراد زنده شوند؟ حزقیل عرض کرد: «بله».

خداوند هم دعای او را مستجاب کرد. پیامبر خدا دید که استخوان‌ها به این طرف و آن طرف حرکت کردن و همگی زنده شدند و خدا را شکر کردند.^۱

بچه‌ها! روز قیامت هم همه انسان‌ها زنده می‌شوند و در دادگاه عدل الهی حاضر می‌شوند تا به اعمال آن‌ها رسیدگی شود. چرا؟^۲

۱. جوادی آملی، معاد در قرآن، ج ۴، ص ۱۲۱، ذیل آیه ۲۴۳ سوره مبارکه بقره.

۲. مریبی ملتی صیر می‌کند تا پاسخ دانش آموزان را بشنود.

چون اگر حسابرسی در کار نباشد، زندگی بی ارزش می شود و هر کس هر کاری دلش بخواهد در این دنیا می کند. یکی از گروههایی را که قرآن معرفی کرده... خوب اجازه بدھید این جدول را حل کنیم تا ببینیم چه کسانی هستند.

۱			
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			

ابتدا به سؤال‌ها پاسخ داده و حروف آنرا با کمک هم در جای مناسب قرار دهیم:

۱. کدام سوره از قرآن بعشت و جهنم را معرفی کرده است؟... (حالا یک راهنمایی می کنم، این سوره به عروس قرآن مشهور است). آفرین، الرحمن که در ردیف یک بدون (آل) می نویسم.
۲. کدام پیامبر الهی در شکم ماهی بود؟ (نام سوره‌ای در قرآن). آفرین، یونس که در ردیف دوم می نویسم.
۳. کدام پیامبر الهی بود که برادرانش او را به صحراء برداشت و در چاه انداختند؟ یوسف مرحبا به شما، حضرت یوسف که در ردیف سوم آن را می نویسم.

۴. کدام سوره از قرآن به معنای جایگاهی میان بپشت و جهنم است؟

بله، اعراف که در ردیف چهارم آن را می نویسم. اعراف^۱

۵. کدام سوره در قرآن به نام قبیله پیامبر(ص) می باشد؟ آفرین به

شما دانش آموز زرنگ، قریش را در ردیف پنجم می نویسم. قریش

۶. دومین سوره‌ای که بر پیامبر(ص) نازل شد، چه نام دارد؟ (به معنای

کسی که لباس را به خودش پیچیده می باشد) آفرین، مدثر که در ردیف

آخر، آن را می نویسم. مدثر

حالا از ردیف اول جدول، حرف اول؛ از ردیف دوم، حرف دوم، از ردیف سوم، حرف سوم و از ردیف چهارم، حرف چهارم و از ردیف پنجم، حرف سوم و از ردیف ششم، حرف دوم را انتخاب کنید و کنار هم بگذارید. نام گروهی به دست می آید که قرآن معرفی کرده است.

آفرین، روسفید. حالا با هم این آیه را تکرار می کنیم: «یوم تبیض وجوه»^۲ بله بچه‌ها! یکی از گروه‌هایی که نزد خداوند متعال حاضر می شوند، روسفیدها هستند.

چرا به این‌ها روسفید می گویند؟

چون این‌ها در دنیا کارهای خوب و نیک انجام می دادند و به حرف خدا و

پیامبر گوش می کردند و می خوانندند.

۱. توجه داشته باشید که دو حروف «ع، ر» با هم در یک خانه نوشته می شود و حرف «ف» در خانه چهارم نوشته می شود.

۲. آن عمار، ۱۰۶.

بچه‌ها چی می‌خوانند؟ آواز می‌خوانند، نه. حالا این شماره‌ها را به هم وصل می‌کنیم تا بینیم چه می‌خوانند. بله، **نیماز** می‌خوانند که در سن پانزده سالگی برای آقا پسرها و نه سالگی (البته قمری) برای دختر خانم‌ها واجب می‌شود.

نمی‌گیره بهونه	بچه خوب و با خدا
از کارای شیطونه	چون که می‌دونه بهونه
باید که بی بهونه	بچه خوب و با خدا
اول وقت بخونه	نمازهای واجیشو

یکی دیگر از کارهای خوب، کاری است که حرف اول و آخرش «ک» است. چی؟ کنک بچه‌ها! آیا کنک کاری کار خوبی است؟ معلوم است که نیست. پس چی؟ آفرین، کمک. کمک در چه مواردی؟ بله، کمک به پدر و مادر، کمک به افراد ضعیف و ناتوان، کمک به دوستان در درس خواندن.

حالا این کارهای خوب را چه کسی و در کجا می‌نویسد؟

این کارها را فرشته‌ای که در سمت راست انسان قرار دارد، می‌نویسد.

در کجا می‌نویسد؟ توی کارنامه قیامت که به آن «نامه اعمال» می‌گویند. حالا

شما هم چند تا کار خوب نام ببرید تا در این کارنامه بنویسم.

ردیف	نام و نام خانوادگی	فعالیت بد	فعالیت خوب

بچه‌ها! بعضی‌ها هستند که کارهای زشت انجام می‌دهند. البته در بین شما از این جور آدم‌ها پیدا نمی‌شوند. آیا می‌دانید فرشته‌ای هم هست که کارهای زشت را می‌نویسد. البته چون خداوند خیلی مهربان است به فرشته سمت چپ دستور داده است به آدمی که کار بد انجام می‌دهد، مهلت دهد؛ اگر از کار بدی که کرده پشیمان شد و به دنبالش کار خوبی انجام داد، آن را ننویسد. در صورتی که کار بدش را تکرار کرد، یا پشیمان نشد، آن را بنویسد.

در پایان از خدا می‌خواهیم که به ما کمک کند تا همیشه کارهای خوب انجام دهیم تا جزء روشنیدها باشیم. ان شاء الله.

کریس:

پاداش نیکوکاران

نموده‌شروع:

اعتقادی

هدف گلی:

دانش آموزان در این درس با پاداش کارهای خوب و همین طور جزای کارهای بد آشنا می‌شونند.

اهداف چریکی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شونند:

۱. ترجمه آیه ۹۲ و ۹۵ سوره آل عمران و داستانی درباره انفاق؛
۲. ویژگی‌های افراد با ایمان؛
۳. دعوت به انجام کارهای پسندیده؛
۴. سبقت گرفتن در کار خیر؛
۵. مصادیقی از کارهای نیک؛
۶. پاداش نیکوکاران.

هدف رفتاری (خرچی):

انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان درس نسبت به انجام کارهای نیک تشویق شوند و از کارهای بد دوری کنند.

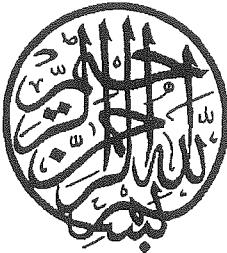
روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال (پرسش و پاسخ و...)

رسانه‌های آموزنگی:

تحته، کارت

پاداں نیکوگاران

دل آرام گیرد به یاد خدا

خدای که هر جاست همراه ما

بچه‌های مهریان و مؤدب سلام! برنامه را با نام چه کسی آغاز کردیم؟ با نام خدا، همان کسی که ما را آفریده تا او را پرسیم و برای ما به وسیله پیامبرش کتابی فرستاده به چه نام؟ آفرین، قرآن.

حالا از یکی از دانش‌آموزان پیرو قرآن می‌خواهم که آیه ۹۲ سوره مبارکه آل عمران را با ترجمه برای ما قرائت کند.^۱

یکی از یاران پیامبر(ص) نخلستان و باغ بسیار با صفا و زیبایی در مدینه داشت به طوری که همه در باره زیبایی و با صفاتی آن باغ صحبت می‌کردند. در آن باغ چشمه‌ای بود که آب بسیار صاف و خنکی داشت. هر موقع که پیامبر(ص) به آن باغ می‌رفت از آب آن می‌نوشید و وضو می‌گرفت. این باغ درآمد بسیار زیادی هم برای صاحبش داشت، چون محصولش خوب و فراوان بود. بعد از نزول این آیه‌ای که دوستان خواند، صاحب باغ خدمت پیامبر(ص) رسید و گفت: می‌دانید

۱. مربی در صورت امکان قبل از شروع کلاس با یکی از دانش‌آموزان هماهنگ می‌کند تا این آیه را بخوانند. چنانچه مقدور نبود به ترجمه آن اکتفا شود.

سوره آل عمران آیه ۹۲: «لَنَّ تَالِوا الْبَرَّ...» ترجمه: «هرگز به نیکی دست نیابد....».

که محبوب ترین اموال من همین باغ است و من می خواهم آن را در راه خدا
ببخشم تا ذخیره‌ای برای روز قیامت من باشد. پیامبر(ص) فرمود: «آفرین بر تو!
آفرین بر تو! این ثروتی است که برای تو فایده زیادی دارد.» سپس فرمود که من
صلاح می دانم که آن را به خویشاوندان نیازمند خود بدهی. صاحب باغ به دستور
پیامبر عمل کرد و باغ را میان بستگان خود تقسیم کرد.^۱

با توجه به آیه‌ای (ترجمه‌ای) که دوستان خواند و داستانی که شنیدید، بگوید
به کسی که بهترین مال و دارایی اش را می بخشد، چه می گویند؟^۲ بله، نیکوکار
شما در چه جشنی شرکت می کنید؟ آفرین، جشن نیکوکاری
اکنون به کلمه‌ای که به صورت جدول در اینجا می کشم توجه کنید:

نیکوکاران

۰۰

۱. مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج سوم، ذیل آیه ۹۲ سوره مبارکه آل عمران.

۲. مریم در حالی که توضیح می دهد و پاسخ دانش آموزان را می شنود، جدول را ترسیم می کند.

حالا ببینیم چه کارهایی باید انجام بدهیم تا جزو مؤمنان و نیکوکاران باشیم؟

یکی از کارهایی که می‌توانیم انجام دهیم این است که **دعوت** کنیم. یعنی چه؟ یعنی مردم را به ناهار و شام دعوت کنیم؟ البته این کار اگر با اجازه بزرگترها باشد، خوب است. خداوند غیر از این کار، از ما خواسته است تا مردم را به «کارهای نیک» دعوت کنیم.

از کلمه دعوت، حرف «د» را در خانه ۱۱، حرف «و» را در خانه ۱۳ و حرف «ت» را در خانه ۴ قرار می‌دهیم.

بچه‌های عزیز! یکی از شرایط دوستی این است که دوستان، یکدیگر را به کارهای خوب تشویق کنند. پس اگر دیدید که دوست شما از شما می‌خواهد که هنگام نماز با هم به مسجد بروید، یا با هم درس بخوانید و در خواندن درس به یکدیگر کمک کنید، بدانید که دوست خوبی است؛ اما اگر خدای ناکرده شما را به کارهای زشت و ناپسند تشویق می‌کند، دوست خوبی نیست.

یکی دیگر از کارهای خوب این است که **بگیریم!** چی بگیریم؟ دزد بگیریم؟ مگر ما پلیس هستیم. نه خداوند به ما دستور داده که در کارهای نیک از یکدیگر **سبقت** بگیریم. کار نیک مانند چی؟ بله، مثل نماز اول وقت خواندن، نماز را با جماعت خواندن، کمک کردن به دیگران به ویژه پدر و مادر، احترام به بزرگترها به ویژه معلم‌های مهریان.

۱. مربی در اینجا کارت را نشان می‌دهد.

۲. مربی در اینجا کارت را نشان می‌دهد.

۳. مربی همراه با پاسخ‌های داشن‌آموزان و ضمن تشویق آنها، این جملات را هم می‌گویند.

حالا از کلمه «سبقت» حرف «س» را در خانه شماره ۲ قرار می‌دهیم.

سؤال بعدی: آیا خداوند در مقابل این کارهای نیک، چیزی هم به ما می‌دهد؟

برای پاسخ به این سؤال تقاضا می‌کنم یک نفر از شما ترجمه‌آیه ۱۹۵ سوره مبارکه آل عمران را تلاوت کند.

حالا نام کارهای خوبی را که در این آیه آمده بود، بگویید.

آفرین به شما! یکی از این کارهای خوب، «هجرت در راه خدا» بود.

می‌توانید گروهی را نام ببرید که هجرت کردند؟

آفرین، مرحبا به شما دانش‌آموزان کوشای جعفر طیار و عده‌ای از مسلمانان به دستور پیامبر گرامی اسلام(ص) و برای رهایی از شکنجه مشرکان به کجا هجرت کردند؟ بله، به حیشه.

از کلمه هجرت، حرف «ر» را در خانه شماره ۷ قرار می‌دهیم.

یکی دیگر از کارهای خوبی که در آیه نام برده شده بود، عبارت است از کسانی که برای خدا و در راه او^۱ مبارزه کردند و مورد^۲ آزار و اذیت قرار گرفتند.

از کلمه مبارزه، حرف «الف» را در خانه شماره ۵ قرار می‌دهیم.

حالا نوبت به سؤال بعدی می‌رسد. گروهی را نام ببرید که به جهت اسلام آوردن آزار دیدند. احسنت به شما دانش‌آموزان زرنگ. درست است، کسانی که سه سال در محاصره مشرکان در شعب ابی طالب آزار دیدند، یا کسانی که توسط مشرکان برای اسلام آوردن شکنجه شدند، مانند بلال و عمار و پدر و مادرش یاسر و سمیه که زیر شکنجه مشرکان به شهادت رسیدند.

۱. روی کارت.

۲. پشت کارت.

نویت به یکی دیگر از کارهای خوب این آیه می‌رسد. یکی دیگر از کارهای خوب، کار کسانی بود که جنگ کردند و کشته شدند. به این افراد چه می‌گویند؟

مجاهدان

حرف «د» را در خانه شماره ۳ و حرف «ا» را در خانه شماره ۹ قرار می‌دهیم.
بچه‌ها! می‌دانید که از زمان ظهور اسلام تاکنون تعداد زیادی از مؤمنان و مسلمانان برای حفظ دین و کشورشان با مشرکان جنگیدند.

می‌توانید نام چند تا از جنگ‌های رسول خدا(ص) را با هشترکان بگویید؟

آفرین! جنگ‌های بدر، احد و خندق که همان جنگ احزاب بود.
از کلمه بدر، حرف «د» را در خانه شماره ۶ و از کلمه احد، «الف» را در خانه ۸ و از کلمه خندق، حرف «خ» را در خانه شماره ۱ قرار می‌دهیم.
دانش آموزان عزیز! یک جنگی هم ما برای دفاع از مملکت و دین و انقلابمان داشتیم. می‌دانید با چه کسی؟ بله! صدام ستمگر که به دستور اربابانش، یعنی آمریکا و کشورهای سلطه‌گر به ایران حمله کرد و به آن‌ها قول داد سه روزه ایران را بگیرد. اما بعد از هشت سال جنگیدن نه تنها نتوانست ایران را بگیرد، بلکه با تلفات سنگین، مجبور به عقب‌نشینی شد. همه این‌ها برای این بود که تعداد زیادی از مردم ایران از پیر و جوان، زن و مرد به جنگ دشمن رفتند. هر کس هر کاری از دستش بر می‌آمد، انجام داد؛ حتی نوجوانان که سن کمی داشتند به جبهه رفتند و با دشمن جنگیدند و به شهادت رسیدند.

شما می‌توانید نام یکی از این نوجوان‌ها را بگویید؟ احسنت به شما! شهید حسین فهمیده.

بچه‌ها! حالا بگویید خداوند در مقابل این کارها چه پاداشی به مؤمنان و نیکوکاران می‌دهد؟

همان‌طور که در آیه آمده بود و بعضی از شما دوستان هم گفتید، خداوند وعده داده است که:

۱. گناهان آن‌ها را بیخشد، یعنی اگر در زندگی خطاهایی هم کرده‌اند، به جهت کارهای خوبشان، خداوند آن خطاهای را نادیده می‌گیرد.
۲. آن‌ها را به بهشت می‌برد.

بهشت چه جور جایی است؟

باغی پر از درختان سرسبز و میوه‌های رسیده و خوشمزه؛ آن هم همه جور میوه و همیشه تازه. باغی که زیر درختانش نهرهای آب و شیر جاری است. در این باغها، قصرهای بسیار زیبا و بزرگی وجود دارد که در اتاق‌هایی تخت‌هایی برای استراحت وجود دارد و همیشه عده‌ای در خدمت مؤمنان و نیکوکاران هستند. در آنجا فقط لذت است و هیچ کس هیچ دردی را حس نمی‌کند.

البته خدای بزرگ برای بعضی از مؤمنان، پاداش‌های ویژه‌ای دارد: مثل شهدا خداوند به مردم می‌گوید: «به شهدا مُرَدِ نَجْوَةٍ، بلکه آنان زنده‌اند و در نزد خدای خویش روزی می‌خورند^۱.» این مقامی است که خداوند به هر کس نمی‌دهد.

---

۱. سوره مبارکه آل عمران آیه ۱۷۹

بچه‌ها! به نظر شما خدا چه زمانی این پاداش‌ها را می‌دهد؟

خداآوند، خیلی زود این پاداش‌ها را می‌دهد، چون سریع الحساب است، یعنی خیلی زود به حساب‌ها رسیدگی می‌کند و پاداش مؤمنان و نیکوکاران و جزای بدکاران و مشرکان را می‌دهد. اما بعضی از پاداش‌ها را در همین دنیا می‌دهد، مانند این که بعضی‌ها دعا می‌کنند و دعایشان هم مستجاب می‌شود، یا نذر می‌کنند و حاجتستان را می‌گیرند. گفتنی است که بعضی از پاداش‌ها منحصوص آن جهان آخرت است و خداوند در آنجا پاداش بعضی کارها را می‌دهد، یعنی باید در این

دنیا بکاریم تا در آن جهان دور کنیم. چه کنیم؟

مرحبا و آفرین، «درو» کنیم. حرف «ر» را در خانه شماره ۱۰ و حرف «د» را در خانه شماره ۱۲ قرار می‌دهیم.

حالا به سراغ جدول می‌رویم تا ببینیم پیام آن چیست؟ اگر خانه‌های جدول را دو تا دو تا بشمارید، پیام جدول را به دست می‌آورید.

بارک الله به شما دانش‌آموزان زرنگ و با هوش. جمله‌ای که به دست آمد این است:

«خدا را دوست دارد». بچه‌ها! یعنی چه: «خدا را دوست دارد؟» چه کسی خدا را دوست دارد؟ حالا من به شما کمک می‌کنم تا پیام جدول را به صورت کامل به دست آورید. خدا چه کسی را دوست دارد.
آفرین، احسنت، مرحبا، خدا نیکوکاران را دوست دارد.

۱. مری صبر می‌کند، پاسخ دانش‌آموزان را بشنوه، نیپس می‌گردید:

۲. مری مدتی مهلت می‌دهد تا دانش‌آموزان پیام جدول را پیدا کنند.

بچه‌ها! اگر پدر و مادرمان ما را دوست بدارند، چقدر خوشحال می‌شویم؟
 حالا اگر یک مقام عالی رتبه مثل رئیس جمهور یا رهبر ما را دوست بدارد
 چقدر خوشحال می‌شویم؟
 حالا اگر خالق همه این جهان و همه آدم‌ها ما را دوست بدارد چه قدر
 خوشحال می‌شویم؟
 پس باید کاری کنیم که خدا ما را دوست بدارد.

اجتماعي

کریس:

زندگی زیبا

مُوْصَعْ:

اجتماعی

هدف کلی:

دانشآموزان در این درس با برخی از آداب اجتماعی آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی:

دانشآموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آداب فردی برخورد با دیگران؛
۲. نمونه‌هایی از آداب اجتماعی؛
۳. ترجمه آیه ۱۳۴ و ۹۲ سوره آل عمران؛
۴. چگونگی برخورد پیامبر(ص) با دیگران.

هدف رفتاری (خروبی):

انتظار می‌رود دانشآموزان در پایان درس با فراغیری آداب گروهی به شخصیت حقیقی خود نزدیک شوند.

روش‌های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال: (قصه، شعر، راز دایره‌ها)

رسانه‌های آموزشی:

تخته، کارت

زندگی زیبا

عزیزان من سلام - حال شما چطور است؟ بجهه‌های خوب! گل لبخند بر لب‌های شما، زندگی را زیباتر می‌کند. حالا با هم شعر قشنگ «خوشروی» را می‌خوانیم.

لبخند چهره انسان را زیبا می‌کند و به انسان بزرگی می‌بخشد. به نام یکی از انسان‌هایی که لبخند مهربانی به لب داشت و از یاران فداکار پیامبر(ص) بود،

توجہ کنید:

ل = لونڈر

۱. مصطفی رحماندوست.

حالا یک قصه زیبا از این یار و فادار برایتان می‌گوییم نام این داستان «مهربانی ابوذر» است.

روزی دوستی به دیدن ابوذر رفت. ابوذر گفت: «من کار دارم، تو به محل شترهایم برو و بهترین آن‌ها را بیاور.» مهمان به محل شترها رفت و یک شتر لاغر و ضعیف آورد. ابوذر گفت: «چرا این را آورده‌ی؟ آیا بهتر از این وجود نداشت؟» مهمان گفت: چرا وجود داشت، ولی من آن را برای روز نیازمندی شما گذاشتم.» ابوذر گفت: «روز نیازمندی من، روزی است که مرا در قبر بگذارند» خداوند می‌فرماید: «به نیکی نمی‌رسید تا این که از آنچه دوست دارید بخشن کنید...»^۱ سپس ابوذر بهترین شترها را آورد و از مهمان عزیزش بهترین پذیرایی را کرد.^۲ بچه‌های عزیز! این کار ابوذر به خاطر احترام به مهمان بود.

راستی آیا تا به حال برای شما مهمان آمده است؟ برای مهمان چه می‌کنید؟ به استقبال او می‌روید و به او خوش‌آمد می‌گویید و پذیرایی خوبی از او می‌کنید، یا این که ... .

می‌دانید که هر مهمانی آدابی دارد. حالا به این کارت‌ها دقت کنید.

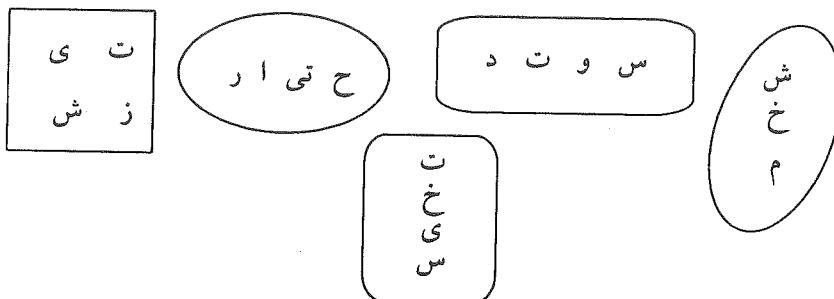
ما در وقت **مهمانی** دیگران را منتظر نمی‌گذاریم. هنگام وارد شدن، **اجازه** می‌گیریم و به اهل آن خانه **سلام** می‌کنیم. بعد با **مهمانها** **احوالپرسی** می‌کنیم. هر جا که صاحب‌خانه گفت، می‌نشینیم. اگر میزبان **هدیه** به ما داد، قبول می‌کنیم. برای خوردن غذا **دست** و **صورت** خود را می‌شویم و هرگز به

۱. آل عمران / ۹۲

۲. تفسیر مجتمع البیان: ج ۲، ص ۳۴۳ (ذیل آیه).

صورت مهمانان نگاه نمی‌کنیم. با بسم الله شروع می‌کنیم و با تشکر از خدای مهریان تمام می‌کنیم. در پایان مهمانی از میزبان یا صاحبخانه تشکر می‌کنیم.

بچه‌ها! حالا که فهمیدیم مهمان داری یک کار نیک است، باید بدانیم که نیکوکاران، کارهای خوب دیگر هم انجام می‌دهند. به کمک هم حروف درهم ریخته آیه را کامل می‌کنیم. سپس آیه را می‌خوانیم.

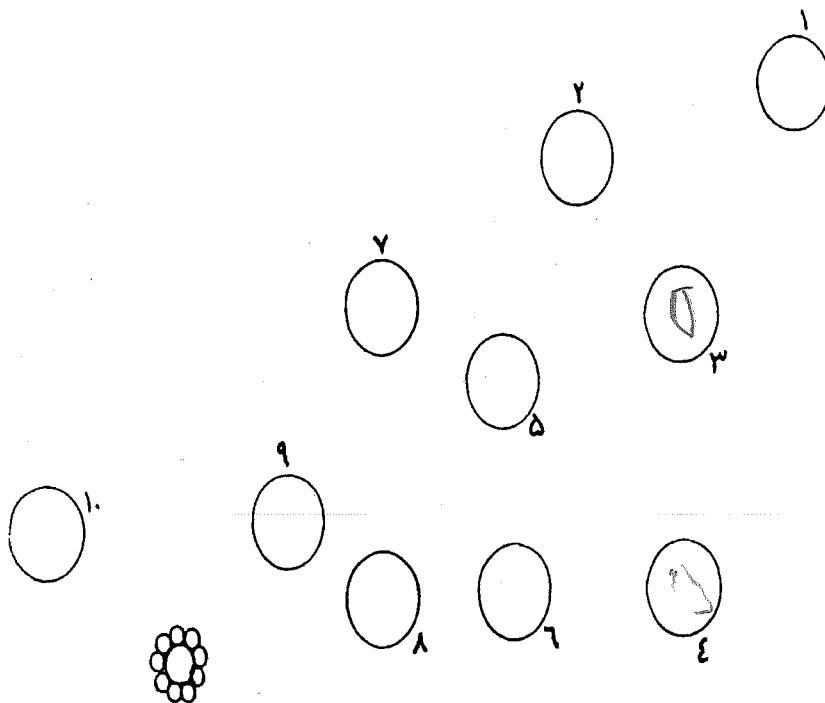

کسانی که از مال خود در ..... و ..... کمک می‌کنند و ..... خود را فرو نشانند و از ..... مردم می‌گذرند. خداوند ..... نیکوکاران است.^۱
اما کسانی که از خشم دوری می‌کنند، مؤمن واقعی هستند. چرا؟ زیرا که در هنگام خشم، انسان مانند آتش سوزان می‌شود و این کار شیطان است.

حالا ببینیم دستور پیامبر (ص) در بارهٔ خشم چیست؟

با تکمیل دایره‌ها به پیام آن‌ها پی می‌بریم.

.۱. آل عمران / آیه ۱۲۴

با جواب به پرسش‌ها دایره‌ها را کامل می‌کنیم.

۱. پیشه و فن، به کار نمایان و برجسته هم می‌گویند: هنر
۲. به آن، برگ هم می‌گویند: ورق
۳. یکی از مزه‌ها: تلخ
۴. غذایی که شب‌ها می‌خورند: شام
۵. رنگی شبیه قرمز است: گلی
۶. نشان‌دادن، به معنای بازی در تماشاخانه نیز هست: نمایش

۷. تا توانی آن را به دست آور:

دلی

۸. برای مسافرت بر می‌دارند:

ساک

۹. یکی بودن، یگانه بودن:

وحدت

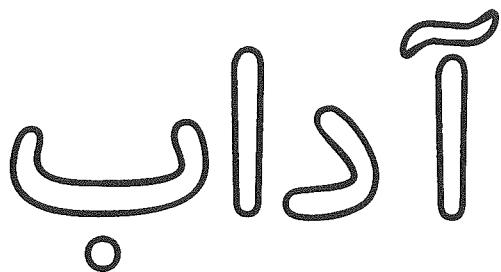
کاشان

۱۰. شهر گلاب:

با وصل کردن، حرف اول و آخر هر کلمه، دستور رسول خدا(ص) را در باره
خشم به دست می‌آوریم.

پیامبر اسلام(ص) فرموده: «هر وقت خشمگین شدی، سکوت کن»^۱

بله بچه‌ها! پیامبر عزیز ما بسیار به

زندگی اهمیت می‌داد و همه مردم با رفتار او احساس آرامش می‌کردند.

با پُر کردن جای خالی با ادب زندگی پیامبر(ص) آشنا می‌شویم.

---

۱. نهج الفصاحه، ش ۲۲۵. (اذا غضبت فالست)

پیامبر اسلام ﷺ بسیار خوشرو مهربان بود. به بزرگان احترام می‌گذاشت. با مردم شوخی و خنده داشت و برای زیارت دوستانش در آینه موی سرش را شانه می‌کرد. او همیشه به بچه‌ها سلام می‌نمود و دوست و همبازی خوبی برای آن‌ها و فرزندانش بود.^۱

آینه	مهربان	همبازی	شوخی	بزرگان	سلام
------	--------	--------	------	--------	------

یکی از آداب اسلامی احترام به قانون است. یک مسلمان باید در همه جا به مقررات اهمیت دهد تا همه در آسایش به سر برند.

آیا من توانید نام بعضی از آن مکان‌ها را بگویید؟^۲ بله!

خانه : در خوابیدن و خوردن و کارهای خانه و کمک به افراد خانواده با رعایت آداب و نظم و دقت، به خانه آرامش دهیم.

مدرسه : هنگام رفتن به مدرسه و زنگ کلاس و تفریح با حوصله و توجه به مقررات مدرسه به قانون مدرسه احترام می‌گذاریم.

دوستی می‌گفت که وقتی زنگ مدرسه به صدا در می‌آید، همه بچه‌ها به طرف در هجوم می‌برند، اما من با خود می‌گویم که نه عجله برای چیست؟ کمی صبر می‌کنم. آن وقت خیلی راحت‌تر از کلاس بیرون می‌روم و مدیر و ناظم را هم اذیت نمی‌کنم.

۱. پرگرفته از سنن النبی ﷺ، علامه محمد حسین طباطبائی (ره).

۲. مربی کلمه‌های مورد نظر را در تابلو با حروف پراکنده بنویسد و از دانش‌آموزان بخواهد که آن را حدس بزنند و بگویند.

می کنم. آن وقت خیلی راحت تر از کلاس بیرون می روم و مدلیر و ناظم را هم

اذیت نمی کنم.

جامعه : حرکت آرام در پیاده رو، کمک به پیران و ضعیفان، رعایت نوبت دیگران و... نشانه شخصیت یک انسان فهمیده است.

دوست خوبی می گفت که هر گاه به نانوایی می روم صفات آن خیلی شلوغ است. اما روزی که نوبت من نزدیک شد، نگاهی به عقب صفات انداختم، متوجه طولانی بودن صفات شدم و چون جلوتر بودم، خوشحال شدم. ناگاه پیرمردی عصازنان نزدیک شد که سبدی در دست داشت. نگاهی به صفات انداخت. نفس نفس می زد. هنوز خستگی در نیاورده بود که خواست برگرد. ناگهان یاد حرف های معلم خوبیمان افتادم که گفته بود: «حضرت علی الصلی اللہ علیہ و آله و سلم فرموده است: از بهترین نیکی ها از خود گذشتگی است».^۱

بچه ها فکر می کنید دوست خوب ما چه کاری انجام داده است؟

انجام این کار، جامعه ما را زیبا می سازد و نشانه رعایت ادب است.

دوستان من! شما هم کارهای خوبی که برای مردم انجام داده اید برای دوستانتان تعریف کنید.

ما هم سعی می کنیم با عمل به آداب و اخلاق خوب، یک مسلمان واقعی باشیم.

ان شاء الله.

۱. میزان الحكم: ج ۱، ص ۱۶، غرر الحكم: ش ۹۳۸۶ (من احسن الاحسان، الايثار).

مناسبت‌ها

و

فعالیت‌های

پروردشی

با سلام خدمت شما مربی گرامی!

در تابستانی که در پیش رو داریم علاوه بر برنامه‌های کلاسی با موضوع‌های مختلف به دو بخش دیگر به صورت جداگانه پرداخته شده است که عبارتند از:

۱. مناسبات

۲. فعالیت‌های پرورشی

در بخش اول بر اساس زمان بندی، تاریخ آن تنظیم شده است.

در بخش دوم که اختصاص به روزهای فرد هفته دارد، برنامه‌های آن شامل موارد مختلفی است که در هر مورد با توضیح کامل خواهد آمد.

برنامه‌ها در ۶ هفته تنظیم شده است که به تفکیک هر هفته جداگانه در ادامه می‌آید.

هفته اول

۱۳۸۴ - ۱۸ تیر ماه سال

یکشنبه ۱۹ / تیرماه / ۱۳۸۴ مطابق با سوم جمادی الثانی ۱۴۲۶؛ «شهادت حضرت فاطمه زهراء(س)»

توضیح: اساس برنامه در مناسبت‌های خاص این است که در شب آن مناسبت، برنامه آن روز اجرا شود. اگر با مشکلی مواجه شد، با هماهنگی در وقت مناسب دیگر اجرا شود.

سه شنبه ۲۱ / تیرماه / ۱۳۸۴ در برنامه پرورشی برای مقطع راهنمایی ابتدا مختصری از داستان بنای کعبه گفته می‌شود. بعد مقدمات ساخت ماقت کعبه می‌آید. (طبق دستورالعمل ضمیمه)

لازم به ذکر است که ساخت این ماقت نیاز به چند جلسه خواهد داشت. برای مقطع ابتدایی، بیان مختصری از داستان ساخت کعبه و رنگ‌آمیزی تصویری از کعبه و ساخت ماقت کوچکی از کعبه با مقوا و یا کاغذ می‌آید. استفاده از ماقت کعبه در درس‌هایی مورد استفاده قرار می‌گیرد که توضیح آن همراه درس مورد نظر آمده است.

پنجشنبه ۲۳ / تیرماه / ۱۳۸۴ در برنامه پرورشی برای مقطع راهنمایی به ادامه ساخت ماقت کعبه پرداخته می‌شود. برای مقطع ابتدایی ادامه ساخت کعبه کوچک مقوایی به صورت سه بُعدی و رنگ‌آمیزی آن می‌آید.

هفته دوم

۱۳۸۴ - ۲۵ تیرماه سال

یکشنبه ۲۶ / تیرماه ۱۳۸۴

در این روز دو برنامه به صورت جداگانه برای دو مقطع ابتدایی و راهنمایی به شرح زیر انجام می‌گیرد:

۱. برنامه راهنمایی: بیان مقدمه کوتاهی از جنگ‌های اسلامی، ساخت ماقبل

جنگ بدر، تشکیل گروه نمایش و توزیع متن دو نمایش با نام‌های «جاسوس» و «نظر نهایی».

۲. برنامه ابتدایی: بیان مقدمه کوتاهی از دو جنگ اسلامی «أحد و بدر» و رنگ‌آمیزی تصاویری از جنگ بدر.

سه شنبه ۲۸ / تیرماه / ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: در این روز جهت آمادگی برای برگزاری جشن میلاد حضرت زهرا(س) (۵/ مرداد / ۱۳۸۴) سرود میلاد حضرت زهرا(س) توسط گروه سرود تمرين می‌شود. و نمایش «جاسوس» توسط گروه نمایش تمرين می‌شود.

مقطع ابتدایی: ساخت فرفه‌های رنگی، گل‌های رنگی و آماده‌سازی این فرفه‌ها و گل‌ها برای استفاده در مراسم جشن‌های مربوط به میلادها.

پنج شنبه ۳۰ / تیرماه / ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: تمرين دکلمه خوانی به مناسبت ولادت حضرت زهرا(س) و تمرين نمایش «نظر نهایی»

مقطع ابتدایی: ساخت کاردستی‌ها از برگ‌ها و سنگ‌ها؛ مربی سعی کند در تهیه ابزار و لوازم لازم از قبل فکر کند و به آماده‌سازی وسایل مورد نیاز اقدام نماید. توجه شود که مکان اجرا و موجود بودن وسایل در خسن اجرای برنامه تأثیر زیادی دارد.

هفته سوم

۷ - مرداد ماه سال ۱۳۸۴

در این هفته که میلاد با سعادت حضرت فاطمه زهراء(س) در روز ۵/مردادماه ۱۳۸۴ مطابق با ۲۰ / جمادی الثانی / ۱۴۲۶ قرار دارد، لازم است مریض در جهت اجرای هر چه بهتر برنامه‌های این روز نهایت تلاش و هماهنگی خود را انجام دهد.

یکشنبه ۲ / مرداد / ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: تمرين نمایش

متن دو نمایش با عنوان‌های «بهترین خلقت» و «آموزش» را که تهیه شده است، در دسترس دانش آموزان انتخابی قرار داده تا به تمرين و حفظ آنها بپردازند.

مقطع ابتدایی: ساخت کاردستی «لیوان تاشو»

سه شنبه ۴ / مرداد ماه ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: ادامه تمرين نمایش‌های «بهترین خلقت» و «آموزش» .

مقطع ابتدایی: ساخت کاردستی «کاغذ و تا» ، «کاغذ و کاردستی»

پنج شنبه ۶ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مراسم عمومی جشن میلاد حضرت فاطمه زهراء(س).

طبق دستورالعمل ویژه‌نامه، لازم است از قبل، مقدمات برگزاری انجام شود که عبارت است از:

آذین‌بندی محل اجرای جشن، توزیع دعوت‌نامه و دعوت از مادران، تمرين سرود و تئاتر و ... .

هفته چهارم

۱۴ مرداد ماه سال ۱۳۸۴

یکشنبه ۹ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مقاطع راهنمایی: ادامه ساخت ماکت جنگ بدر و داستان جنگ بدر.

مقاطع ابتدایی: جمع‌آوری تصویرهای رنگ آمیزی شده و استفاده از تصویرهای جمع‌آوری شده در بیان داستان جنگ بدر.

سه‌شنبه ۱۱ / مرداد ماه ۱۳۸۴

مقاطع راهنمایی: اجرای دو نمایش «جاسوس» و «نظر نهایی».

مقاطع ابتدایی: رنگ آمیزی تصویرهای جنگ أحد و جمع‌آوری آن‌ها.

پنج‌شنبه ۱۳ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مقاطع راهنمایی: شروع به ساخت ماکت جنگ أحد و بیان داستان جنگ أحد،

تمرین حکایت خوانی از زندگی امام محمد باقر علیه السلام

مقاطع ابتدایی: استفاده از تصویرهای جمع‌آوری شده در جهت بیان تقریبی مکان و وقوع جنگ أحد، آماده سازی گل‌های کاغذی و رنگ آمیزی آن‌ها.

توضیح: با توجه به در پیش بودن ولادت با سعادت حضرت امام محمد باقر علیه السلام

در تاریخ ۱۶ / مرداد ماه / ۱۳۸۴ روز یکشنبه، جهت آماده سازی مقدمات این

جشن لازم است مربی هماهنگی لازم را با دست‌اندرکاران این مراسم انجام دهد.

تزیین محل برگزاری جشن، بسته‌بندی پاکت‌های پذیرایی (شکلات و....)

نوشتن دعوت نامه برای مدعوین و تمرین سرود میلاد امام محمد باقر علیه السلام

هفته پنجم

۱۵-۲۰ مرداد ماه سال ۱۳۸۴

یکشنبه ۱۶ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مراسم عمومی و مشترک جشن میلاد حضرت امام محمد باقر ع

سه شنبه ۱۸ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: ساخت هواپیمای مقوایی و مقایسه ابزار جنگ‌های قدیمی و مدرن و تمرین ۳ نمایشنامه درباره جنگ اُحد با نام‌های «شورای نظامی، نافرمانی از فرمانده و حمایت از رهبری».

مقطع ابتدایی: ساخت قطار کاغذی و آکواریوم.

پنجشنبه ۲۰ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مقطع راهنمایی: ساخت چراغ مطالعه کاغذی و اجرای نمایشنامه‌های جنگ اُحد.

مقطع ابتدایی: کاردستی و کاغذ، رنگ و کاغذ.

هفته ششم

۱۳۸۴ - ۲۷ مرداد ماه سال

یکشنبه ۲۳ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مقاطع راهنمایی: آمادگی برای برگزاری جشن میلاد امام جواد علیه السلام و تمرین متن دو نمایش نامه «شیعه مخلص» و «رایحه خوشبوی مریم» و تمرین متن دکلمه.

مقاطع ابتدایی: تمرین نمایش و دکلمه

سه شنبه ۲۵ / مردادماه / ۱۳۸۴

مراسم عمومی و مشترک جشن میلاد امام جواد علیه السلام

چهارشنبه ۲۶ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

آمادگی برای جشن اختتامیه.

این آمادگی شامل موارد زیر می باشد:

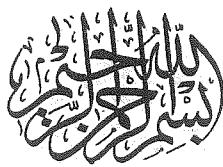
تمرین داستان میلاد حضرت علی علیه السلام، نوشتن نامه به پدر، تنظیم دعوت نامه

از اولیاء، کمک به برپایی نمایشگاه و تمرین سرود میلاد حضرت علی علیه السلام.

پنج شنبه ۲۷ / مرداد ماه / ۱۳۸۴

مراسم عمومی و مشترک جشن میلاد حضرت علی علیه السلام و جشن اختتامیه.

یاس گبود

ویژه برنامه شهادت حضرت زهرا - سلام الہ علیها۔

باسلام و عرض تسلیت خدمت شرکت کنندگان محترم. همان طور که می دانید در ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا(س) به سر می بردیم. به همین جهت برنامه هایی در نظر گرفته شده است. ابتدا آیاتی از سوره «انسان» قرائت می شود.^۱ آیاتی که تلاوت شد در شأن علی الکعبه و فاطمه(س) و امام حسن و امام حسین علیهم السلام و فضه که خدمتکار ایشان بود، نازل شده است. جریان از این قرار بود که روزی امام حسن و امام حسین علیهم السلام مريض شدند. پیامبر اكرم(ص) به علی الکعبه فرمود که برای سلامتی آن دو امام بزرگوار نذر نماید. علی الکعبه برای سلامتی آن دو امام بزرگوار سه روزه نذر نمود. امام حسن و امام حسین علیهم السلام- فاطمه (س) و فضه به پیروی از علی الکعبه سه روز روزه نذر نمودند. بعد از سلامتی امام حسن و امام حسین علیهم السلام، زمان وفای به نذر رسید، ولی چیزی در خانه نبود. علی الکعبه کار نمود و مقداری جو تهیه نمود. فاطمه زهرا (س) یک سوم از جو را آرد نمود و ۵ قرص نان تهیه

. ۱. سوره انسان، آیات ۱۰ - ۵.

نمود. هنگام افطار، مسکینی بر آنها وارد شد و تقاضای غذا نمود. آنها نان‌های خود را به مسکین دادند و خود با آب افطار نمودند. فردا و پس فردا آن روز نیز یتیمی و اسیری آمدند و تقاضای غذا نمودند که آن بزرگواران باز غذای خود را به آنها دادند. برای این جریان، آیات فوق نازل شد.^۱

امروز از میان اهل بیت از فاطمه زهرا (س) می‌گوییم که بعد از وفات پیامبر(ص) برای حضرت فاطمه زهرا (س) جز غم و اندوه چیزی نماند.

بعد از نبی غم ماند و مولا ماند و زهرا
تنها مه برج تولا ماند و زهرا

روزی که ختم الانبیا چشم از جهان بست

با یک جهان اندوه مولا ماند و زهرا^۲

آری فاطمه زهرا(س) با آن همه مقام و منزلت بعد از پیامبر اکرم(ص) از سوی دشمنان دین مورد اذیت و آزار قرار گرفت به طوری که دشمن با آگاهی از مقام فاطمه زهرا (س) خاطرش را آزردند. در این قسمت به یک منزلت فاطمه زهرا(س) نزد پدر بزرگوارشان به سراغ قرآن می‌رویم. من قسمتی از آیه نور را تلاوت می‌کنم.^۳

بعضکم بعضا

کدعاء

بینکم

دعاءالرسول

لاتجعلوا

۱. ملافعه الله، کاشانی، منهج الصادقین، کتابفروشی اسلامیه، تهران، ۱۳۴۴، ج ۱۰، ص ۹۷.

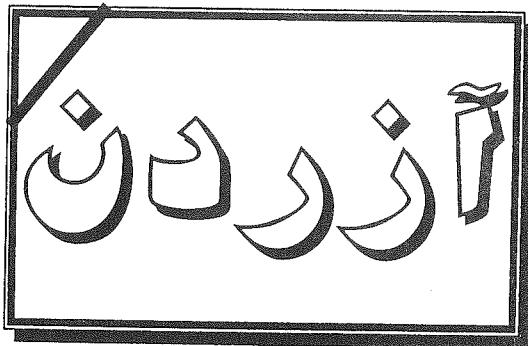
۲. محمد علی مردانی، مجموعه شعر اهل بیت (حضرت فاطمه)، نشر هماهنج، تهران، ۱۳۷۶، ج ۱، ص ۶۱.

۳. با هماهنگی قبلی، پنج دانش آموز انتخاب می‌شوند که به هر کدام یک کارت داده می‌شود. وقتی کلمه اول آیه قرائت شد، دانش آموزی که آن کارت را دارد رو به تماشاگران وارد صحنه می‌شود. بدین ترتیب برنامه ادامه پیدا می‌کند تا پنج کارت به ترتیب رو به تماشاگران کامل شود. سپس ترجمه آیه گفته می‌شود.

فاطمه زهرا (س) فرمود: وقتی این آیه «لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءَ بَعْضِكُمْ بَعْضًا...» نازل شد، پس از آن، از این‌که بگوییم «ای پدر جان» خودداری کردم و ایشان را به «رسول الله» خطاب می‌کردم.»

پدرم پس یک بار و دوبار و سه بار وقتی ایشان را یا رسول الله صدا کردم از پاسخ دادن خودداری نمود. سپس رو به من کرد و فرمود: «فاطمه جان! این آیه درباره تو و خانواده تو و نسل تو نازل نگردیده است، زیرا که تو از من هستی و من از تو می‌باشم. این آیه درباره جفاکاران و اهل خشونت از قریش، یعنی انسان‌های خودخواه و متکبران نازل گردیده است. پس فاطمه جانم به من بگو «ای پدرم» زیرا که این سخن قلبم را زنده می‌کند و خدا را راضی می‌گرددند.^۲

این حکایت را شنیدید و می‌دانید که بعد از پیامبر(ص) قلب او را آزردند در اینجا به کلمه‌ای که توسط یک دانش آموز به شما نشان داده می‌شود، توجه نمایید. همان‌طور که می‌بینید کلمه «آزردن» است.

۱. نور / ۶۳

۲. سید محمد کاظم قزوینی، فاطمه زهرا (س) از ولادت تا شهادت، دکتر حسین فریدونی، نشر آفاق، ۱۳۷۱، ج ۴، ص ۲۲۸ به نقل از بحار الانوار جلد دهم

شمایک سخنی از پیامبر اکرم(ص) درباره فاطمه زهرا (س) بگویید که آزردن در آن به کار رفته باشد؟

بله! پیامبر(ص) فرمود: «فاطمه پاره تن من است. هر که او را بیازارد مرا آزرده است و هر که او را غضبناک نماید من را به غضب آورده است.» طبق این حدیث آزردن فاطمه زهرا(س) آزردن رسول خدا(ص) است. خداوند هم در قرآن به این مطلب اشاره کرده است. چطور؟ به این آیه که توسط برادرمان قرائت می شود، توجه نمایید.^۲ «انَّ الَّذِينَ يُؤْذِنُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ لِعْنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعْدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِبِّنَا»

طبق آیه، اذیت کردن فاطمه زهرا (س)، اذیت نمودن رسول خداست. کسانی هم که رسول خدا را اذیت نمایند، مورد لعن خداوند در دنیا و آخرت قرار می گیرند. در این قسمت به یک دکلمه از درد دل علی الله درباره فاطمه زهرا(س) که توسط یکی از عزیزان قرائت می شود، توجه فرمایید.

چه کند علی با این همه تنها
ای خدا! چقدر خوب بود این زن
چقدر محجوب بود
چقدر مهربان بود
چقدر صبور بود

پس آب بریز اسماء! کاش آبی بود که آتش این دل سوخته را خاموش می کرد.

۱. لطفاً از قبل یک برگ مقوا به اندازه A4 تهیه و کلمه «آزردن» را روی آن با خط خوش مثل طرح نوشته شود.

۲. با هماهنگی قبلی از همان دانش آموز بخواهد تا آیه پشت کارت «آزردن» راتلاوت نماید و ترجمة آن را بخواند (کسانی که خدا و رسول خدا را اذیت کنند، خداوند در دنیا و آخرت آنها را لعنت نماید).

ای اشک بیا! بیا که این جاست جای گریستن
 ای خدا! این غسل نیست
 شست و شو نیست
 مرور مصیبت است
 دوره کردن درد است
 تداعی منت است
 ای وای از حکایت محسن!
 حکایت فاطمه و آن در و دیوار
 حکایت آن میخ‌های آهنین با بدنه نحیف و خسته و بیمار
 حکایت آن آتش با آن تن تب دار
 حکایت آن دست پلید با این گونه رخسار!
 حکایت آن همه مصیبت با این دل بی قرار
 آرامتر اسماء، خسته‌ام خدا! چقدر خسته‌ام^۱

بعد از اتمام دکلمه، چهار نفر (با هماهنگی قبلی) با چهار پرچم سیاه بر دوش
 وارد صحنه می‌شوند و این چند بیت را زمزمه نمایند

غريب و خسته و تنها کنارخانه بنشستم
 مدینه گزیه کن با من که زهر رفتہ از دستم
 واویلا، آه و واویلا، شدم من یکه و تنها

سپس به همان حالت رو به جمعیت قرار گرفته و به حالت حزن و اندوه
 می‌نشینند، مدادح در اینجا شعر را از اول تا آخر با آهنگ حزن آلود می‌خوانند.

غريب و خسته و تنها کنارخانه بنشستم

۱. سید مهدی شجاعی، کشته پهلو گرفته، نشر جوان، ۱۳۶۸، ج ۱، ص ۱۴۰ و ۱۴۲.

مدينه گريه کن با من   که زهرا رفته از دستم
 واويلا، آه و واويلا، شدم من يكه و تنها
 بنال از داغ آن بلبل   که پر پر در قفس مى زد
 به جرم يا على گفت   به پشت در نفس مى زد
 واويلا، آه و واويلا، شدم من يكه و تنها
 غريبى مرا مردم   همه با چشم خود ديدند
 ميان شعله آتش   گلم را بال لگد چيدند
 واويلا، آه و واويلا، شدم من يkeh و تنها
 بود هر شب همي نفرین   به لب در دشت و صحرایم
 الهمي بشکند دستي   که سيلی زد به زهرایم
 گلاب از دیده جاري بر   سر سجاده کن زينب
 برای مادرت زهرا   کفن آماده کن زينب
 واويلا، آه و واويلا، شدم من يkeh و تنها

بعد از پایان این زمزمه، مداعح شروع به مصیبت خوانی می نماید.

حضرت فاطمه زهرا(س) در بستر قرار گرفت. ساعت رفتن فرا رسید. سلام بر جبرئيل! سلام بر رسول خدا! چشم هایش بسته شد. دیگر صدای فاطمه بلند نبود. اسماء روی بدن فاطمه افتاد. گريه می کرد و او را می بوسید. در این هنگام حسن و حسین- عليهم السلام- وارد شدند. آنان دیدند که مادرشان رو به قبله دراز کشیده است. فرمودند: «ای اسماء مادر ما هیچ وقت در این ساعت نمی خوابید؟» اسماء عرض کرد: «ای فرزندان رسول خدا مادر شما نخوابیده است، بلکه از دنیا رفته است.» با شنیدن این سخن، حضرت امام حسن و امام حسین- عليهما السلام- خویشتن را بر روی مادر می اندازند. امام حسن الطیّب در حالی که پاهای مادر را می بوسید فرمود: «مادر جان! قبل از آنکه جان از بدنم بیرون رود با من سخن بگو.» امام حسین الطیّب مادر را می بوسید و می فرمود: «مادر جان! من فرزند تو

حسینم. مادر جان پیش از آن که قلبم از حرکت باز ایستد و بمیرم با من حرف بزن».

اسما به آن دو فرزند داغ دیده و دو جگر گوشه پیامبر(ص) عرض کرد: «ای فرزندان رسول خدا! به سراغ پدرتان بروید و وی را از درگذشت مادرتان آگاه کنید. امام حسن و امام حسین علیهم السلام- به سوی مسجد به دنبال پدرشان علی الله رفتند. نزدیک مسجد که رسیدند صدای خود را به گریه بلند کردند. گروهی از صحابه گرد آنان جمع شدند و از سبب گریه‌شان پرسیدند. آن دو بزرگوار گریه‌کنان گفتند: «مادرمان مرده است». علی الله وقتی خبر مرگ زهراء(س) را شنید، طاقت‌ش را از دست داد و بر روی زمین افتاد. فرمود: «یا فاطمه! بعد از تو به چه کسی خود را تسلی دهم!».

در این قسمت با هماهنگی قبلی، تعدادی از بچه‌ها در مقابل تماشاگران قرار می‌گیرند. مداعح نوحه سینه زنی را می‌خوانند تا آن‌ها به سینه بزنند^۱

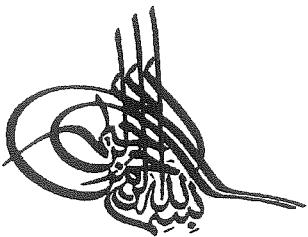
مادر چرا دیگر نمی‌آید صدایت	فروغ دیده علی اول شهیده علی
مظلومه مادر، مظلومه مادر (۲)	برخیز و با آن خطبه‌های آتشینت
یاری نما از همسر خانه نشینت	فروغ دیده علی اول شهیده علی
مظلومه مادر، مظلومه مادر	با همسرت از سیلی دشمن نگفته
من دخترت بودم چرا با من نگفتی	فروغ دیده علی اول شهیده علی
مظلومه مادر، مظلومه مادر	رفتی ز شهر و در بیابان گریه کردی
گه در احد، گه بیت الاحزان گریه کردی	فروغ دیده علی اول شهیده علی
مظلومه مادر، مظلومه مادر ^۳	

۱. پیشین، سید محمد کاظم فزوینی، ص ۵۹۴ تا ۵۹۶.

۲. اگر وقت اجازه داد قسمت سینه زنی اجرا شود و الا بعد از مصیبت خوانی یا دعا برنامه به پایان می‌رسد.

۳. پیشین، از محرم تا غدیر، ص ۱۱۰.

ویژه برنامه جنگ پدر

هیجده ماه از ورود پیامبر به مدینه می‌گذشت که چنین خبری به پیامبر رسید: «کاروان تجاری قریش به سرپرستی ابوسفیان از شام به سوی مکه در حال بازگشت است.»

هشت شب از ماه رمضان گذشته بود که پیامبر برای حمله به کاروان کفار از مدینه خارج شد. و پس از حرکت به سوی مکه در نزدیکی شهر «ذئبه» در نزدیکی بدر فرود آمد.

ابوسفیان باشیدن خبر حمله اهالی مدینه و مسلمانان، فردی را به سوی مکه روانه کرد تا قریش را خبر دهد و خود از راه اصلی منحرف شد و از راههای سخت و طولانی توانست کاروان تجاری را نجات دهد.

از سوی دیگر خبر که به کفار مکه رسید، خود را آماده دفاع کردند و مقابل لشگر پیامبر برای مقابله حاضر شدند. با این‌که کاروان آن‌ها گریخته بود، حاضر به بازگشت نشدند و برای نشان دادن شجاعت خود رودرروی لشگر اسلام ایستادند. بامداد روز هفده رمضان جنگ آغاز شد.

ابتدا حمزه، عبیده و علی^{علیهم السلام} در جنگ تن به تن با شیوه و عتبه و ولید بن عتبه قرار گرفتند و آن‌ها را به قتل رساندند. این ضربه سختی بر روحیه سران قریش بود. سپس جنگ عمومی آغاز شد. هنگام ظهر با شکست و عقب نشینی دشمن و پیروزی ارتضی اسلام جنگ به پایان رسید.

اما می خواهم تعداد و آماری از هر دو لشگر را برایتان بیان کنم!

راستی بچه‌ها! چرا مسلمانان با امکانات و تعداد کم توانستند به پیروزی
برسند؟

بله خیلی ممنون، تنها عامل پیروزی مسلمانان، «ایمان^۱» به خدا بود که در جان
آن‌ها ریشه دوانده بود. و از طرف دیگر نبرد مسلمانان فقط برای رضای خدا بود،
ولی مشرکان در راه شیطان و بت و هوای نفس در مقابل مسلمانان ایستادند. در
نتیجه شکست خوردهند.^۲

۱. از کارت‌هایی در طرح‌های مقواپی و ... مثل نمونه در برنامه اجرا شود.

۲. محمد ابراهیم آیتی، شهیدان اسلام در عصر پیامبر، ص ۴۵ تا ۴۳.

نهايشن: جاسوس

راوي: نسيم صحبيگاهي لطافت خاصي داشت. آبي به سر و صورت خود ريختند. يكى از آن دو غلام به دوستش گفت: «چند روز در راه بودی؟» دوستش پاسخ داد که روز و شب حرکت مى‌کرديم تا خودمان را به اينجا برسانيم. هنوز معلوم نيسن چه سرنوشتى در انتظار ماست. اما آيا مى‌دانى که لشگر پيامبر(ص) نيز همين نزديكى‌ها هستند؟ نه، نمى‌دانم. حالا صبر کن لابد برای آب خواهند آمد. هر کسی که بيايد از او اطلاعات کسب مى‌کنیم.

امام علی الصلی اللہ علیہ و آله و سلم با جمعی از ياران پيامبر(ص) ماموریت یافت تا با گروه گشتنی که تشکيل داده بودند از موقعیت و تعداد سپاه دشمن اطلاع حاصل کنند. کنار چاه آب بدر، مرکز تجمع و رد و بدل کردن اطلاعات جنگی و سري بود آن‌ها کنار همين مكان با دو غلام قريش روبه‌رو شدند. آن‌ها را دستگير کردند و نزد پيامبر(ص) آورند.

راوي: رسول خدا(ص) فرمود: قريش در کجا قرار دارد؟

دو غلام: پشت همين کوهها.

راوي: رسول خدا(ص) فرمود که تعداد آن‌ها چند نفر است؟

دو غلام: نمى‌دانيم.

راوي: رسول خدا(ص) فرمود که روزی چند شتر برای خوردن مى‌کشند.

دو غلام: نه يا ده شتر.

راوی: رسول خدا(ص) فرمود که دیگر کافی است. معلوم شد سپاه قریش بین نهصد و هزار نفر می‌باشد.^۱

راوی: پیامبر(ص) شورای نظامی با حضور یاران خود تشکیل داد تا از آن‌ها در مورد ادامه کار نظرخواهی کند. حضرت فرمود که نظر شما در این باره چیست؟ یک نفر از مهاجران: ای رسول خدا! بزرگان و دلاوران قریش با آمادگی کامل در این کارزار شرکت نموده‌اند. همچنین آن‌ها به آیینی ایمان نمی‌آورند. از طرف دیگر ما از مدینه با آمادگی کامل بیرون نیامده‌ایم.

راوی: رسول خدا(ص) به او گفت بنشین در این هنگام مقداد بلند شد. مقداد: ای رسول الله! قلوب ما با شماست. آنچه را خدا به تو دستور داده است همان را اجرا کن. ما به شما سخن بنی اسرائیل به موسی را نمی‌گوییم. وقتی موسی آن‌ها را دعوت به جهاد کرد گفتند که ای موسی! تو و پروردگارت بروید و ما نشسته‌ایم. ای رسول خدا! ما نیز در رکاب شما با دشمنان می‌جنگیم.

راوی: رسول خدا(ص) مقداد را دعا کرد. حضرت که تا به حال اظهار نظر مهاجران مکه را شنیده بود رو به انصار مدینه نمود و گفت: «نظریه شما چیست؟» سعد گفت: گویا منظور شما ما هستیم یا رسول الله!

راوی: رسول خدا(ص) فرمود که بله.

سعد: ما به تو ایمان آورده‌ایم و تو را تصدیق نموده‌ایم. هر چه شما تصمیم بگیری ما نیز پیروی می‌کنیم. ما از رویه رو شدن با دشمن نمی‌ترسیم. به فرمان خداوند به هر نقطه می‌خواهید می‌رویم.

راوی: رسول خدا با نشاط شد و فرمان حرکت و جهاد را داد.^۲

۱. جعفر سبحانی، فروغ ابدیت، ج ۱، ص ۴۹۷ (با اندکی تصرف)

۲. برای اجرای این نمایشنامه کوتاه به یک راوی، یک مهاجر، مقداد، و سعد نیاز است.

مهر مادر

ویژه برنامه ولادت حضرت زهرا(س)

ویژه برنامه‌ای که پیش روی شما قرار دارد به مناسبت ولادت یگانه دخت پیامبر گرامی اسلام، حضرت فاطمه زهرا(س) آماده شده است.

این ویژه برنامه برای عموم دانش‌آموزان و والدین آن‌ها، به ویژه مادران تهیه گردیده است. لذا ضروری است قبل از اجرای این برنامه موارد ذیل را به دقت مطالعه فرمایید و اجرا نمایید.

- برنامه شما در شب ولادت، یا در روز ولادت در حسینیه، مسجد، سالن نمایش و... قابل اجرا است. لذا از قبل جهت تهیه و تدارک مکان اجرا اقدام فرمایید.
- مکان اجرا باید به صورت زیبا آذین‌بندی و چراغانی شود. برای این کار از خود بچه‌ها و طرح‌های زیبای آن‌ها کمک گرفته شود.
- لازم است متن نامه‌ای به فرشته را تکثیر و یک هفتہ قبل از مراسم به بچه‌ها دهید تا ادامه آن را تکمیل کنند و به شما تحویل دهند. شما نیز از بین آن‌ها چند نمونه را انتخاب کنید و یا همه آن‌ها را در ورودی محل مراسم نصب نمایید تا در معرض دید والدین و بچه‌ها قرار گیرد. شما

- می توانید در صورت داشتن فرصت، چند نمونه برتر را انتخاب کنید تا
توسط بجهه هادر بین برنامه خوانده شود^۱.
- دعوت نامه ای برای مادران بفرستید و از آنها و خانواده هایشان جهت
شرکت در مراسم دعوت نمایید.^۲ در ضمن در پایین دعوت نامه، دو
سؤال برای مادران طرح شده است که لازم است پاسخ را در همان
دعوت نامه بنویسند و تحويل دهند تا بین پاسخ های صحیح، قرعه کشی
صورت بگیرد و به سه نفر هدیه ای در پایان مراسم تحويل شود.
  - برای پذیرایی از میهمان ها شیرینی، شربت و بسته های شکلات تهیه
شود. برای این کار می توان با اعلام در مسجد از نیکوکاران کمک گرفت.
  - یکی از دانش آموزان که در قرائت قرآن صوت زیبایی دارد، انتخاب شود
تا در روز مراسم در آغاز برنامه سوره کوثر را قرائت نماید. یکی دیگر از
دانش آموزان هم در کنار او قرار گیرد و ترجمة آیات را بخواند.
  - یکی از دانش آموزان را به عنوان مجری برنامه انتخاب کنید. لازم است
کسی انتخاب شود که توانایی مجری گری را داشته باشد.

۱. متن نامه در ادامه خواهد آمد. توجه کنید که اگر تکثیر مقدور نبود از خود بجهه ها بخواهید درون برگه ای
نوشته و تحويل دهند.

۲. متن دعوت نامه در ادامه خواهد آمد. پاسخ دو سؤال عبارت است از: ۱- نفعه ۲- تسبیحات حضرت زهرا،
۴۳ مرتبه الله اکبر، ۳۳ مرتبه الحمد لله، ۳۳ مرتبه سبحان الله.

و اما برنامه‌ها، که توسط مجری اعلام می‌شود:

۱. تلاوت قرآن.
۲. دکلمه توسط دو تن از دانشآموزان راهنمایی دختر.
۳. نمایشنامه روایت میلاد حضرت زهرا(س) توسط پسران.
۴. مسابقه توسط مریم محترم که دارای دو بخش خواهد بود.
  - ۱- برای دانشآموزان ابتدایی و راهنمایی دختر.
  - ۲- برای دانشآموزان ابتدایی و راهنمایی پسر.
۵. سرود میلاد.
۶. نمایشنامه «آموزش»، توسط دختران.
۷. دکلمه، توسط دو دانشآموز ابتدایی دختر.
۸. پذیرایی از میهمانان و اهدای هدایا به کسانی که به سؤال عمومی پاسخ درست دادند.

---

۱. دکلمه‌ها را حتی الامکان حفظ کنند و اجرا کنند، ولی می‌توان از روی نوشته هم اجرا کرد.

اولین شخص که برنامه را شروع می‌کند، مجری برنامه است!

۱. «بسم الله الرحمن الرحيم»، با نام و یاد خدای خوبی‌ها و با سلام خدمت شما میهمانان گرامی، ویژه برنامه ولادت را آغاز می‌کنیم. در آغاز برنامه به تلاوت آیاتی از قرآن با هدیهٔ صلواتی بر محمد و آل محمد توجه کنید.

۲. مجری:

ای دختری که پیش تو بابا کندسلام تو کوثر هستی و به تو طوبی کند سلام فرمود مصطفی که جزاًش بودبهشت هر کس که تاسه روز به زهراء کند سلام ما هم به محضر بی بی دو عالم سلام عرض می‌نماییم و ولادت با سعادتش را به پیشگاه امام عصر(عج) و رهبر انقلاب و شما عزیزان تبریک و تهنیت می‌گوییم و به اجرای دلکلمه‌ای زیبا توسط دو نفر از دانش‌آموزان دعوت می‌کنیم.

۳. مجری:

ای همراز خدیجه، ای میوه قلب پیامبر، ای یاور بی همتای علی، خوش آمدی.

اکنون نظر شما را به قسمت بعدی برنامه جلب می‌نماییم؛ البته با صلوات بر یگانه بانوی عالم.

۴. مجری:

باز هم میلاد نور است روز سبز و شاد مادر

می‌شود لبریز از مهر خانه‌ها با یاد مادر

در این قسمت از روحانی گرانقدر کلاس‌های تابستانی دعوت می‌کنیم با برنامه جذاب خود ما را به فیض برسانند.

۱. توجه کنید که ما چکیده آنچه مجری در لایه لای برنامه‌ها باید بگوید را همراه با اعلام برنامه‌ها آورده‌ایم.

مجزی: ۰

با تقدیر و تشکر فراوان از استاد گرامی که با برنامه خوب خود، جذابیت حشر: را دو چندان کر دند.

مادر گل همیشه بهار خانه است، پس باید با هم قدر دان او باشیم.
بدون مقدمه می‌رویم سراغ برنامه بعدی. که اجرای یک سرود است.

٦٧

ما تشک از این عزیزان

میهمانان عزیز! تا دوستانتان آماده اجرای برنامه بعدی می‌شوند، من یکی از نامه‌هایی که دانش‌آموزان به مادران خود نوشته‌اند را انتخاب کرده‌ام و برایتان می‌خوانم.^۱

محری: ۷

چون آفتاب باشیم	باید که ابر باشیم
ما در حجاب باشیم	باید که مثل زهرا

حالاً نوبت یک دکلمه زیباست که با تشویق شما به آن گوش می‌دهیم.

مجزی

یکی دیگر از نامه‌ها را مجری می‌خواند و سپس می‌گوید:
حالا از روحانی گرامی دعوت می‌کنیم جهت اهدای هدايا به برندگان
سؤالهای عمومی تشریف بیاورند.^۲

۱. پس از اتمام نامه بدون مقدمه صحنه را ترک می کند تا برنامه بعدی شروع شود.
۲. اگر میهمان ویژه‌ای هم داشتید دعوت کنید در اهدای جوایز شرکت کنند. در ضمن می‌توانید به دو یا سه نامه برتر به مادران را هم جایزه دهید.

نامه‌ای به بهترین فرشته

۶

ای صبر ماندگار!
 آسمان کجا و دامن پر از ستاره‌ات
 یا زمین کجا و مهریانی بهاره‌ات
 حیرت آور است
 صبر ماندگار عاشقانه‌ات!
 مادر مهریانم! سلام: .....

موضوع: «دعوت نامه»

در باغ سبز زندگی مادر بهار دیگر است.

مادر گرامی دانشآموز.....

با سلام و تبریک روز میلاد حضرت زهرا (س) یگانه بانوی نمونه اسلام و روز
مادر به شما و خانواده شما.

از شما و سایر اعضای خانواده دعوت می‌شود در محفل جشنی که به مناسبت
ولادت دخت پیامبر ﷺ و روز مادر برپا شده است شرکت فرماید و از برنامه‌های
متنوعی که فرزنداتنان در طرح تابستانی برای این روز مبارک تدارک دیده‌اند،
بهره ببرید.

شرکت شما موجب سرافرازی ما و شادی فرزنداتنان خواهد بود.

زمان:

مکان:

با تشکر فراوان

به پرسش‌های زیرپاسخ دهید و آن را روز جشن به دست‌اندرکاران برنامه تحویل
دهید.

۱. خانم را نام ببرید که حافظ قرآن بود و در خانه چهار معصوم
خدمت می‌کرد؟
۲. هدیه مخصوص خداوند به فاطمه زهرا(س) که ثوابی معادل هزار
رکعت نماز دارد، چه نام دارد؟

موضوع: دکلمه‌ای با نام عطر گل محمدی

اجرا: توسط دو تن از دانشآموزان راهنمایی دختر

عطر گل محمدی

نفر اول:

او عطر گل محمدی بود

مانند نسیم، بوی گل داشت

گل‌های سپید مهربانی

در باغ دلش، همیشه می‌کاشت

نفر دوم:

با خواندن آیه‌های قرآن

او بوی گل بهار را داشت

در خانه صدای مهربانش

آرامش چشمہ سار را داشت

نفر اول:

در آبی آسمان قلبش

خورشید محبت خدا بود

او همسر چون گل علی بود

او مادر پاکی و صفا بود

نفر دوم:

او فاطمه، دختر محمد

او پاک‌ترین گل جهان است

او مادر یازده ستاره

در مذهب پاک شیعیان است

شعر از: جعفر ابراهیمی

روایت: «بهترین خلقت»

اجرا: توسط دانشآموزان راهنمایی پسر^۱

راوی ۱: خدیجه اولین زنی بود که به پیامبر ایمان آورد. فضیلت و تقوا در وجودش موج می‌زد. او همان زن بزرگوار و آزاده‌ای بود که تمام شرود عظیم خود را برای ترویج و تبلیغ آیین مبین اسلام در اختیار پیامبر قرار داد.

راوی ۲: از وقتی که خدیجه با پیامبر ازدواج کرد، زنان مکه از او دوری کردند و تنهاش گذاشتند. خدیجه خیلی از این امر نگران بود، ولی کودکی، مونس تنهاشی خدیجه بودو با او سخن می‌گفت.

راوی ۳: بله، او وجود نازنین فاطمه بود که در وجود مادر در حال رشد بود. در ضمن هم صحبت و غمخوار مادر بود و او را دلداری می‌داد.

راوی ۱: خدیجه این مسئله را از پیامبر پنهان می‌داشت، زیرا برای خودش هم حیرت آور بود که چگونه ممکن است بچه‌ای که هنوز متولد نشده است می‌تواند چنین زیبا، صحبت نماید و همراز مادر شود.

راوی ۲: روزی از روزها پیامبر شنید که خدیجه با کسی صحبت می‌کند، در حالی که کسی در نزد خدیجه نیست.

راوی ۳: پیامبر(ص) فرمود: «خدیجه! با چه کسی صحبت می‌کردی؟»

۱. ترجمه: این قسمت، روایت ولادت حضرت زهرا(س) است که توسط سه نفر از دانشآموزان راهنمایی پسر در روز ولادت اجرا می‌شود. حتی الامکان از لباس‌های عربی استفاده شود.

راوی ۱: با فرزندی که در دل دارم، ای رسول خدا! اوست که مرا از تنها بی نجات داده و هم کلامم گشته است.

راوی ۲: سرانجام لحظه موعود فرا رسید. درد زایمان آغاز شد. خدیجه کسی را نزد زنان قریش فرستاد، ولی آن‌ها پاسخ دادند:

راوی ۳: خدیجه، محمد را انتخاب کرده است. آری او با یتیم مکه ازدواج کرد و حرف‌های ما را گوش نداد. به او ایمان آورده است. پس نباید از ما انتظار کمک داشته باشد.

راوی ۱: خدیجه! آن زن نامدار قریش، اینک تنها بی تنهاست.

راوی ۲: ناامید و هراسان چشم به در دوخت. نگرانی از تمام وجودش پیدا بود.

راوی ۳: خدیجه ناگهان دید که چهار زن در هاله‌ای از نور وارد می‌شوند.

راوی ۱: آه! خدای من! شما کیستید؟

راوی ۲: یکی از آن‌ها جلو آمد و گفت:

راوی ۳: ناراحت نشو و اندوهگین نباش. ما از سوی خدا آمده‌ایم و خواهرهای تو هستیم. من ساره، همسر ابراهیم؛ این (در حالیکه اشاره به اطراف خود می‌کند) آسیه، همسر فرعون؛ او مريم، دختر عمران و آن چهارمی هم کلثوم، خواهر موسی است. خداوند ما را فرستاده است تا به کمک تو آییم^۱

راوی ۱: پس هر کدام در یک طرف خدیجه نشستند و به او کمک نمودند تا فاطمه پاک و پاکیزه متولد شد.

---

۱. ذبیح الله محلاتی، ریاحین الشریعه، دارالکتاب اسلامی، ج ۱، ص ۶۳.

راوی ۲: الله اکبر! چنان نوری ظاهر شد که تمام خانه‌های مکه، بلکه تمام شرق و غرب زمین را فرا گرفت.

راوی ۳: ده حوری بهشتی با طشت‌های بهشتی آمدندو فاطمه(س) را با آب کوثر شست و شو دادند و در یک پارچه سفید بهشتی پیچیدند.

راوی ۱: نوزاد را به دست پدر سپردند تا نامگذاری نماید. خدا فرشته‌ای را مأمور کرد و نام «فاطمه» را به پیامبر الهام نمود. پیامبر هم نام او را «فاطمه» گذاشت.

راوی ۲: پس خدا به فاطمه چنین خطاب کرد: «ای فاطمه! تو را قرین و همنشین علم گردانیدم و از ناپاکی دور کردم^۱.

---

۱. اصول کافی، ج ۱، ص ۳۸۲. تلخیص از کتاب‌های ریاحین الشریعه، کتاب فرشته زمین، روح الله حسینیان، ص ۱۸۲۰. نگاهی به زندگی بانوی دل صدیقه کیرا، جواد نعیمی، ص ۱۴.

موضوع: مسابقه

اجرا: توسط مربی

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند رنگین کمان خداوند بخشندۀ و مهربان

خداوند زیبایی عطر و رنگ خداوند پروانه‌های قشنگ

سلام به شما مادران و تمام شما عزیزانی که در این محفل حضور دارید.

امیدوارم تا این جای برنامه خسته نشده باشید.

برنامه‌ای که برایتان اجرا خواهم کرد مسابقه است که دو مرحله دارد.

● مرحله اول

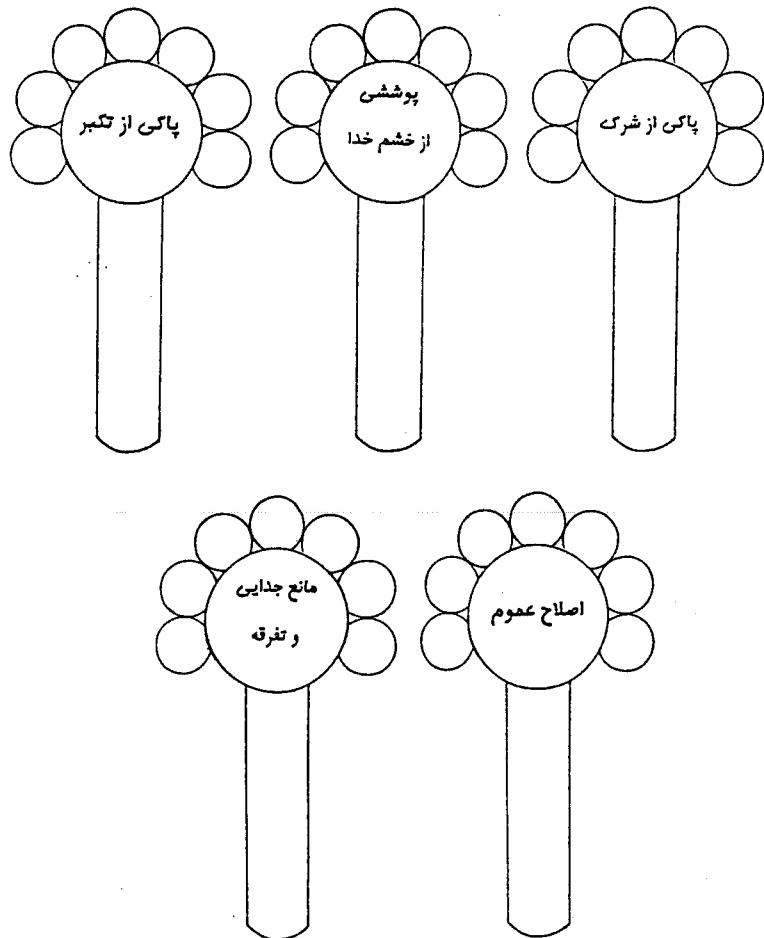
در این مرحله من از دانش‌آموزان دختر راهنمایی و ابتدایی که دوست دارند در مسابقه شرکت کنند، می‌خواهم دستشان را بالا بگیرند تا من ده نفر را انتخاب کنم^۱. بله شما و ... تشریف بیاورید.

شما ۵ نفر ابتدایی در طرف راست من و شما ۵ نفر راهنمایی در سمت چپ من بایستید.

من به هر یک از دانش‌آموزان ابتدایی یکی از این پلاکاردهای مقوایی که به شکل گل است و روی هر کدام یک کلمه نوشته شده است را می‌دهم^۲.

۱. مربی ۵ نفر از راهنمایی و ۵ نفر از ابتدایی انتخاب کند.

۲. مربی محترم از قبل مثل طرح نمونه را تهیه نماید. (در اندازه‌های کوچک‌تر هم باشد اشکالی ندارد).

به دست ۵ نفر راهنمایی هم نفری یک کارت می‌دهم که کلمه‌هایی درون آن‌ها نوشته شده است. آن‌ها باید کلمه‌ها را صحیح بخوانند و کلمه‌هایشان با هر گلی که مناسب دارد، کنار آن بایستند تا نفر برنده مشخص شود.

ایمان را	امریبه معروف را	نماز را	نیکی به پدر و مادر را	امامت را
----------	-----------------	---------	-----------------------	----------

با تشکر از این بچه‌ها
آنچه این دانش‌آموزان اجرا نمودند بخشنی از کلام گهربار حضرت زهراء(س)
است که می‌فرماید:
خداآوند:

پاکی از شرک	موجب	ایمان را
پاکی از تکبر	موجب	نماز را
پوششی از خشم خدا	موجب	نیکی به پدر و مادر را
اصلاح عموم	موجب	امر به معروف را
مانع تفرقه و جدایی	موجب	امامت را

قرار داد.^۱

با تشکر از همه شما بچه‌ها. حالا همه با هم با تشویق یزدی آن‌ها را بدرقه
می‌کنیم تا بنشینند:^۲ «خشن خشن خیلی خشن»
شب رفت و با سپیده
یک روز دیگر آمد
روزی که با طلوعش
زهرای اطهر آمد
حالا می‌رویم سراغ مرحله دوم

۱. البته موارد بیش از این مقدار است. برای مطالعه رجوع شود به کتاب گل واژه‌های پاکان، احادیثی از
۱۴ مخصوص ناصر پاک پرور، انتشارات مدرسه، ص ۷۱، ح ۳۰. الاحتجاج، ج ۱، ص ۲۵۹ - ۲۵۸.

۲. حتی الامکان همگی تشویق شوند.

حالا می‌رویم سراغ مرحله دوم

* مرحله دوم:

این مرحله نوبت پسران است. چه کسی دوست دارد در مسابقه ما شرکت کند؟

بله، خیلی ممنون. من ۴نفر ابتدایی و ۶نفر راهنمایی را دعوت می‌کنم به جایگاه بیایند تا مسابقه را آغاز کنیم.

خیلی متشرک! دو نفر ابتدایی سمت راست من و دو نفر دیگر طرف چپ من قرار گیرند. همین طور راهنمایی‌ها هم سه نفرشان در سمت راست من و سه نفر دیگرشان در سمت چپ من قرار گیرند. همانطور که می‌بینید تعداد هر گروه ۵ نفر است!

توجه کنید که من از هر گروه ۵ سؤال، یعنی از هر نفر یک سؤال می‌پرسم. هر فردی فقط باید به سؤال خود پاسخ دهد، نه سؤال دیگری و جواب آن را به خاطر بسپارد.

گروه اول:

سؤال نفر اول:

در

وروودی خانه:

سؤال نفر دوم:

خدمت

کار کردن برای کسی:

۱. ضمناً مربی در چیدن هر گروه دقت کند که در گروه یک دو نفر ابتدایی نفر اول و سوم و در گروه دوم ابتدایی‌ها نفر دوم و سوم باشند.

سؤال نفر سوم:

مادر

امروز روز اوست:

باش

سؤال نفر چهارم:

همان معنای «بمان» را من دهد:

زیرا

کلمه علت، به معنای برای این که، از این جهت:

گروه دوم:

بهشت

سؤال نفر اول:

جای نیکوکاران، جنت، فردوس:

زیر

سؤال نفر دوم:

پای

پایین، مقابل بالا:

مادران

سؤال نفر سوم:

پایه بی انتها:

است

سؤال نفر چهارم:

جمع مادر:

سؤال نفر پنجم:

فعلی که در پایان جملات توصیفی می‌آید:

خیلی ممنون از هر دو گروه، حالا با جمله «خُبِس، خُبِس خیلی خُبِس» مثل اصفهانی‌ها تشویقشان کنید.^۱

حالا اجازه بدھید مرحله دوم را اجرا کنیم. هر گروه فقط یک دقیقه وقت دارد که جواب‌های خودشان را به ترتیب افرادشان کنار هم قرار دهند و جمله مربوط به خودشان را بسازند. از همین حالا شروع شد.

از هر دو گروه متشرکریم که خیلی خوب جمله را ساختند.

گروه اول: در خدمت مادر باش زیرا / گروه دوم: بهشت زیر پای مادران است. این جمله را حضرت زهراء(س) می‌فرماید: «الزم رجلها فان الجنه تحت اقدامها^۲؛ در خدمت مادر باش، زیرا بهشت زیر پای مادران است.

خیلی ممنون که تا این لحظه وقت خود را در اختیار من گذاشتید. من فقط سه دعا کنم و شما را به خدا می‌سپارم و دعوت می‌کنم به ادامه برنامه امروز توجه کنید:

۱. خدایا! قلب بی بی دو عالم و فرزند غاییش را از ما راضی و خشنود نگهدار.
۲. فرج ولی عصر ما را برسان.
۳. یاری مان کن در خدمت مادران و پدران خود باشیم.

۱. ضمناً طوری تشریق کنید که فکر کنند مسابقه تمام شده است. در ضمن در وقت پرسش سؤال‌ها خیلی با تأکید نپرسید و وقتی پاسخ صحیح را شنیدید خیلی زود دنبال پرسیدن از شخص بعدی باشید.

۲. کتاب گل واژه‌های پاکان، احادیثی از ام‌عصوم، ج ۲۹، ص ۷۱ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۶۲۱.

موضوع: سرود میلاد

اجرا: توسط دانش‌آموزان پسر

آمده آن کس که سینه‌اش بهشت احمد بود

گل همیشه بهاری، باغ محمد بود (۲)

آمده آن کس که سینه‌اش بهشت احمد بود

گل همیشه بهاری، باغ محمد بود (۳)

نور جلی، یار علی، هستی حیدر آمده (۴)

ماه عالمین آمد، مادر حسین آمد (۵)

آمده آن کس که هستی‌ام بود ز هست او

خم شده احمد که تازند بوسه به دست او

آمده آن کس که هستی‌ام بود ز هست او

خم شده احمد که تازند بوسه به دست او

روح نماز- محروم راز- شفیعه محسن آمد (۶)

ماه عالمین آمد، مادر حسین آمد (۷)

ما که گدایی به درگه بقیه اللہیم

در شب میلاد مادرش، مدینه می خواهیم

نور جلی، یار علی، هستی حیدر آمد (۸)

ماه عالمین آمد، مادر حسین آمد (۹)

موضوع: نمایشنامه آموزش^۱

اجرا: توسط دانشآموزان راهنمایی دختر

راوی ۱: (در حالی که وارد صحنه می‌شود، رو به جمعیت می‌ایستد و ...) هم به امور خانه می‌پرداخت و هم مرجع علوم و معارف الهی بود.

راوی ۲: (همانند راوی اول پس از ورود چنین می‌گوید) برای آموزش دین و احکام دینی ارزش فوق العاده‌ای قائل بود. از پاسخ به سوال‌های دینی هرگز خسته نمی‌شد.

راوی ۱: آری، به قدری در این امر کوشما بود که حتی دیگران را نیز بر این امر تشویق می‌کرد.

راوی ۲: به کمک دوستانم امروز در این برنامه قصد داریم یکی از همین آموزش‌های حضرت زهراء(س) را برای شما به نمایش بگذاریم.

* در حالی که دو راوی به گوشۀ صحنه می‌روند، دو نفر که نقش خاطره‌گو و پرسشگر را اجرا می‌کنند وارد صحنه می‌شوند در حالی که با هم صحبت می‌کنند.
زن خاطره‌گو: آن روز را هرگز فراموش نمی‌کنم.

زن پرسش‌گر: کدام روز را می‌گویی؟

خاطره‌گو: در یکی از روزها، زنی پیشم آمد و گفت (آن زن وارد می‌شود)
زن: خواهر؛ مادرم سوال‌هایی در مورد نمازش دارد که سفارش کرده است از دختر رسول خدا(ص) بپرسم. ولی از مزاحمت برای او خجالت می‌کشم.

---

۱. توجه: این نمایشنامه توسط پنج نفر از دانشآموزان دختر (راهنمایی) در جشن ولادت اجرا می‌گردد.

خاطره‌گو: گفتم، ولی هیج وقت نباید انسان در یادگیری احکام دینی خجالت بکشد و برای خجالت کشیدن، نادان باقی بماند. حرف‌هایم موجب شد تا آن زن به طرف منزل حضرت فاطمه(س) حرکت کند.

زن: (درحالی که به نقطه‌ای خیره می‌شود) بی بی! مادر ضعیفی دارم. در نمازش مسئله‌ای پیش آمده است. مرا فرستاده است تا از شما مسئله‌اش را بپرسم.
راوی ۱: بی بی! دو عالم پاسخ مسئله‌اش را گفت.

راوی ۲: ولی آن زن بار دیگر آمد و مسئله‌ای دیگر پرسید.

راوی ۱: دوباره با مهربانی از حضرت زهرا(س) پاسخ مسئله‌اش را شنید.

راوی ۲: آری! حتی برای سومین مرتبه آمد و مسئله‌ای دیگر پرسید، ولی شرمگین از مزاحمت‌های مکرر بود.

زن: ای دختر رسول‌خدا(ص)! مزاحمت‌های مکرر من موجب آزار شما شد.

راوی ۱: ولی حضرت پاسخ داد: «هر مسئله‌ای که داشتی بیا و بپرس». ای زن! آیا کارگری که در مقابل حمل باری، هزار دینار مزد بگیرد احساس خستگی می‌کند؟

راوی ۲: و آن زن گفت:

زن: نه، ای سرور زنان عالم!

راوی ۱: حضرت فرمود: «اگر بین زمین و آسمان را مملو از لؤلؤ کنند من در مقابل پاسخ هر مسئله بیش‌تر از آن مزد می‌گیرم. حالا سزاوار است که خسته شوم؟»

راوی ۲: از پدرم شنیدم که می‌فرمود: «الملائكة شیعه در قیامت برانگیخته می‌شوند در حالی که به اندازه علمشان و تلاششان در راه ارشاد مردم به آنان لباس کرامت

بخشیده می شود تا اینکه برای هر کدام از آنان، هزاران خُلَه از نور پوشانده می شود.^۱

راوی ۱: آری هر گاه فاطمه(س) کسی را هدایت می کرد، احساس می کرد که به وظیفه دینی اش عمل کرده است. لذا به او شادی و صرف ناپذیری دست می داد.

راوی ۲: پس باید همه با هم چون بانوی نمونه عالم همدیگر را در راه دین و اسلام و احکام آن هدایت کنیم و دست در دست هم به پیشرفت دینی برسیم.

راوی ۱: به امید آنروز همه شما را به خداوند منان می سپاریم.

---

۱. برگرفته از کتاب فرشته زمین، زندگانی حضرت زهرا(س)، روح الله حسینیان، ص ۱۱۴-۱۱۳، بخار، ج ۲، ص ۳.

موضوع: دکلمه‌ای با نام «تو خوب‌تر ز خوبی»

اجرا: توسط دو دانش‌آموز ابتدایی دختر

تو خوب‌تر ز خوبی^۱

نفر اول:

تو مهربان‌ترینی

ای مادر عزیزم

بگذار زیر پایت

صد حلقه گل بریزم

نفر دوم:

تو خوب‌تر ز خوبی

ای سرو سنبل من

دستت بده بیوسم

ای مادر گل من

نفر اول:

تابندۀ تر ز خورشید

نور محبت توست

هستم اگر چنین من

از لطف و رحمت توست

نفر دوم:

بادا نثار رویت

صد بوسه‌ام دوباره

زیرا که دوست دارم

مادر ترا هماره

۱. جراد نعیمی.

پچه ها پیگار نشینیم^۱

شما می‌توانید با اشیایی که در اطرافتان وجود دارد کاردستی‌های جالب و زیبایی درست نمایید. در این کلاس چندوسیله را به شما معرفی می‌نمایم. شما نیز با سلیقه خود، کاردستی درست نمایید.

---

۱. در این مجموعه از کتاب‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز استفاده شده است.

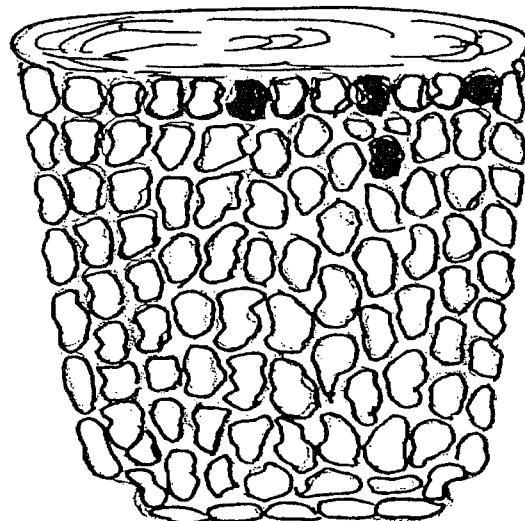
الف. سنگ‌ها

شما می‌توانید با کمی دقت سنگ‌های متفاوتی را برای کاردستی انتخاب نمایید.
به عنوان نمونه شما می‌خواهید یک جامدادی با سنگ برای خود درست کنید.

وسایل مورد نیاز:

۱. تعدادی سنگ.
۲. یک لیوان بستنی یک بار مصرف یا یک قوطی کنسرو
۳. چسب دوقلو، یا چسب سنگ
۴. کاردک، یا یک قاشق چوبی، یا یک چوب بستنی برای مالیدن چسب روی سنگ

روش کار: پس از تمیز نمودن و جور کردن سنگ‌ها آنها را یکی یکی دور لیوان بستنی بچینید و چسب بزنید. پس از تکمیل شدن کار می‌توانید روی سنگ‌ها را نیز روغن بمالید تا کار شما زیبا گردد.

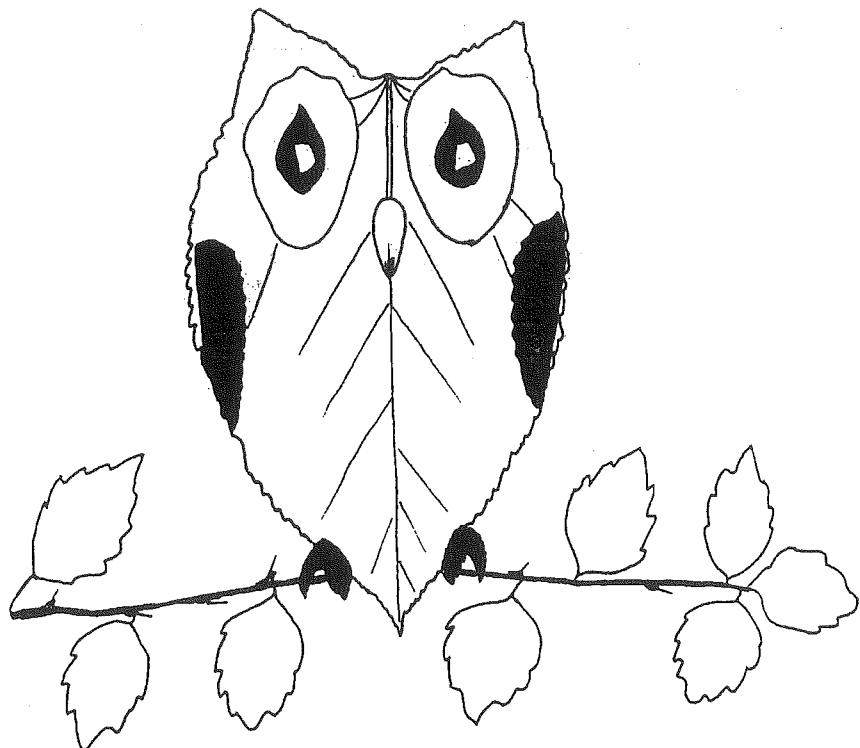

ب. برگ‌ها

شما می‌توانید با استفاده از برگ‌های گوناگون کاردستی‌های جالب درست کنید.
فقط کمی حوصله و دقت لازم است.
وسایل لازم مورد نیاز:

۱. برگ درخت و گل به مقدار مورد نیاز
۲. چسب مایع
۳. یک قطعه مقوا
۴. قیچی

روش کار: از روی یک تصویر، یا به صورت ذهنی شما می‌توانید تصاویر حیوانات یا اشیایی مثل یک خانه، یا ... را با استفاده از برگ‌های متفاوت بسازید.

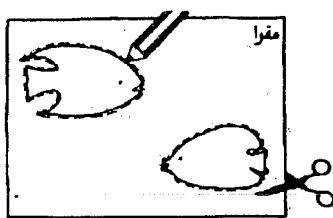
ج. ساخت آکواریوم

وسایل لازم مورد نیاز:

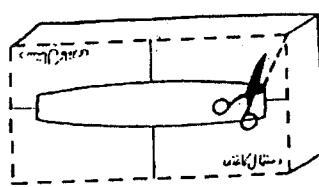
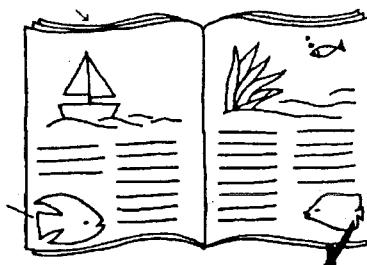
۱. جعبه خالی دستمال کاغذی

۲. عکس ماهی و سبزه را از مجله در آورید و خودتان بکشید

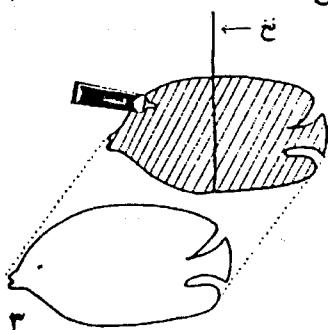
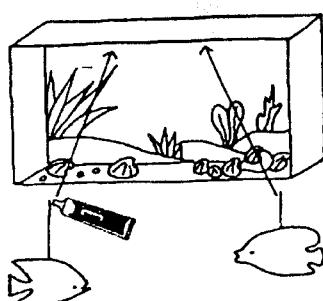
۳. ناخ

بعد از کشیدن یک ماهی دیگر آن را برید.

قسمت خط چین را بریده.

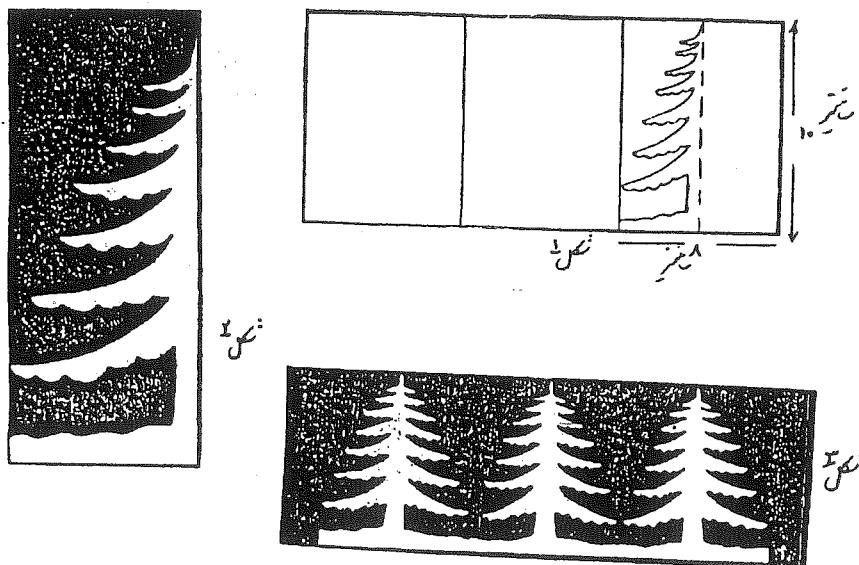

- نمای پشت جعبه را تزئین کید.
- کف جعبه را باستگ و گوش ماهی تزئین کید.

د. گاند و گاردستی

کاغذ رویانی شکل به پهنهای ۸ سانتیمتر را ۷ سانتیمتر جدا کنید (شکل ۱) و روی هم تا زنید (شکل ۲) سپس روی آن، طرح موردنظر را بکشدید. به کمک قیچی، قسمت‌های خط چین را جدا کنید و آن را باز نمایید. (شکل ۳) به دست می‌آید. این طرح به عنوان نمونه است.

شما می‌توانید کارهای دیگری را نیز خودتان بسازید.

هـ. فرفه

چگونه فرفه درست کنیم؟

می‌توانید با وسایل ساده زیر فرفه بسازید:

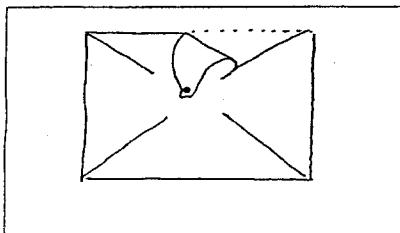
۱. کاغذ

۲. حصاری یا مداد

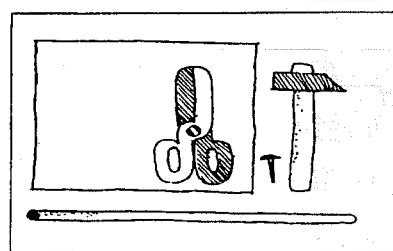
۳. قیچی

۴. کاغذ به اندازه 10×10 سانتیمتر را طبق شکل برش بزنید.

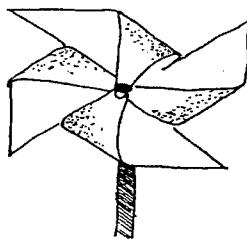
گوشه بریده را یک درمیان سوراخ کنید. (چهار سوراخ) مرکز مربع را هم سوراخ کنید. گوشه‌های سوراخ شده را روی سوراخ مرکز مربع کنید.

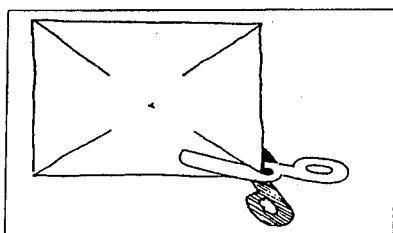
گوشه‌های بریده را یک درمیان سوراخ کنید (چهار سوراخ). مرکز مربع را هم سوراخ کنید. گوشه‌های سوراخ شده را روی سوراخ مرکز مربع نصب کنید.

وسائط لازم: یک ورق کاغذ به شکل مربع (کاغذ رنگی بوده است)، میخ ریزی یا مستحاقی ته گرد، قیچی، میکن، دینک تک، چوب کوتای و یا ریزک.

اکنون میخ، یا مستحاق را از این سوراخها بگذرانید و آن را طیپی روی چوب میکن کنید که فرفه پذیراند بپرسد.

دو غصه کاغذ را برم کنید و سی سی از روی خطها قسمتی از کاغذ را ببرید. دست کنید که قسمت وسط مربع را ببرید.

۱. مردم با سلیقه خود در طول هفته و ساعت‌های بیکاری از برنامه‌های فرق به تناسب استفاده کند.

مربی گرامی! انتقادها و پیشنهادهای شما همواره راهگشای راهی است که در آن
قدم نهاده ایم. لذا از نظریه های خوب و سازنده شما نهایت استقبال را به عمل
می آوریم.

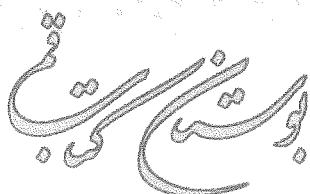
برای هر گونه تماس و ارتباط با این مرکز با نشانی زیر مکاتبه و یا تماس حاصل فرمایید.

قم - خیابان صفائیه، کوچه ۲۲(آمار) پلاک ۴۲ مرکز تربیت مربی کودکان و نوجوانان
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
تلفن: ۰۷۷۳۰۹۶۴ - ۷۷۴۳۱۷۸ - ۰۲۱۵ - ۷۷۴۲۷۲۰ نمبر:

الكتب ببيان العلماء

كتاب‌ها بوسائل دانشمندانند

حضرت على عليه السلام

مؤسسة بوستان کتاب قم^۱ (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم) از سال ۱۳۶۱ با هدف «تبیین و گسترش معارف دینی و ارزش‌های انقلاب اسلامی» با نشر آثاری از «اندیشمندان و فرهیختگان» کار خود را آغاز کرد. پس از به بار نشستن تلاش پژوهشی «واحدهای دفتر تبلیغات اسلامی»^۲، انتشار آن را نیز عهده‌دار شد.

این مؤسسه آثار را در سه گروه مخاطب «شخصی، عمومی و کودک و نوجوان» پس از تصویب در «شورای بررسی آثار» با رعایت معیارهایی از جمله: «انقان و محتوای مناسب، نیاز جامعه به موضوع آن، روشناند بودن تألیف، بودن کتاب مشابه در بازار و...» در حوزه اندیشه اسلامی منتشر می‌کند.

پراقتخارترین

ناشر برگزیده کشور

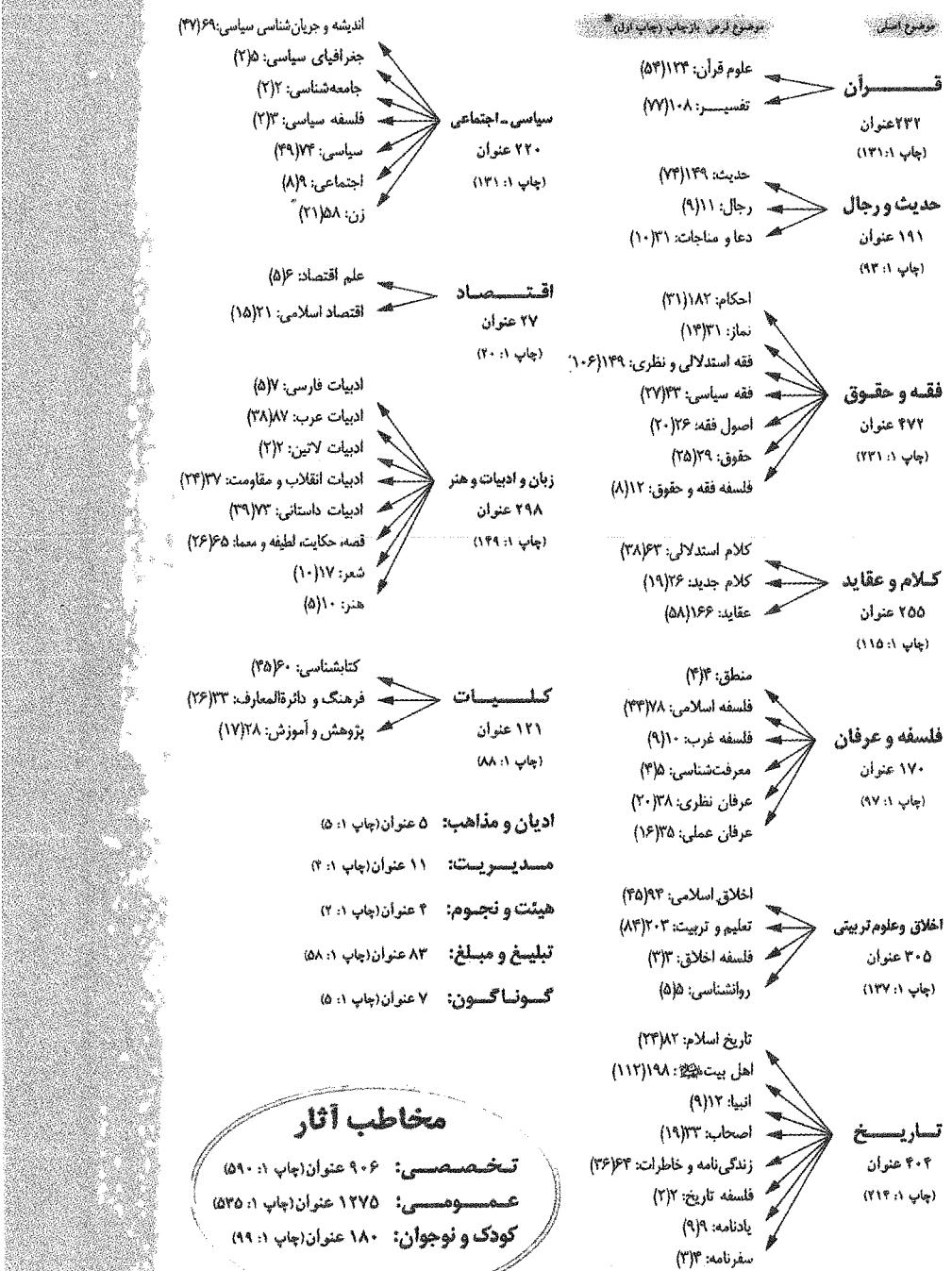
(۱۵) نوبت ناشر سال، ۱۴۴ کتاب برگزیده با ۱۴۶ امتیاز)

- ✓ ناشر سال ۱۳۷۵، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۲ کشوری (برگزیده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
- ✓ ناشر سال ۱۳۷۷، ۱۳۷۹، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ حوزه (برگزیده مدیریت حوزه علمیه قم)
- ✓ ناشر سال ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ دانشجویی
- ✓ ناشر برگزیده دو زده‌ین دوره تکریم خادمان قرآن کریم سال ۱۳۸۳
- ✓ ناشر برگزیده نهمین و پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۱
- ✓ ناشر سال ۱۳۷۸ استان قم
- ✓ ناشر سال ۱۴۴ کتاب برگزیده با ۱۴۶ امتیاز در جشنواره‌های مختلف (کتاب سال کشوری، حوزه، دانشجویی، ولایت، کشورهای دنی بروان و...)

۱. از ۱/۱۳۸۰/۱ مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با نام «مؤسسة بوستان کتاب قم» فعالیت می‌نماید.

۲. واحدهای دفتر تبلیغات اسلامی که آثارشان را این مؤسسه منتشر می‌کند عبارتند از: مؤسسه پژوهشی علوم و فرهنگ اسلامی (مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی)، مرکز فرهنگ و معارف قرآن، مؤسسه آموزش عالی باقرالصلوٰح عليه السلام، مرکز آموزش مبلغین، مرکز آموزش خواهان، مؤسسه انتظار نور، دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان، دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، معاونت فرهنگی و هنری، مجلات: پیام زن، حوزه، با معارف اسلامی آشنا شویم و...

موضوع و مخاطب آثار و تعداد آنها

* تعداد عنایون چاپ اول هر موضوع در پرانتز آمد، که با اختساب بازچاپ هر کدام، تعداد عنایونی که از آن موضوع تا پاییز ۱۳۸۳ منتشر شده مشخص گردیده است.

خواستاران کتاب‌های مؤسسه می‌توانند از طریق پست
تغییه آثار از طریق پست

<http://www.bustaneketab.com>

یافروشگاه‌ها و نمایندگی‌های فروش آثار مؤسسه را تهیه نمایند و یا با واریز مبلغ کتاب به حساب سیا (ملی):
۱۰۱۱۵۹۰۵۰۰۳ به نام مؤسسه و ارسال فیش آن به شانی مؤسسه، از طریق پست، دریافت نمایند.

فروشگاه‌های مؤسسه

۰ فروشگاه مرکزی، قم میدان شهداء بستان کتاب قم، تلفن: ۷۷۴۲۴۲۶

۰ فروشگاه شماره ۲، تهران خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، کوچه دوم (پشن)، پلاک ۲۲/۲، تلفن: ۶۴۶-۷۲۵

۰ فروشگاه شماره ۳، مشهد چهارراه خسروی، ابتدای خ آزادی، مجتمع یاس، تلفن: ۲۲۲۳۷۷۶

۰ فروشگاه شماره ۴، اصفهان خ حافظ، چهار راه کرمانی، گلستان کتاب (دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان)
تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰

کتابفروشی‌ها و مراکز انتشاراتی و نمایندگی فروش کتاب‌های مؤسسه در داخل کشور

● چالدران:

رضایی، خ ساحلی، تلفن: ۲۶۲۲۲۵۵

● تبریز:

شهید شفیع‌زاده، خ امام خمینی ره، تلفن: ۵۵۶۶۹۲۳

ولایت، خ شیخ محمد خیابانی، تلفن: ۳۳۰۸۹۸۸

● آذربایجان:

اندیشه، خ امام خمینی، مجتمع عیالانور، تلفن: ۴۲۲۴۱۷۷۲

● بخارا:

طباطبائی، جنب مصلی، تلفن: ۵۲۸۶۳۹

● مراغه:

مرکز فرهنگی نقلين، میدان طلوع فجر، تلفن: ۲۲۳۹۰۰۰

● میانه:

رسالت، خ سرچشم، تلفن: ۲۲۲۵۰۱۱

● اصفهان:

امام عصر(عج)، خ چهار باغ، تلفن: ۲۲۰۴۹۲۲

خاتم الانبیاء، خ حافظ، تلفن: ۲۲۱۳۰۵۰

حافظ نوین، بازار بین الحرمین، تلفن: ۵۶۲۱۳۷۴
حکمت، خ ابوریحان، شماره ۲، تلفن: ۶۴۶۱۲۹۲
دارالكتب الاسلامیه، خ پامنار، تلفن: ۵۶۲۷۴۴۹-۰۲۰-۵۶۲۰۴۱۰
دفتر نشر و فرهنگ اسلامی، خ انقلاب، تلفن: ۹۴۶۹۶۸۵-۷۵۲۱۹۷۵
سازمان تبلیغات اسلامی، خ بهارستان، تلفن: ۸۹۰۲۸۴۳-۶۴۳۶۲۰
سازمان تبلیغات اسلامی، میدان فلسطین، تلفن: ۶۹۲۵۱۲۷-۰۲۳
سروش، خ انقلاب، تلفن: ۶۹۲۵۱۲۷-۰۲۰
شبکه اندیشه، ابتدای خ آزادی، تلفن: ۶۴۶۰۲۳۳
شرکت پخش آثار، خ شهدای زاندارمری، تلفن: ۶۴۹۴۶۰۴-۰۲۰
شیعی، خ اردبیلهشت، تلفن: ۶۴۰۴۲۱۰-۰۲۰
قدیانی، خ شهدای زاندارمری، تلفن: ۸۹۶۲۷۶۸-۰۲۰-۸۹۶۱۲۰۲
کتاب مرجع، خ فلسطین، تلفن: ۶۴۰۴۵۴۸-۰۲۰
کوکب، خ ۱۲ فروردین، تلفن: ۶۴۰۴۵۴۸-۰۲۰
محصولات فرهنگی عصر ظهور، خ افسریه،
تلفن: ۳۱۴۷۷۲۰-۰۲۰
مولی، خ انقلاب، تلفن: ۶۴۰۹۲۴۲-۰۲۰

سازمان اسلامی

● مشهد:

بوستان کتاب (فروشگاه ۳)، چهارراه خسروی
تلفن: ۲۲۲۲۶۷۲-۰۲۰

● نیشابور:

سازمان تبلیغات اسلامی، خ شریعتی، تلفن: ۶۳۱۳۷۵-۰۲۰

حوزه علم

● اهواز:

انسراف، خ نادری، تلفن: ۲۲۲۸۶۸۱-۰۲۰
رشد، خ حافظ، تلفن: ۲۲۱۶۳۴۵-۰۲۰

● اندیمشک:

رحمانی، خ امام خمینی، تلفن: ۲۰۹۷۲-۰۲۰
عترت، سنتاد اقامه نماز اندیمشک، تلفن: ۲۲۴۱۱-۰۲۰

خدمات فرهنگی فدک، خ مسجد سید، تلفن: ۲۲۰۵۴۸۵-۰۲۰
سازمان تبلیغات اسلامی، خ مسجد سید، تلفن: ۲۲۶۷۴۰۱-۰۲۰
فرهنگسرای اصفهان، دروازه دولت، تلفن: ۲۲۰۴۰۲۹-۰۲۰
فرهنگسرای الزهراء، چهار راه شکر شکن،
تلفن: ۲۲۹۱۸۷۶-۰۲۰

گلستان کتاب، خ حافظت افن، ۲۲۵۰۲۰۶-۰۲۰
نشر و پخش کریم اهل بیت، سیزده میدان، مجتمع تجاری
امیر، تلفن: ۲۲۲۸۲۳۲-۰۲۰

نمایشگاه کتاب آموزش و پژوهش، خ شهید رجایی،
تلفن: ۴۹۴۴۲-۰۲۰

ولادت، (آران و بیدگل) خ ولی عصر، تلفن: ۰۹۰۵-۰۲۰

● گاşan:

بزدانخواه، بازار، تلفن: ۲۴۸۵۹-۰۲۰

اسلام

● مهران:

میدان امام خمینی، تلفن: ۰۹۱۲۲۵۱۴۸۲۸-۰۲۰

● بوشهر:

سازمان تبلیغات اسلامی، میدان امام خمینی ۱۰،
تلفن: ۵۵۰۸۲۰۵۷۲-۰۲۰

موعد اسلام، خ لیان، تلفن: ۲۵۲۴۹۳۲-۰۲۰

پروران

● تهران:

آفاق، خ پاسداران، دشتستان چهارم، تلفن: ۰۲۸۳۷۰۳۵-۰۲۰
بوستان کتاب فروشگاه ۲، خ فلسطین جنوبی، کوچه پشن،
پلاک ۲۲۲، تلفن: ۶۴۶۰۷۷۵-۰۲۰

پخش آثار، خ شهدای زاندارمری، تلفن: ۰۶۰۲۲۲-۰۲۰
پخش دانش علوم، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین،
تلفن: ۶۴۸۰۳۷۸-۰۲۰

● درزهول:

فووشنگاه کتاب حرم، حرم مطهر حضرت سبز قبا،

معراج، خ شریعتی، تلفن: ۵۲۰۱۳۷۵

تلفن: ۲۲۲۴۴۹۲

همشهری، خ شریعتی، تلفن: ۲۲۲۶۲۵۹

رسانه

● زنجان:

سازمان تبلیغات اسلامی، خ امام، تلفن: ۲۲۲۹۵۷۱

کتابفروشی مسجد سید، سبزه میدان، تلفن: ۲۲۲۰۵۷۷

رسانه

● شاهزاده:

مسجد حضرت رسول اکرم ﷺ، خ امام خمینی،

تلفن: ۲۲۲۲۹۵۰

رسانه

● رامدان:

مجتمع فرهنگی نبی اکرم ﷺ، تقاطع خیابان مصطفی

خمینی ﷺ و طالقانی، تلفن: ۲۲۰۴۴۲

رسانه

● شیراز:

دارالكتب شهید مطهری، خ زند، تلفن: ۲۲۵۹۰۲۲

نجم الدین، فلکه دانشجو، تلفن: ۹۱۷۱۱۸۲۰۲۴

وفاق، بلوار زند، تلفن: ۲۲۳۲۲۰۷

رسانه

● قزوین:

سازمان تبلیغات اسلامی، خ شهدا، تلفن: ۲۲۹۰۱۹

کانون توحید، میدان آزادی، تلفن: ۰۲۸۱-۲۲۲۸۷۷

رسانه

● قم:

اخلاق، خ ارم، تلفن: ۷۲۳۶۲۵

گلستان

● کرکان:

سازمان تبلیغات اسلامی، میدان وحدت، تلفن: ۲۲۲۱۴۲۷

● گنبد کاووس:

شهری، خ گلشن غربی، تلفن: ۲۲۹۲۸۳۶ و ۲۲۹۳۹۲۸

گلستان

● رشت:

سازمان تبلیغات اسلامی، خ مطهری، تلفن: ۲۲۲۲۲۶۳

بازارگران

● ساری:

رسالت، خ انقلاب، تلفن: ۲۲۲۳۷۴۲

کتاب گستر، خ جمهوری اسلامی، تلفن: ۲۲۱۱۹۳۲

● بابل:

سازمان تبلیغات اسلامی، جنب مسجد جامع

تلفن: ۲۲۰۴۲۱-۴

حديث مهتاب، خ امام خمینی، چهار سوق، مجتمع تجاری

خاتم الانبیاء، تلفن: ۲۲۹۵۴۱۹ و ۲۲۹۵۲۷۱

● چالوس:

بقیة الله، مصلی، تلفن: ۲۲۲۶۷۲۶

● رامسر:

الهیان، میدان امام، تلفن: ۵۲۲۲۹۵۸

مرکزی

● دلیجان:

شهید مطهری، خ طالقانی، تلفن: ۴۲۲۲۶۳۴

هرمزگان

● پندر عباس:

سازمان تبلیغات اسلامی، جنب شهرداری مرکز

تلفن: ۲۲۴۰۰۹۹

کتابسرای قائم، پاساز قدس، تلفن: ۷۳۹۵۲۵

کتاب گستر جوان، خ شاه سید علی، تلفن: ۹۱۲۲۰۱۱۲۰۲

معروف، خ مصلی، تلفن: ۲۹۲۶۱۷۵

مهدی، کوچه بیگدلی، تلفن: ۷۸۳۲۷۵۵-۶

مهر امیر المؤمنین، بلوار بهار، تلفن: ۷۷۴۲۹۹۷

مؤسسه امام خمینی، خ ممتاز، تلفن: ۷۷۴۲۲۲۶

مؤمنین، پاساز قدس، تلفن: ۷۷۱۳۲۸

تمایندگی استان قدس قم، پاساز قدس، تلفن: ۷۷۴۴۶۸۴

نوید اسلام، پاساز قدس، تلفن: ۷۷۴۳۴۶۲

عجرت، معلم، تلفن: ۷۷۴۴۴۵۹

کرمان

● کرمان:

سازمان تبلیغات اسلامی، خ مطهری، تلفن: ۲۲۶۹۱۷۱-۴

● بسم:

کوثر، سه راه رستم آباد، تلفن: ۴۲۲۰۴۰۹

● رفسنجان:

شهدای غدیر، میدان شهداد، تلفن: ۹۱۳۲۹۱۶۸۱۹

کوهپاشا

● کوهپاشا:

پایروند، بازار وکیل الدوله، تلفن: ۷۷۳۷۰۶۲

خانه کتاب، میدان ارشاد، تلفن: ۸۲۲۲۲۰۱-۲

شمس، میدان آزادی، تلفن: ۸۲۳۵۱۰۶

● اسلام آباد غرب:

ظاهر، خ راه کربلا، تلفن: ۰۸۳۲-۰۵۲۰۸۴۷

کردستان

● سندج:

غزالی، پاساز عزتی، تلفن: ۰۰۰۵۶۱۲

مرکز بزرگ اسلامی، خ امام خمینی، تلفن: ۰۱۲۰۵۳۰۱۲

● بیزک:

نیکوروش، خ امام خمینی، تلفن: ۰۶۲۴۶۹۹
سازمان تبلیغات اسلامی، بلوار شهید پاکنژاد،
تلفن: ۷۲۵۱۰۹

● همدان:

ایت الله مدنی، میدان دانشگاه، تلفن: ۰۸۶۰۲۱۱-۱۴
آینه، خ باهنر، تلفن: ۰۲۲۲۷۵۱

● اردکان:

آل البیت علیهم السلام، خ شهید رجایی، تلفن: ۰۷۲۲۹۱۴۶ و
۰۹۱۱۲۵۲۹۱۲۲

● ملایر:

سروش، خ سعدی، تلفن: ۰۲۱۶۸۵۰

نمایندگی‌های فروش کتاب‌های مؤسسه در خارج کشور

● دمشق:

کتابفروشی الجوابین، الشارع عام سیده زینب، مقابل
جزء زینبیه.

● بغداد:

مکتبة دار السنجار، شارع المتنبی.

مکتبة دار الزهراء علیها السلام اوبار الامام الهادی، سوق العشار.

● بصره:

نشریات نوی الغربی، سوق الحدیث.

● بیروت:

دارالقdir، حارة حریک بنایه البنك اللبناني السویسی،
هافت، ۹۶۱۱۲۷۳۶-۰۶۱۱۵۸۲۱۵. تلفن: ۰۶۱۱۲۷۳۶-۰۶۱۱۵۸۲۱۵

● نجف:

مؤسسه برای واگذاری نمایندگی آثار خود به کتاب فروشی‌ها و مرکز پخش
- خصوصاً در شهرهای فاقدنمایندگی - آماده همکاری و انعقاد قرارداد است.

مؤسسه بوستان کتاب قم

(انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی جوزة حلیمة قم)

پیمن ماه ۱۳۸۳

RAHTŪSHE-YE RĀHEAYĀN-E NŪR

Būstān-e- Ketab- Qom, press

(The Garden of the Book - Qom)

[Publication Institute affiliated to the

"*Daftar-e- Tablīqat Islāmī Huze 'Elmiye Qom*"

(The office of Islamic Propagation of the Islamic Seminary of Qom)]

The most glorious selected publisher in Iran

Qom,IR.IRAN.P.O.Box: 37185.917

Phone No:+98251 7742155 Fax: + 98251 7742154

http://www.bustaneketab.com

E-mail: bustan@ bustaneketab.com

مؤسسة بستان الكتب في قم

مركز النشر التابع لمكتب الإعلام الإسلامي

الناشر أكثر نجاحاً على المستوى الوطني

عنوان المكتب المركزي: إيران، قم، أول شارع الشهداء، ركن الرقانى ١٧، ص.ب: ٩١٧

+98251 7742155 +98251 7742154 +98251 7743426 التوزيع: